

Strategia de Dezvoltare a Comunei Sălașu de Sus

2014 - 2020

" Implementând împreună Strategia de dezvoltare a comunei Sălașu de Sus vom da cetățenilor posibilitatea de a-și aduce contribuția la creșterea gradului de bunăstare, de a lua atitudine și de a avea un cuvânt de spus - acționând împreună cu toate sectoarele comunității pentru a crea un viitor cât mai durabil... Trebuie să asigurăm generațiilor care ne vor urma posibilitatea de a se bucura de minimum de cerințe pentru o viață sănătoasă.

Acest document este un răspuns al comunității și oferă oportunitatea reală de a identifica și de a adopta practici ale dezvoltării durabile locale. "

**PRIMĂRIA ȘI CONSILIUL LOCAL AL COMUNEI
SĂLAȘU DE SUS**

**CONSULTANT:
ASOCIAȚIA PENTRU INTEGRAREA DEZVOLTĂRII DURABILE**

**Asociația pentru Integrarea
Dezvoltării Durabile**

ISO 9001:2008

Consultant:

Asociația pentru Integrarea Dezvoltării Durabile

Simeria, str. Traian, nr. 80, jud. Hunedoara, tel-fax: 0254-260519

E-mail: office.aidd@yahoo.ro ; office@aidd.ro

Website: www.aidd.ro

CUVÂNT ÎNAINTE

Petru Sorin MARICA
Primarul Comunei
Sălașu de Sus

Anul 2013, a impus elaborarea noii Strategii de Dezvoltare a Comunei Sălașu de Sus pentru următoarea perioadă programatică 2014-2020. Programarea dezvoltării locale a fost deosebit de complexă și a presupus consultări cu toți actorii din unitatea teritorial-administrativă a comunei. Planificarea strategică a fost un proces realizat în mai multe etape prin care Comuna Sălașu de Sus și-a creat imaginea viitorului pornind de la condițiile prezente de potențial al resurselor și oportunităților, trasând căi de realizare a celui viitor prin elaborarea Strategiei de Dezvoltare Locală.

Politica actuală a Uniunii Europene este concentrată pe dezvoltarea durabilă a societății din toate punctele de vedere asigurând statelor membre diverse instrumente financiare pentru rezolvarea problemelor economice și sociale. Pentru a atrage aceste fonduri în vederea finanțării proiectelor

de dezvoltare locală, este absolut necesară elaborarea strategiei de dezvoltare a fiecărei comunități din România.

Identificarea problemelor și a nevoilor la nivelul comunității, stabilirea planului de acțiune locală pentru dezvoltare durabilă, stabilirea domeniilor prioritare care au nevoie de finanțare și pregătirea portofoliului local de proiecte au în vedere direcțiile perioadei 2014-2020 de programare financiară a fondurilor Uniunii Europene.

Cred că fiecare generație își are propriile provocări, iar de-a lungul istoriei acestea s-au confruntat cu responsabilități diferite. Responsabilitatea generației actuale este de a crea o societate durabilă. Trebuie să asigurăm generațiilor care ne vor urma posibilitatea de a se bucura de minimum de cerințe pentru o viață sănătoasă.

Strategia de Dezvoltare a Comunei Sălașu de Sus 2014 – 2020 oferă o imagine cât mai clară a obiectivelor pe care administrația locală și le-a fixat în următorii 7 ani. Acest document reprezintă rezumatul muncii depuse de echipa de consultanți și de Comitetul de Dezvoltare constituit în vederea elaborării strategiei.

Implementând împreună Strategia de dezvoltare a comunei Sălașu de Sus vom da cetățenilor posibilitatea de a-și aduce contribuția la creșterea gradului de bunăstare, de a lua atitudine și de a avea un cuvânt de spus - acționând împreună cu toate sectoarele comunității pentru a crea un viitor cât mai durabil. Vom reveni asupra acestei strategii în mod regulat pentru a-i aduce îmbunătățiri astfel încât ajustarea să corespundă schimbării continue. Acest document este un răspuns al comunității și oferă oportunitatea reală de a identifica și de a adopta practici ale dezvoltării durabile locale.

Mulțumesc pe această cale întregii comunități, cetățeni, instituții, firme, ONG-uri și în mod deosebit Asociației pentru Integrarea Dezvoltării Durabile (AIDD) pentru solidaritatea, puterea și energia alocată finalizării acestui document.

Petru Sorin MARICA,
Primarul Comunei SĂLAȘU DE SUS

CUPRINS

INTRODUCERE

Componența Comitetului de Dezvoltare Strategică	5
Contextul <i>Strategiei de Dezvoltare a comunei Sălașu de Sus</i>	6

I. ANALIZA SITUAȚIEI CURENTE 7

Așezare geografică și scurt istoric	7
Suprafața și caracteristicile administrativ teritoriale	12
Situația socio-economică	20
<i>Industria</i>	23
<i>Agricultura</i>	23
<i>Sivicultura</i>	26
<i>Serviciile și comerțul</i>	26
<i>Transporturile și rețeaua de acces</i>	26
<i>Turismul</i>	27
<i>Servicii publice</i>	31
<i>Învățământ și educație</i>	33
<i>Sănătate</i>	35
<i>Mediul înconjurător</i>	35
<i>Situația Socială</i>	36

II. ANALIZA SWOT 40

III. STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ 53

III.1 Parteneriatul	53
III.1.1 Analiza bugetului local pentru perioada 2007 - 2013	53
III.2 Viziunea și obiectivele strategiei 2014 - 2020	54
III.2.1 Indicatori de rezultat	55
III.2.2 Operațiuni/acțiuni propuse (hard și soft)	56
III.3 Domenii majore de intervenție	59
3.1 Infrastructură și mediul înconjurător	60
3.2 Agricultură, dezvoltare rurală și turism	78
3.3 Economie și mediul de afaceri	94
3.4 Capacitate administrativă	101
3.5 Social și resurse Umane	132
3.6 Educație, cultură și sport	145

V. BUGETUL STRATEGIEI 153

VI. MONITORIZARE ȘI EVALUARE 153

ANEXĂ - PROIECTE ȘI INVESTIȚII DERULATE ÎN PERIOADA 2007-2013

COMPONENȚA COMITETULUI DE DEZVOLTARE STRATEGICĂ

MARICA PETRU SORIN -PRIMAR

HAITĂU VIRGIL VALER - VICEPRIMAR

MEDREA LILIANA ANIȘOAR A- SECRETAR

ARMIE VIOREL CRISTIAN -INSPECTOR

VLAD IOAN -INSPECTOR

MELIȚĂ SIMONA DELIA -DIRECTOR ȘCOALA PRIMARĂ SĂLAȘU DE SUS

COMAN NELU -CONSILIER

Planificarea strategică este un proces în mai multe etape, prin care comunitățile pot să își creeze imaginea viitorului pornind de la condițiile prezente de potențial și resurse și să își traseze căi de realizare a acelui viitor.

Pe baza profilului economico-social al zonei, Comitetul Strategic de Dezvoltare a sintetizat obiectivele strategiei de dezvoltare a Comunei Sălașu de Sus și a identificat direcțiile strategice și domeniile prioritare de acțiune pentru următorii 7 ani. Strategia de dezvoltare urmărește „Creșterea bunăstării comunității locale în ansamblul ei”.

Pentru aceasta este nevoie de:

- o economie locală diversificată, dinamică și eficientă;
- locuri de muncă și câștiguri decente pentru toată populația activă;
- stabilitate politică și deschidere din partea autorității locale și centrale;
- încurajarea inițiativei și creșterea libertății de opțiune în toate domeniile;
- condiții favorabile existenței umane și servicii de bună calitate: locuințe, asistență socială și medicală, climat social echilibrat, posibilități pentru activități educaționale, culturale, sportive, recreative, religioase și o calitate bună a mediului înconjurător.

Pentru a putea participa la realizarea obiectivelor cuprinse în programul național și regional de dezvoltare, Primăria comunei Sălașu de Sus își va desfășura activitatea în următoarele direcții:

- 1. Identificarea programelor naționale și externe de finanțare** și depunerea de proiecte în vederea atragerii de resurse financiare în zonă.
- 2. Înființarea unor zone economice pentru crearea unor întreprinderi** care să absoarbă forța de muncă existentă pe piață.
- 3. Atragerea altor localități în programe de dezvoltare zonale** cu beneficii pentru toți partenerii implicați.
- 4. Investiții în infrastructură** care să permită deschiderea zonei.
- 5. Valorificarea resurselor naturale, a potențialului turistic cultural-istoric, a celui de agrement și utilizarea forței de muncă disponibile.**

Condiții de implementare a strategiei:

- determinarea profilului socio-economic și de mediu al Comunei Sălașu de Sus, inclusiv identificarea problemelor cu care se confruntă comunitatea;
- propunerea mai multor scenarii de dezvoltare;
- stabilirea viziunii de dezvoltare, a direcțiilor strategice și a obiectivelor;
- acordul și susținerea strategiei de către cetățeni și politicieni;
- susținerea din partea sectorului privat a strategiei;
- informarea permanentă a cetățenilor privind progresul implementării strategiei;
- implicarea mass-media și a O.N.G. - urilor în diseminarea informațiilor și monitorizarea Strategiei.

I. ANALIZA SITUAȚIEI CURENTE

1.1 AȘEZARE GEOGRAFICĂ ȘI SCURT ISTORIC

Comuna Sălașu de Sus este situată în partea de sud-vest a județului Hunedoara la 54 km de municipiul Deva și la 14 km de orașul Hațeg.

Poziția geografică a comunei Sălașu de Sus, este limitată de valorile 45°31' latitudine nordică și 22°57' longitudine estică.

Localitățile aparținătoare comunei sunt: Sălașu de Sus – reședința de comună, Coroiești, Mălăiești, Nucșoara, Ohaba de sub Piatra, Paroș, Peștera, Râu Alb, Râu Mic, Sălașu de Jos și Zăvoi.

Comuna Sălașu de Sus se învecinează în partea de nord și nord-vest cu comuna Sântămăria-Orlea, la sud și sud-vest cu comuna Râu de Mori, la sud cu orașul Uricani și la est cu comuna Sălașu de Sus.

Teritoriul comunei ocupă o suprafață de 223 kmp.

Comuna Sălașu de Sus este străbătută de DN 66 care trece prin partea nordică a teritoriului străbătând satul Ohaba de Sub Piatră. Calea ferată dublă, electrificată, Deva – Petroșani trece tot prin localitatea Ohaba de Sub Piatră.

CADRU ISTORIC:

1. Sălașu de Sus - *Profil agricol: agro-zootehnic*

Sălașu de Sus reședință de comună care beneficiind de o poziție geografică de relativă convergență, polarizează unele activități social-economice și de servicii de importanță locală, care acoperind o parte din cerințele populației proprii și a unor sate aflate într-o arie proprie, minoră, de influență; nod rutier de importanță locală, cu *potențial de polarizare*; corespunde unui centru care, prin funcțiile sale economice, determină o interacțiune intensificată cu așezările din jur, între care deține un loc central impunând astfel ameliorarea infrastructurilor.

Prima atestare documentară a localității Sălașu de Sus datează din 1360.

Potrivit numeroaselor descoperiri arheologice făcute în această zonă, Sălașu de Sus prezintă o istorie multimilenară. Există dovezi importante în special din epoca neoliticului a comunei primitive, precum piatră cioplită, sculptată, două comori conținând sute de monede din cupru și două ulcele de lut datate în vremea macedoneană, mai precis în perioada regelui Filip al II-lea, precum și sute de dinari romani din argint.

Prima comoară a fost descoperită în 1935, iar cea de-a doua în 1956. Din perioada dominației romane există vestigii precum cărămida, monumente funerare (reprezentându-l pe Hercule), etc.

2. Satul Coroiești - Profil agricol: agro-pastoral

Satul Coroiești probabil mult mai vechi, este menționat documentar la 1447.

3. Satul Mălăiești - sat destinație pentru turismul cultural Profil agricol: agro-pastoral

Prima mențiune documentară a satului Mălăiești datează din anul 1444, dar cele mai vechi urme materiale descoperite pe Dealul Cetății provin, se pare, din epoca romană.

4. Satul Nucșoara - sat turistic-bază de plecare pentru ascensiuni montane Profil agricol: pastoral - agricol

Așezarea satului Nucșoara este menționată documentar foarte timpuriu în raport cu alte sate hațegane. Confiscat și alipit domeniului Cetății Hațegului, odată cu executarea lui Mihail zis Cîndea, la 1359 satul Nucșoara era restituit văduvei acestuia.

5. Satul Ohaba de Sub Piatră - Profil agricol: agro-zootehnic

Ohaba de Sub Piatră sat care, beneficiind de o poziție geografică de relativă convergență,

polarizează unele activități social-economice de importanță locală, acoperind o parte din cerințele populației proprii și a unor sate aflate într-o arie proprie, minoră, de influență; centru de tranzit intermodal fără vocație polarizatoare; situat la calea ferată, asigură transferul călătorilor deserviți rutier, din satele înșirate pe văi, către sistemul feroviar de transport; generator de trafic; *sat-sprijin pentru un areal de dispersie a caselor de vacanță*

Prima atestare documentară sigură a satului Ohaba de Sub Piatră poate fi considerată în 1457.

6. Satul Paroș - Profil agricol: agro-pastoral

Paroș este sat agro-turistic cu profil mixt, în care se împletesc cultura câmpului cu creșterea animalelor în gospodărie, cu îngrijirea micilor livezi din vatra satului, dar și cu activități din sfera creației artistice și artizanale

Satul Paroș prezintă urme de locuire în vatra satului din neolitic, fiind descoperit un topor din gresie perforat și lustruit. Prima atestare documentară datează din anul 1453.

7. Satul Peștera - Profil agricol: pastoral-agricol

Satul Peștera are un caracter tipic pastoral; *sat turistic peisager; sat turistic-bază de plecare pentru ascensiuni montane*

În acte satul Peștera, o așezare mică, izolată la poalele masivului Retezat, apare în 1464.

8. Satul Râu Alb – Profil agricol: agro-zootehnic

Râu Alb este un sat agricol având o pondere semnificativă a populației active în sectorul secundar, valorificată în alte localități; nod rutier de importanță locală, fără potențial de polarizare.

Primul document în care este menționat satul Râu Alb datează din 1398.

9. Satul Râu Mic - Profil agricol: agro-pastoral

Satul Râu Mic până în 1964 se chema Văideii de Munte și este menționat la 1445.

10. Satul Sălașu de Jos (285 locuitori)- Profil agricol: agro-zootehnic

Sălașu de Jos este un sat agro-turistic cu profil mixt, în care se asociază cultura câmpului cu creșterea animalelor în gospodărie, cu îngrijirea micilor livezi din vatra satului și cu activități din sfera creației artistice și artizanale; renumit pentru preparatele tradiționale din carne. Sălașu de Jos este atestat pentru prima oară în documente în anul 1360.

Sălașu de Jos este renumit pentru preparatele tradiționale din carne etc.;

11. Satul Zăvoi (132 locuitori)- Profil agricol: agro-zootehnic

Satul Zăvoi se chema odinioară Mățești și este atestat documentar la 1547.

Caracterizare geografică, geologică și hidrogeologică.

Relieful

Relieful comunei Sălașu de Sus este preponderent deluros depășind cu puțin altitudinea de 500 m.

Aspectul general este dat de caracterul de promontoriu a zonei, care se prezintă asemenea unui piemont, în poalele laturii nordice a masivului Retezat.

Practic, comuna se desfășoară pe rama montană sudică a marii depresiuni a Hațegului. La sud de munții și dealurile piemontane de eroziune care alcătuiesc relieful propriu-zis al comunei, se desfășoară Munții Retezat (latura lor nordică)

delimitați prin denivelări de câteva sute de metri față de compartimentul sudic al depresiunii Hațegului în care se află și comuna Sălașu de Sus.

De aici rezultă un aspect peisagistic deosebit, care sporește caracterul de masivitate a zonei. Formele și eroziunile sunt predominante cu depozități de sedimente variate (calcare, gresie, argile, marne).

Sub aspect morfologic, Sălașu de Sus aparține etajului superior (cuprins între 500-800 m altitudine) al laturii sudice a depresiunii Hațeg, acest etaj făcând trecerea între zona inferioară netedă a depresiunii și zona montană propriu-zisă.

Comuna Sălașu de Sus se află într-o zonă cu grad de seismicitate : F

Clima și precipitațiile

Înscriindu-se în aspectul climatic general al județului Hunedoara, zona comunei Sălașu de Sus prezintă un microclimat specific, cauzat de poziția geografică a acesteia la poalele masivului retezat.

Temperatura medie anuală se încadrează în zona izotermei de 8⁰ C, media lunii ianuarie fiind de -4⁰ C, iar cea a lunii iulie de +18⁰ C.

Precipitațiile medii anuale de pe raza comunei se ridică la 700 mm; luna cea mai secetoasă fiind februarie (cca. 30 mm), iar luna cea mai ploioasă este iulie (cca. 100-120 mm). Iarna, zona beneficiază de precipitații sub formă de zăpadă, media anuală a zilelor cu strat de zăpadă oscilând între 90-120 zile. Climatul continental moderat de deal caracteristic pentru zona comunei Sălașu de Sus prezintă și caracteristici de relativ adăpost în privința direcției vânturilor, adăpost conferit de expoziția ramei montane dinspre vest și sud-vest.

Solurile

Potențialul bio și pedo-geografic în zona comunei Sălașu de Sus se află în concordanță cu etajul altitudinal și climatic al zonei.

Constituția și structura geologică, solurile, ce compun munții, dealurile și depresiunile comunei sunt foarte variate. Caracteristice sunt rocile cuarțo-feldspatice, șisturile cuarțice, magmetitele superioare (microgranite, granodiorite, dacite și andezite), calcare, formațiuni sedimentare, conglomerate, gresii, șisturi argiloase sau silicoase.

Existența în comună a unor roci cu calități deosebite a făcut posibilă dezvoltarea unor cariere de piatră în satul Mălăiești, care au schimbat aspectul pitoresc al locului dar au contribuit substanțial la ridicarea nivelului economic al comunei

Astfel, pe fondul unor soluri silvestre, brune-gălbui și brune-solide s-au dezvoltat asociații specifice zonei de deal și de contact cu muntele cum sunt: pădurile de fag de dealuri, uneori în alternanță cu gorunul, pajiști secundare, în parte terenuri agricole și pajiști stepinare secundare.

Utilizarea terenului

Comuna Sălașu de Sus se întinde pe o suprafață de 22303 ha, reprezentând peste 3% din suprafața județului Hunedoara. În aceasta suprafață sunt incluse:

- a). 10565 ha - terenuri agricole reprezentând 47,37% din suprafața comunei, din care:
 - 1980 ha teren arabil
 - 5911 ha pășuni
 - 2674 ha fânețe
 - 10 ha vii
 - b). 7000 ha - fond forestier, respectiv 31,38% din suprafața comunei
 - c). 4738 ha - terenuri neagricole, ocupate de curți, clădiri, drumuri, terenuri neproductive, ape și stufăriș
- * Suprafața locuibilă: 47148 mp

Vegetația și fauna

În împrejurimile comunei și a celor 11 sate, se află munți și dealuri acoperite cu stejari, fagi și păduri de brad, specii de fag verde, ulmi, frasini, mesteceni și pășuni alpine.

În regiune se află și monumente ale naturii protejate cum ar fi la Vârful Poienii (Ohaba de sub Piatră) precum și poiana de narcise lângă Sălașu de Sus, zone care sunt bogate în faună și floră. Narcisele înfloresc în luna Mai și la începutul lui Iunie, creând astfel un peisaj feeric.

Își găsesc aici locul animale precum cerbul carpatic, capra neagră, căpriorul, porc mistreț, vulpe, lupul, linx, veverița, ariciul, jderul, bursucul și iepurele de câmp, iar păsări ca cintezoii, gaiță, cocoș de munte, ciocănitoarea pestriță, pițigoiul, scorțarul etc. În pădurile de fag din împrejurimile comunei apar, pentru iernat, stoluri de cinteze de iarnă, mătășari și scatii.

Însumând toate acestea, zona dispune de o bogată faună și floră, precum și bogăția rețelei de ape bogate în pește. Toate acestea trezesc interesul vânătorilor și a pescarilor sportivi.

Hidrologie

Situată în bazinul superior al râului Strei, comuna Salasu de Sus este străbătută de 4 ape curgătoare de la S spre N cu confluența în râul Strei, purtând fiecare denumirea unora din satele pe care le străbat astfel: Râul Alb, Paroșului, Sălașului, Nucșoarei. Regimul hidrologic al acestor pâraie este determinat de etajarea tuturor elementelor cadrului natural (climă, vegetație, soluri) ca și înclinarea și expunerea munților și dealurilor de pe raza comunei.

Valoarea scurgerii medii multianuale este de cca. 600 mm, aceasta prezentând variații în funcție de anotimp, cele mai mari valori fiind atinse primăvara datorită alimentării pâraurilor și a râului Strei cu ape provenite din topirea zăpezilor și din precipitațiile bogate de primăvară.

Astfel, nivelele cele mai ridicate și volumul de apă cel mai mare se înregistrează începând de la jumătatea lunii aprilie, ele continuând până în luna iulie, după care nivelul apelor începe să scadă, atingând cele mai mici valori iarna, când scurgerea de suprafață este foarte redusă .

1.2 SUPRAFAȚA ȘI CARACTERISTICILE ADMINISTRATIV TERITORIALE

Comuna Sălașu de Sus este așezată în partea de Sud-Vest a județului Hunedoara, în depresiunea Hațegului, la 54 de km distanță de capitala județului – Deva și la 14 km de orașul Hațeg, fiind învecinat cu acesta, la poalele Munților Retezat.

Aria de întindere a comunei este de 22303 ha, incluzând zece sate, alături de satul Sălașu de Sus - reședința de comună (Coroiești, Mălăiești, Nucșoara, Ohaba de Sub Piatră, Paroș, Peștera, Râu Alb, Râu Mic, Sălașu de Jos, Zăvoi).

POPULAȚIA

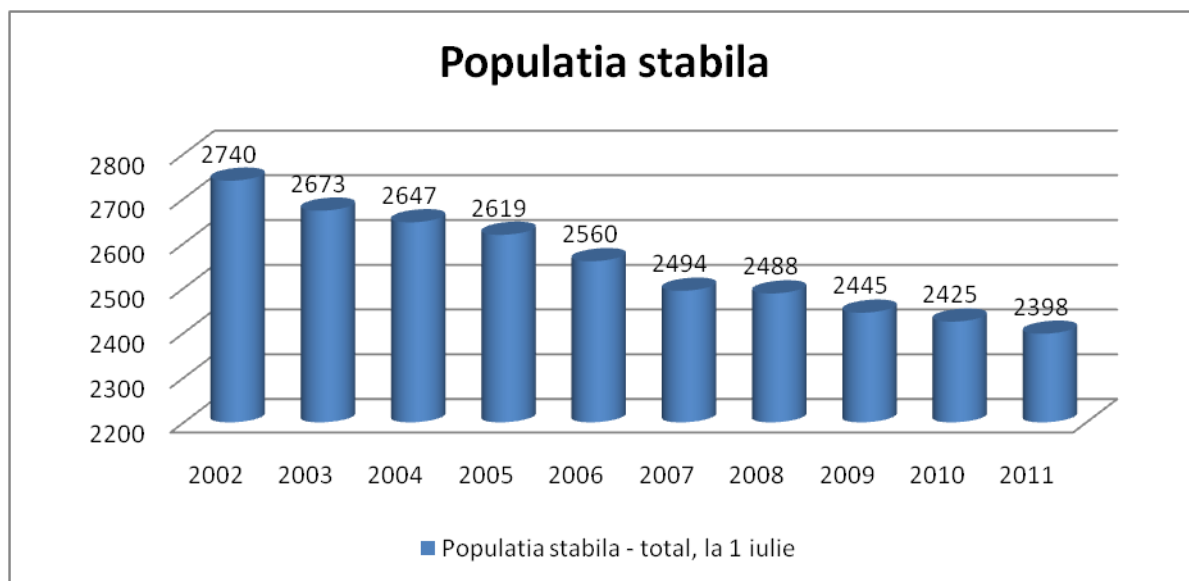
Față de recensământul din 1992 se constată o scădere a populației stabile, explicată prin reducerea sporului natural și a depopulării localităților comunei :

- **3180 locuitori** în anul 1992
- **2881 locuitori** în anul 1998
- **2782 locuitori** în anul 2002
- **2560 locuitori** în anul 2006
- **2298 locuitori** în anul 2011

Naționalitatea predominantă pentru toate localitățile comunei este cea română, semnalându-se un număr foarte mic de naționalități conlocuitoare.

La recensământul din 2002, comuna avea un număr de 2782 locuitori, **iar în 2011 exista un număr de 2298 locuitori.**

Populatia stabila - un grafic comparativ pentru fiecare an 2002 – 2012

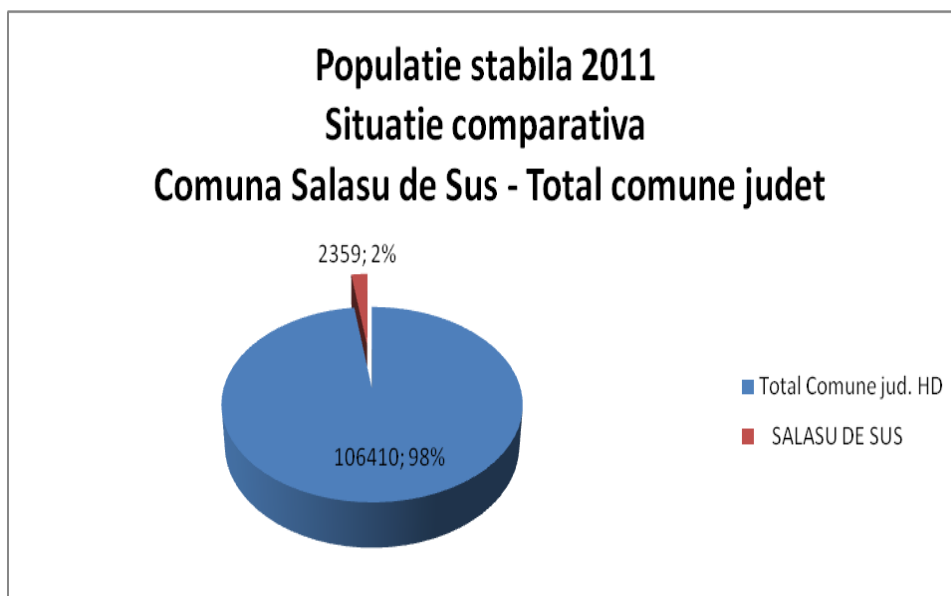

Observatie:

Din graficul de mai sus se poate remarca o reducere a populatiei stabile in Comuna Salasu de Sus, cu un grad de 12,48 %, de la un numar de 2740 in anul 2002 la 2398 in anul 2011.

Populatia stabila un grafic comparativ 2012 comparativ cu:

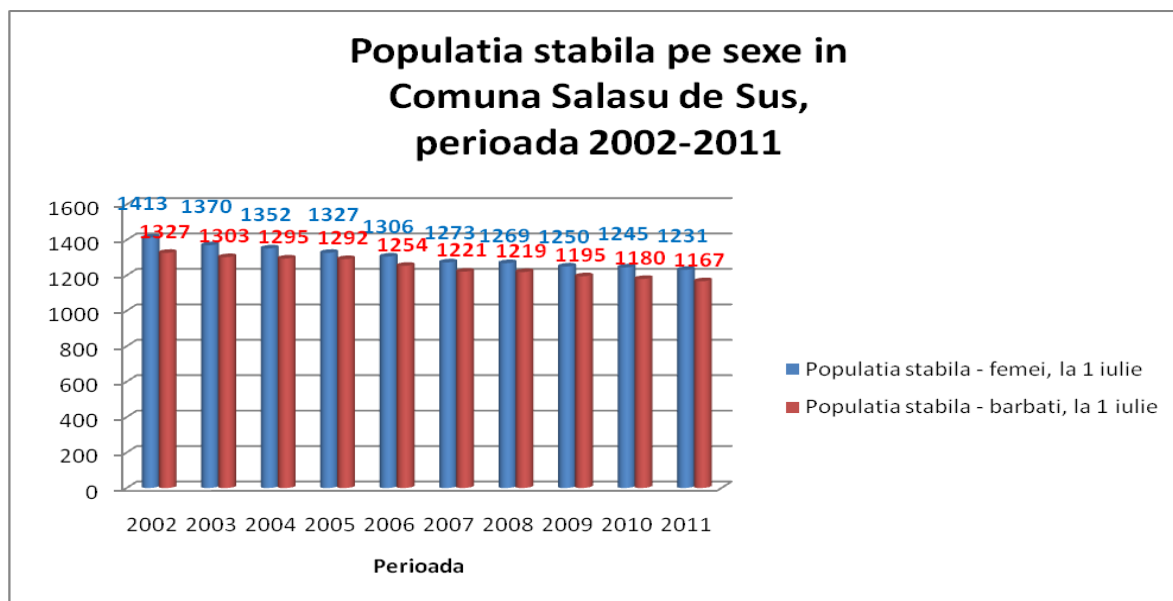
- total comune judet hunedoara
- total comuna

Observatie:

Populatia stabila a Comunei Salasu de Sus reprezinta un procent de 2% din populatia stabila a comunelor din judetul Hunedoara.

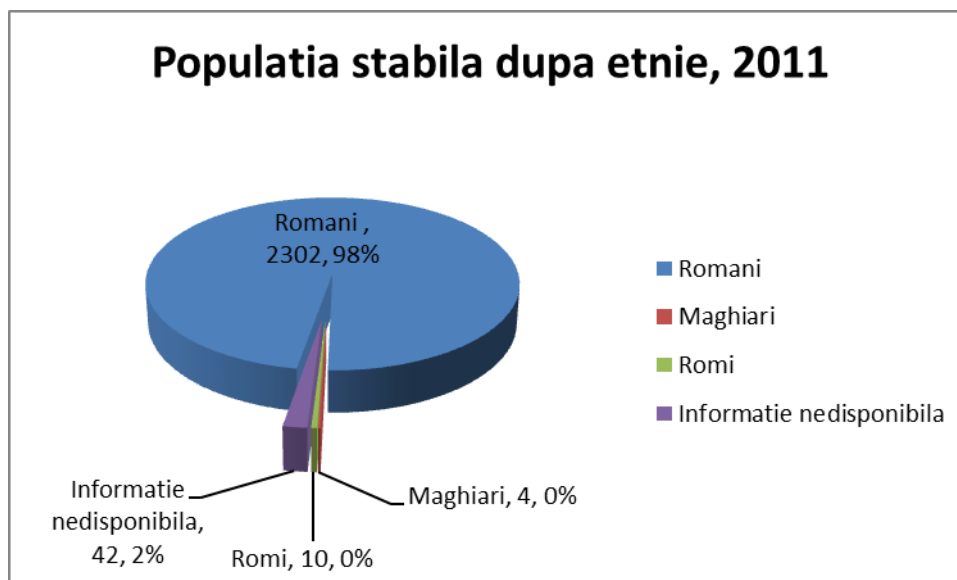
Populatia stabila pe sexe 2002 - 2011

Observatie:

Se remarca o fluctuatie a ponderii populatiei stabile din comuna Salasu de Sus, persoanele de sex feminin fiind ponderea majoritara in totalul populatiei stabile. Structura pe sexe a populației Comunei Salasu de Sus inregistreaza o scadere continua in perioada analizata, astfel ca din anul 2002 si pana in anul 2011 s-a inregistrat o scadere cu 12,48 %.

Populatia stabila dupa etnie (2011)

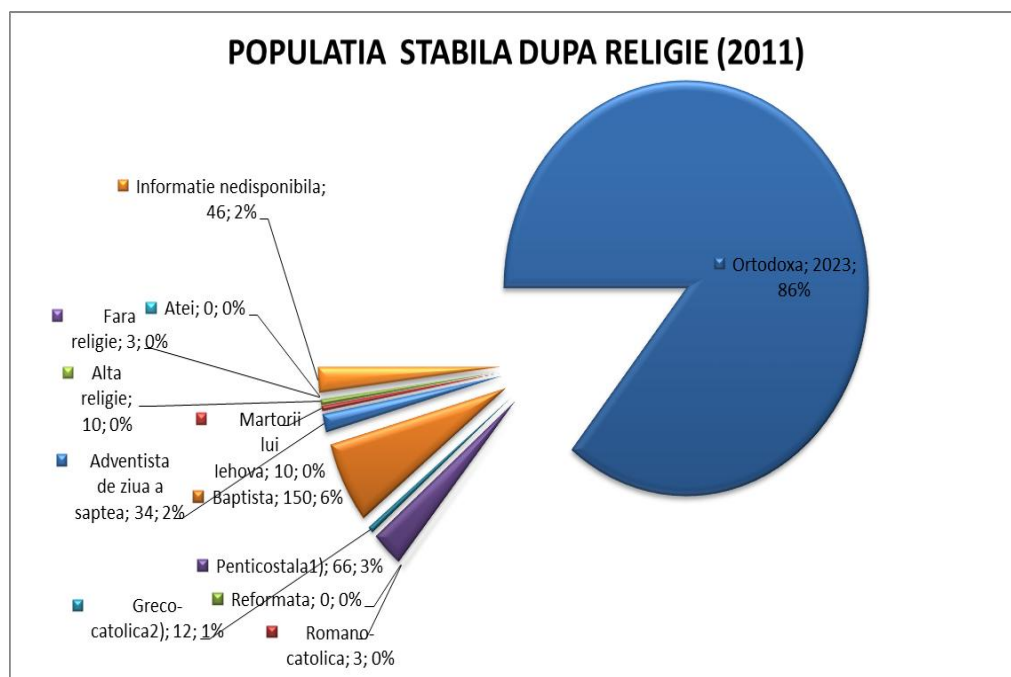
Observatie:

Ponderea cea mai mare din populatia Comunei Salasu de Sus este de etnie Romana cu un procent de 98%, in aceeasi comunitate se regasesc si persoane de etnie maghiara (4 per.) si roma (10 pers. declarate) etc.

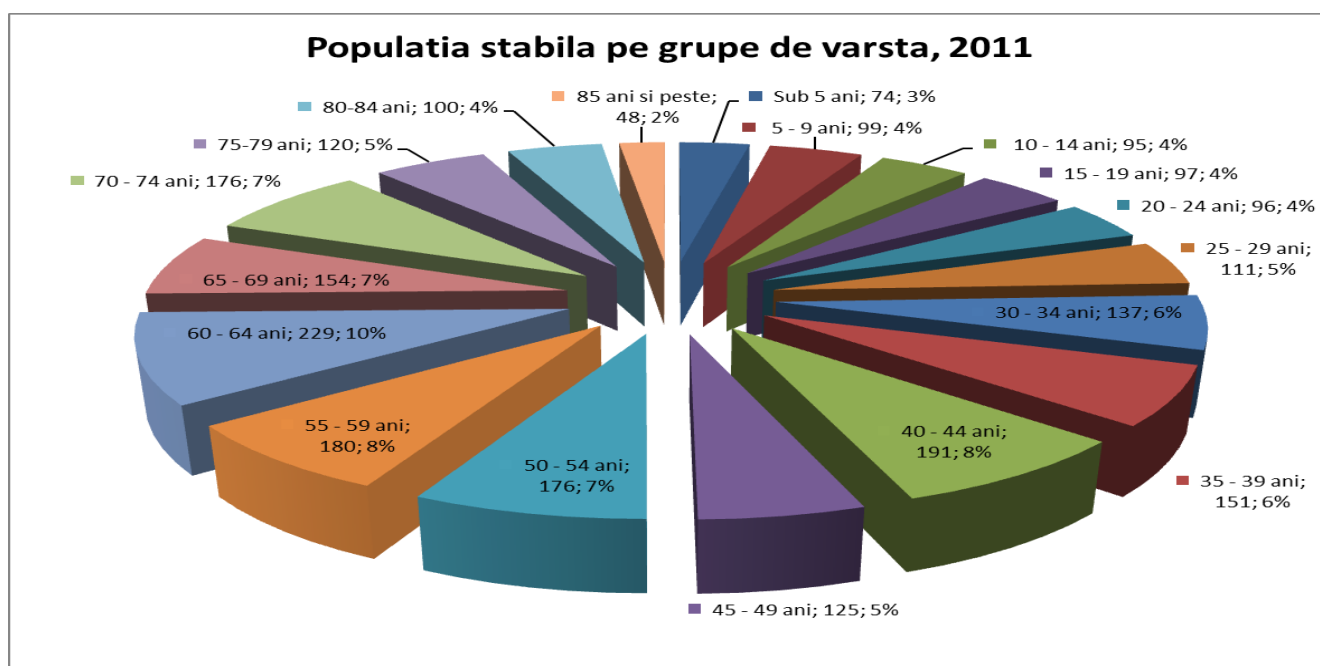
Populatia stabila dupa religie (2011)

Observatie:

Din punct de vedere al religiei, cea mai mare pondere in totalul populatiei stabile a Comunei o reprezinta persoanele de religie ortodoxa(86 %), urmata de baptisti (6%) si penticostali (3%).

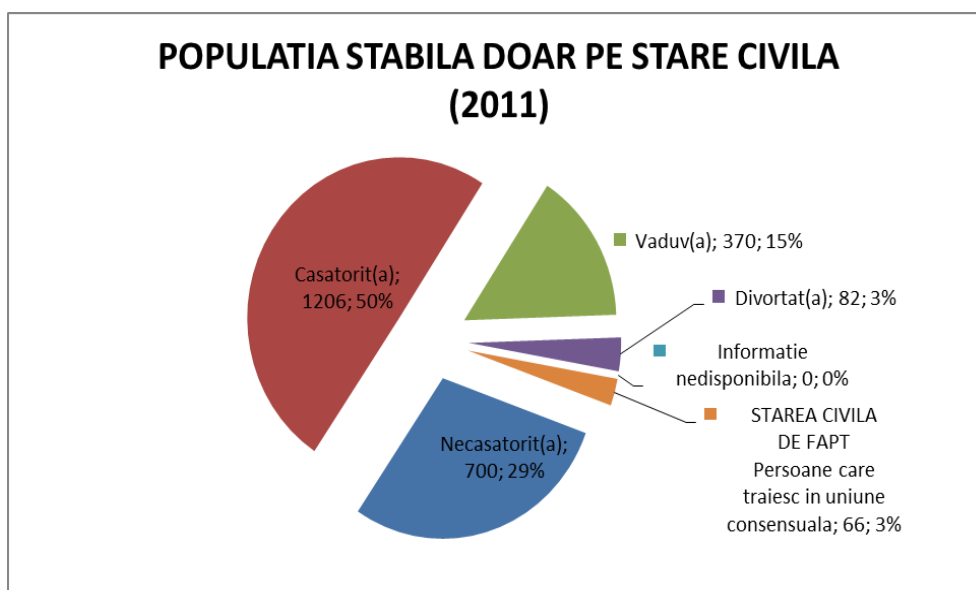
Populatia stabila doar pe grupe de varsta (2011)

Observatie:

Din totalul populatiei stabile din Comuna Salasu de Sus, luand in considerare grupele de varste cea mai mare pondere o au persoanele care au varsta cuprinsa intre 60-64 de ani (10%), urmata de grupa 40-44 de ani (8%) si 55-59 de ani (8%). Grupa de varsta care cuprinde cele mai putine persoane este peste 85 de ani (2%).

Populatia stabila doar pe stare civila (2011)

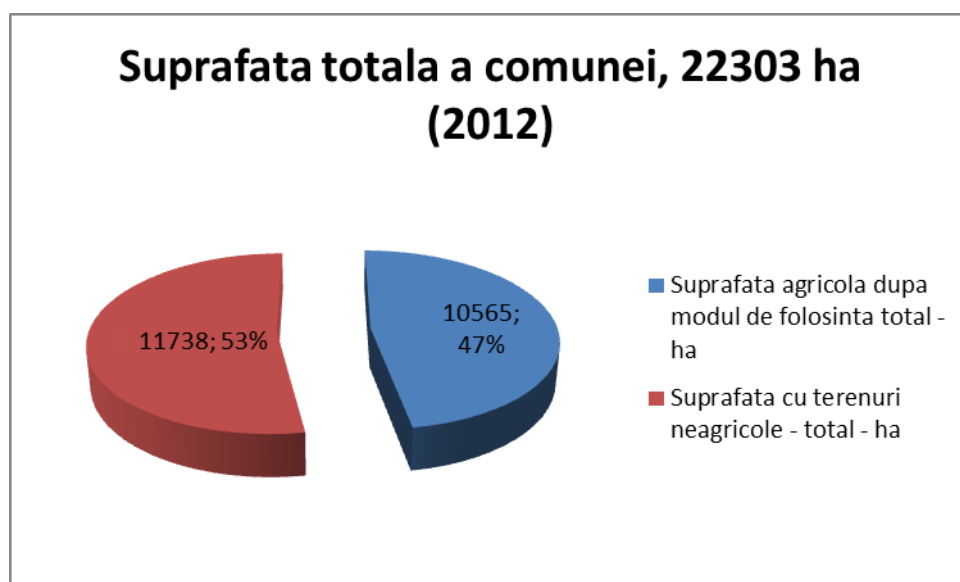

Observatie:

Din totalul populatiei stabile de la nivelul Comunei Salasu de Sus un procent de 50% este casatorita, 29% este necasatorita si 15% vaduv(a).

TERITORIU, LOCUINTE, UTILITĂȚI PUBLICE:

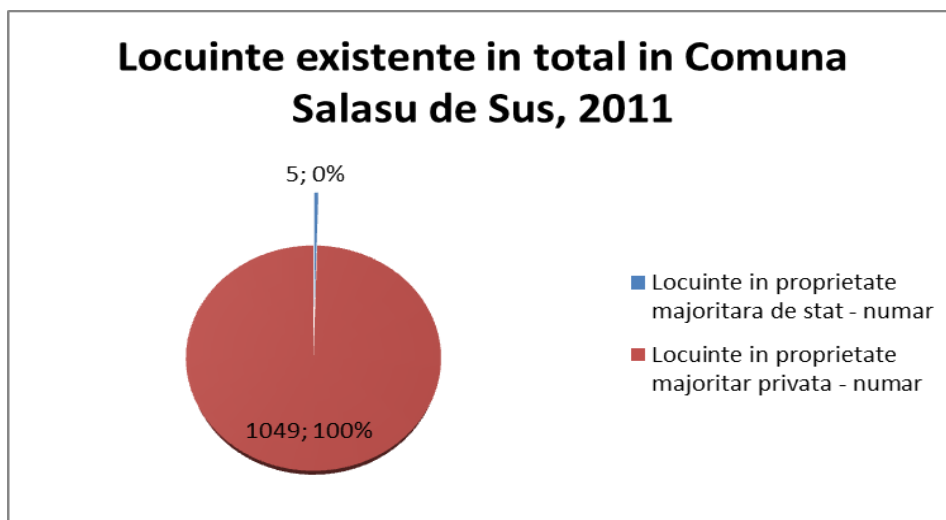
Suprafata totala a comunei, 2012

Observatie:

Din suprafata totala a comunei, 47% reprezinta suprafata agricola si 53% terenuri neagricole.

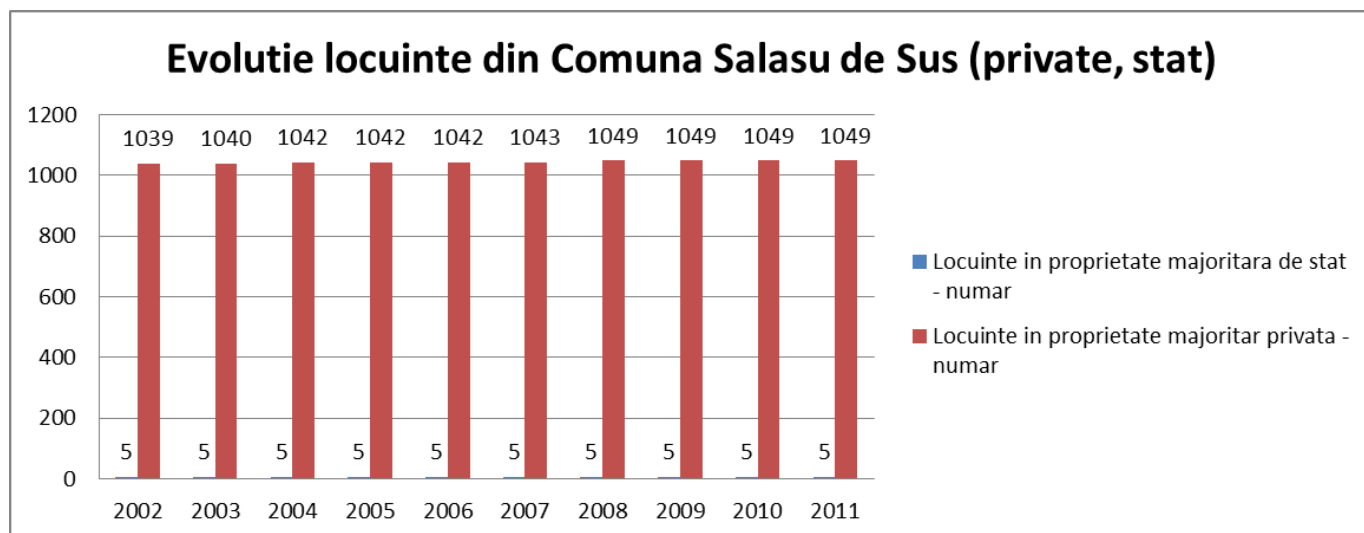
Locuinte existente - total – numar

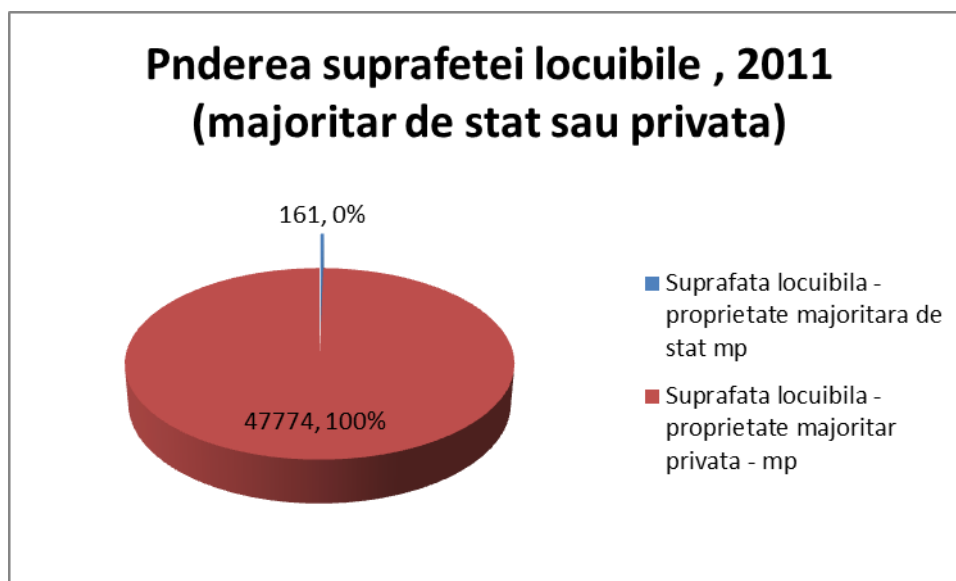
Observatie:

Situatia locuintelor existente la nivelul Comunei Salasu de Sus este relativ constanta, astfel ca locuintele in proprietate majoritara de stat nu prezinta nici o crestere din anul 2002 si pana in anul 2011, fata de locuintele in proprietate majoritar private care a crescut de la inceputul perioadei analizate si pana in anul 2011 cu un numar de 10 locuinte.

- Locuinte in proprietate majoritara de stat - numar
- Locuinte in proprietate - majoritar privata – numar

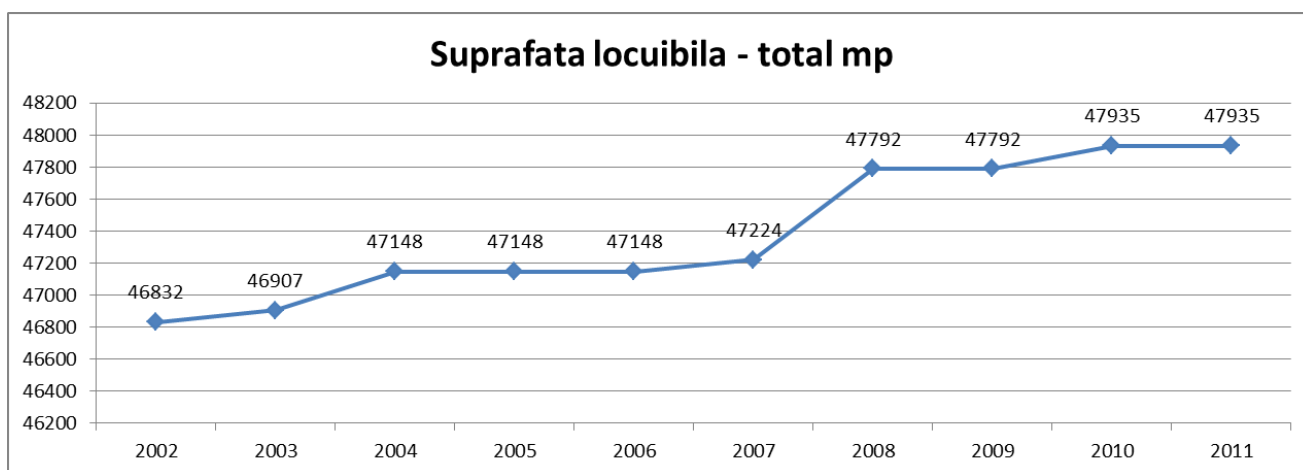

Suprafata locuibila – total mp

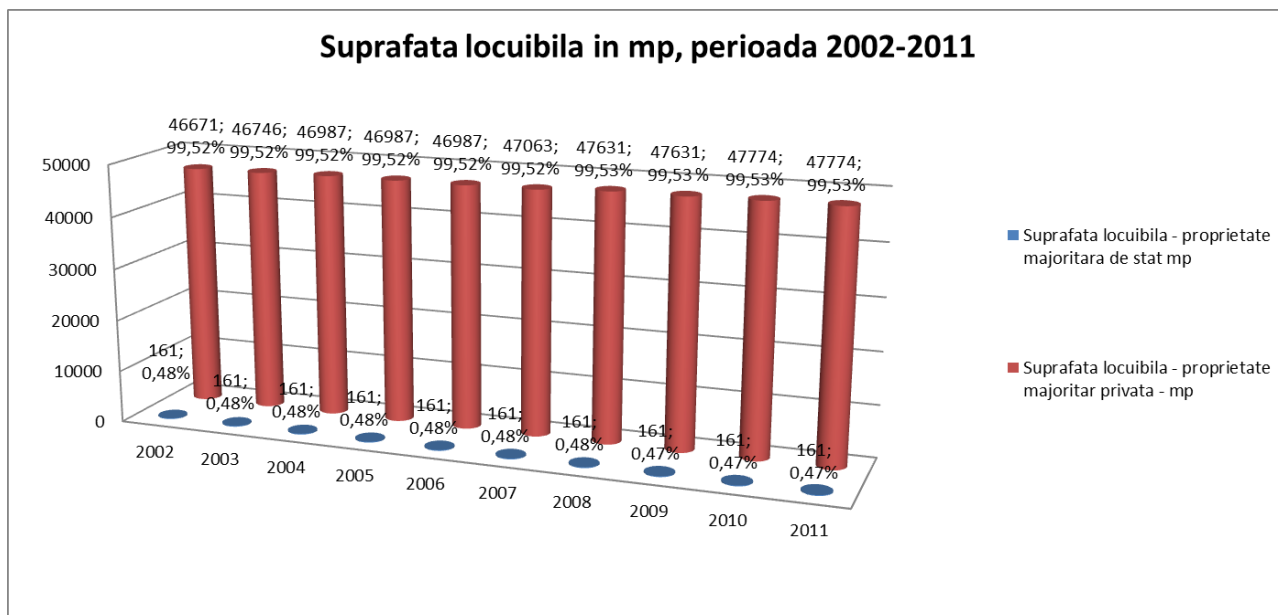

Observatie:

In ceea ce priveste suprafata locuibila la nivelul Comunei Salasu de Sus este relativ constanta, astfel ca suprafata locuibila in proprietate majoritara de stat nu prezinta nici o crestere din anul 2002 si pana in anul 2011, fata de suprafata locuibila in proprietate majoritar privata care a crescut de la inceputul perioadei analizate si pana in anul 2011 cu 2,35%.

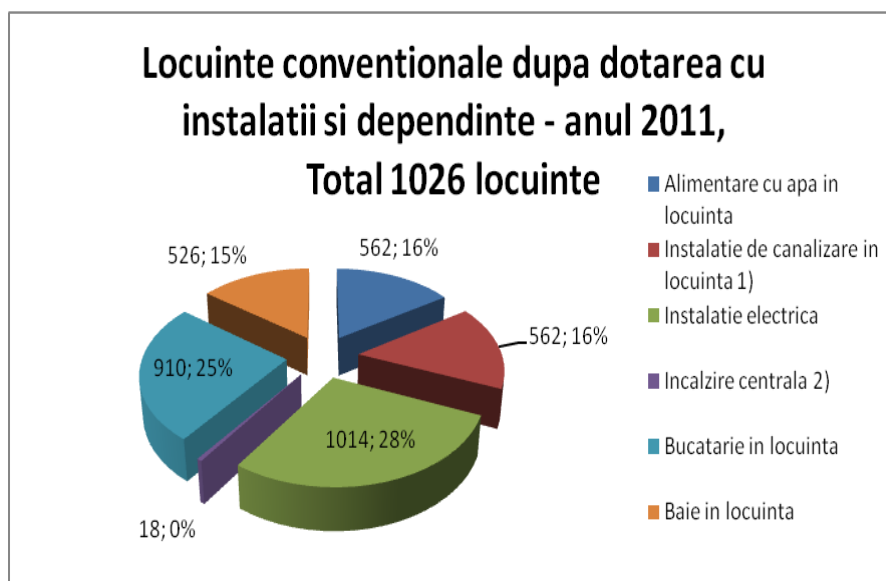
- Suprafata locuibila - proprietate majoritara de stat- mp
- Suprafata locuibila - proprietate majoritar privata –mp

Observatie:

Suprafata locuibila la nivelul Comune este relativ constanta, astfel ca suprafata locuibila in proprietate majoritara de stat nu prezinta nici o crestere din anul 2002 si pana in anul 2012, fata de suprafata locuibila in proprietate majoritar privata care a crescut de la inceputul perioadei analizate si pana in anul 2012 cu 2,35%.

Locuinte conventionale dupa dotarea cu instalatii si dependinte 2011

1.3 SITUAȚIA SOCIO-ECONOMICĂ

Dezvoltarea economico-socială este influențată de o serie de factori-amplasarea în rețeaua de localități a județului, relief, existența, exploatarea resurselor naturale, potențial industrial și agricol.

Dinamica economiei (2002, 2006, 2012) – situatie ONRC.

Localitate/ Comuna	Secțiune CAEN Rev. 2	IF	II	PFA	SC	SRL	Total
Salasu de sus	A - AGRICULTURĂ, SILVICULTURĂ ȘI PESCUIT			10			10
	F - CONSTRUCȚII			1		1	2
	G - COMERȚ CU RIDICATA ȘI CU AMĂNUNTUL; REPARAREA AUTOVEHICULELOR ȘI MOTOCICLETELOR	1				2	3
	H - TRANSPORT ȘI DEPOZITARE					1	1
	I - HOTELURI ȘI RESTAURANTE	1		1		1	3
	M - ACTIVITĂȚI PROFESIONALE, ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE			1		1	2
	N - ACTIVITĂȚI DE SERVICII ADMINISTRATIVE ȘI ACTIVITĂȚI DE SERVICII SUPT					1	1
	S - ALTE ACTIVITATI DE SERVICII			1			1
Total		2	0	14	0	7	23

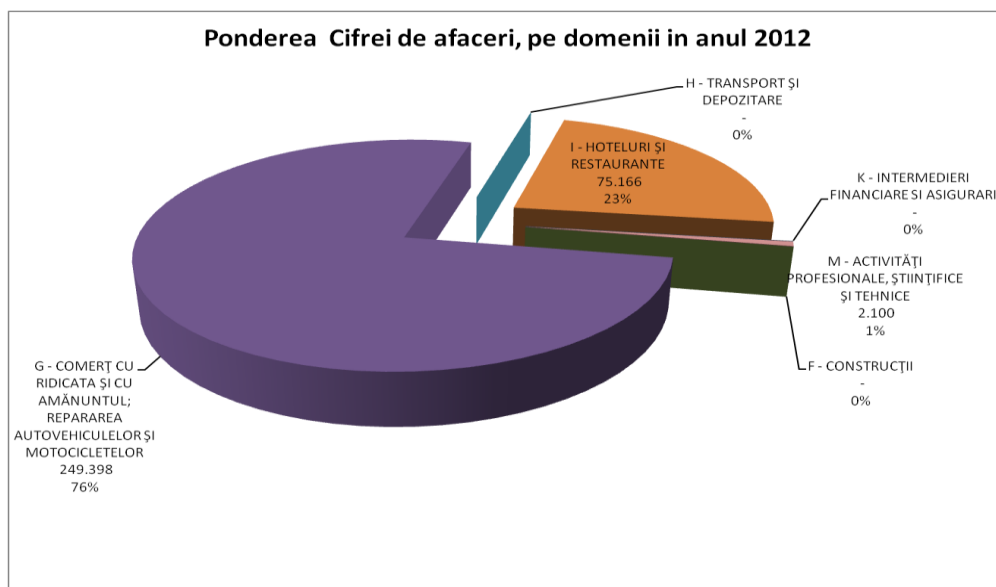
Localitate/ Comuna	Secțiune CAEN Rev. 2	An bilant 2002		An bilant 2006		An bilant 2012		Dinamica fata de 2002	Pondere in total
		Nr. firme	Total cifra afaceri	Nr. firme	Total cifra afaceri	Nr. firme	Total cifra afaceri		
Salasu de sus	A - AGRICULTURĂ, SILVICULTURĂ ȘI PESCUIT								
	D - PRODUCTIA SI FURNIZAREA DE ENERGIE ELECTRICA SI TERMICA, GAZE, APA CALDA SI AER CONDITIONAT			2	53.745				
	F - CONSTRUCȚII					1	-		
	G - COMERȚ CU RIDICATA ȘI CU AMĂNUNTUL; REPARAREA AUTOVEHICULELOR ȘI MOTOCICLETELOR					2	249.398		76%
	H - TRANSPORT ȘI DEPOZITARE	3	-	2	16.350	1	-		
	I - HOTELURI ȘI RESTAURANTE					1	75.166		23%
	K - INTERMEDIERI FINANCIARE SI ASIGURARI			1	-	1	-		
	M - ACTIVITĂȚI PROFESIONALE, ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE					1	2.100		1%
	S - ALTE ACTIITATI DE SERVICII								
Total		3	0	5	70.095	7	326.664	466%	100%

Ponderea cifrei de afaceri 2012 pentru domeniile comunicate de la ONRC

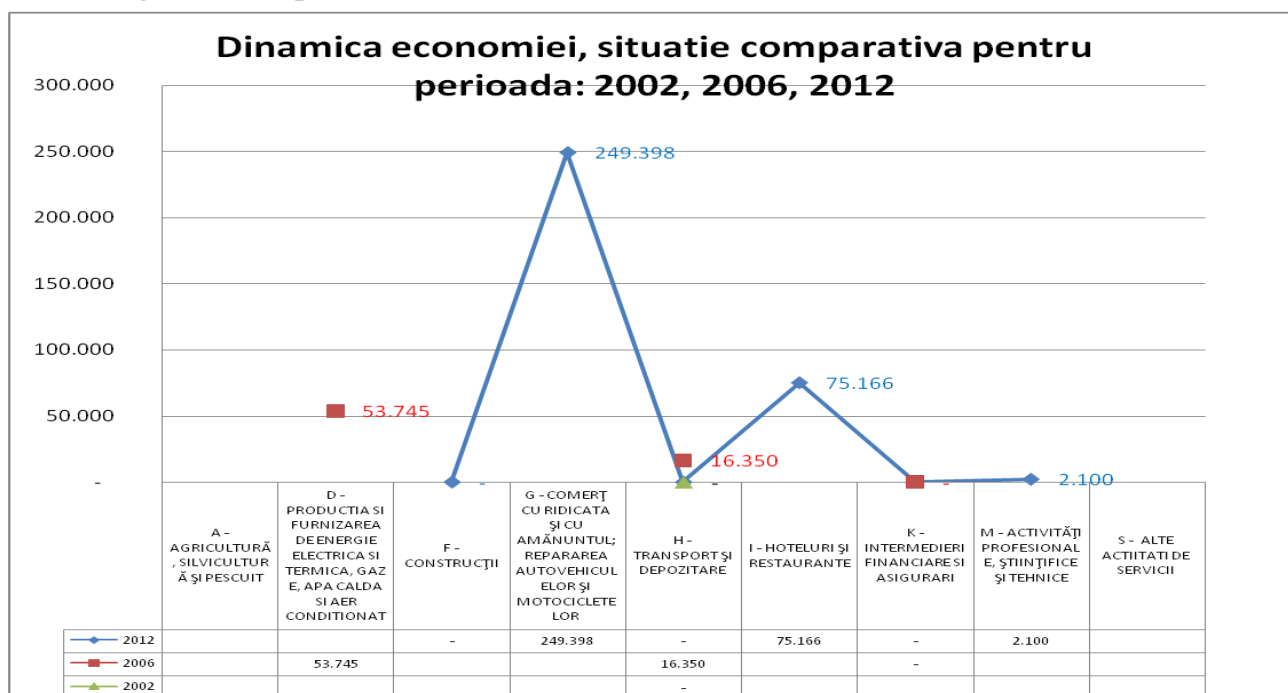
Observatie:

Ponderea cea mai mare a cifrei de afaceri la nivelul anului 2012 o are sectorul de Comert (76%), urmata de Hoteluri si restaurante

(23 %). Sectoarele de constructie si transport si depozitare sunt aproape inexistente.

- un grafic comparativ 2002 – 2006 – 2012

Observatie:

Dinamica cea mai mare este înregistrată în sectorul de comert (de la 0 lei in 2002, 2006 la 249 398lei in 2012) si cu o pondere in totalul Cifrei de afaceri de 76 %.

De asemenea se poate remarca o evolutie a cifrei de afaceri si in domeniul hoteluri si restaurante cu o pondere in totalul Cifrei de afaceri de 23 %.

Insa la modul general dinamica economiei este una cresctoare fata de anii anteriori, de la 70.095 lei din anul 2006 la 326 664 lei in anul 2012 - dinamica cresterii este de 466%.

Structura principalilor agenți economici (inclusiv unități agrozootehice și industriale dacă este cazul) de pe raza comunei:

Nr. crt.	Denumire societate	Profil si domeniile/ariile de activitate economică
1.	SC MARIDOR BELGAROM	Hoteluri
2.	SC VYKY COMPANY SRL	Comerț cu amanuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare , bauturi și tutun
3	MULEA RAMSIM IMPEX SRL	Comerț cu amanuntul în

		magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare , bauturi și tutun
4	SC PROSTEFYCON SRL	Lucrari de constructii a cladirilor rezidentiale si nerezidentiale
5	SC CRISTINA MODERN	Comerț cu amanuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare , bauturi și tutun
6	SC RUSTIC DIVAS SRL	Comerț cu amanuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare , bauturi și tutun
7	SC RUSU EXPLOFAN SRL	Taierea si rindeluirea lemnului
8	SC RETEZATUL ALIM SRL	Comerț cu amanuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare , bauturi și tutun
9	AF IANCU OLTITA	Fabricarea painii, fabricarea prajiturilor și a produselor proaspete de patiserie
10	PFA AVRAMESC MIRCEA	Comerț cu amanuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare , bauturi și tutun
11	SC ADEMARIO DIVERS SRL	Comerț cu amanuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare , bauturi și tutun

Oportunități de investiții pe domenii: zootehnie, pomicultură, legumicultură, pișicultură, apicultură, dezvoltare infrastructură, comerț, agroturism

Posibilități economice neexploatate:

- agroturism

Industria

Practic pe teritoriul comunei nu se desfășoară activități de tip industrial, singura activitate prezentă este în satul Ohaba de Sub Piatră prin balastierele de pe malul râului Strei.

Activitățile industriale au o pondere neînsemnată, deși comuna dispune de importante resurse locale.

O direcție de dezvoltare a ramurii industriale pe teritoriul administrativ al comunei Sălașu de Sus ar putea fi exploatarea și prelucrarea lemnului prin înființarea și dezvoltarea unor IMM-uri.

De asemenea o posibilitate de dezvoltare a comunei ar fi înființarea și formarea unor micro-ferme bazate pe creșterea animalelor, pe cultivarea plantelor industriale și pe livezi.

Agricultura

După desființarea C.A.P.-urilor din localitățile comunei Sălașu de Sus, practic activitatea agricolă se desfășoară în mod individual pe gospodării.

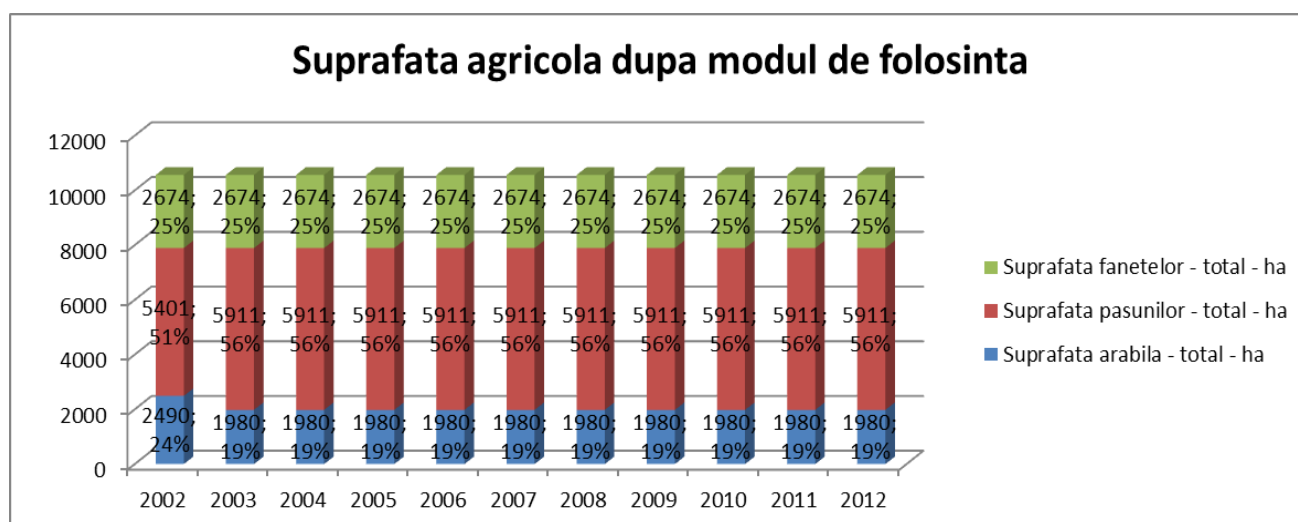
Singurele unități agricole nedesființate sunt:

- I.A.S. Ferma de vaci din localitatea Sălașu de Sus
- I.A.S. Hațeg - Ferma nr. 3 din localitatea râu Alb
- Terenurile arabile din lunca Sălașului sunt cultivate în principal cu porumb și cartofi;
- Pășunile sunt utilizate de crescătorii de animale, foarte numeroși în zonă;
- Fânețele sunt folosite tot în domeniul zootehniei ca sursă de furaje.
- Viile ocupă o suprafață mică de teren

Forma de proprietate asupra terenurilor este cea privată a persoanelor fizice ca o consecință a aplicării Legii 18/1991.

Se estimează ca pe terenurile proprietate individuală lucrează aproximativ 950 de persoane.

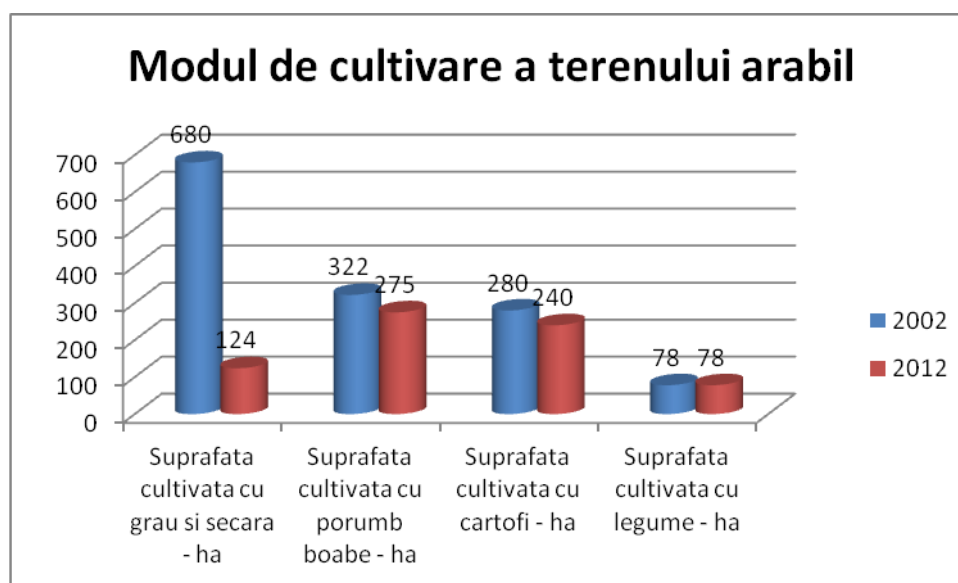
Suprafata agricola dupa modul de folosinta

Observatie:

Suprafetei agricole este impartita in Suprafete arabile, pasuni si fanate. Ponderea cea mai mare a suprafetei agricole o reprezinta in mod constant in perioada analizata suprafata pasunilor(56%), urmata de fanete (25%) si mai apoi cu un procent de doar 19% suprafata arabila.

Modul de cultivare a terenului arabil

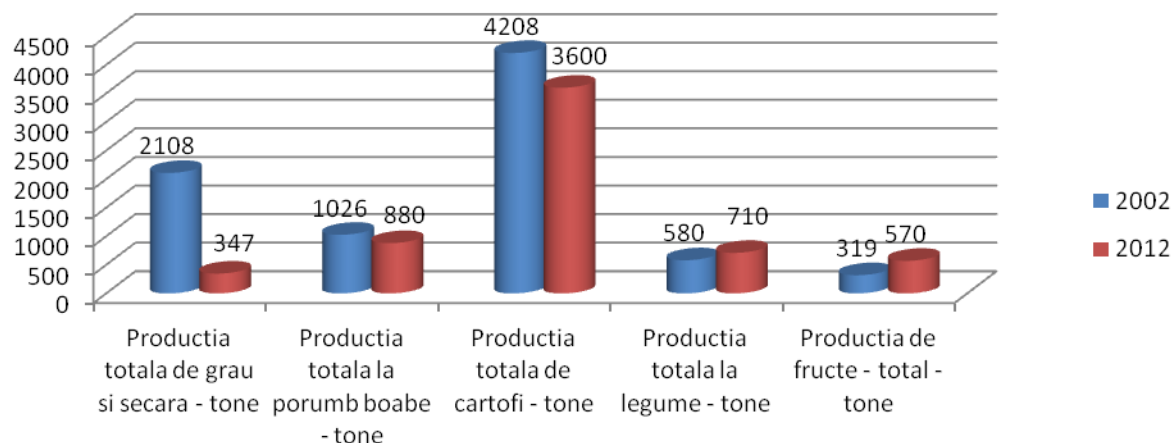

Observatie:

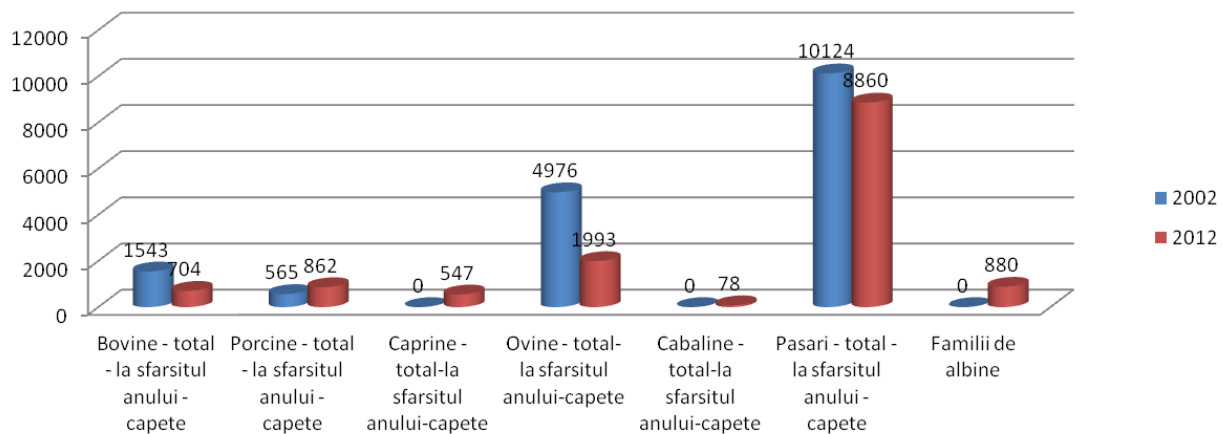
Modul de cultivare a terenului arabil difera de la an la an, astfel ca in anul 2003 cea mai mare pondere a culturilor o reprezinta grau si secara, urmta de suprafata cultivata cu porumb, cartofi si legume.

Productivitatea agricolă și animalieră pe comună pentru ultimul an agricol

Situatia productiei vegetale la nivelul Comunei Salasu de Sus

Productivitatea animaliera 2002 - 2012

Silvicultura

Cele 7000 ha de teren forestier, reprezentând 31,38% din suprafața comunei, sunt atât proprietate privată cât și proprietatea statului. Administratorul acestor păduri este Ocolul Silvic UP6 Râu Alb. În comună existând și o societate comercială cu activitate în acest domeniu SC EXPLONEL SA.

Serviciile și comerțul

Activitatea ce a luat amploare în sectorul privat este comerțul atât alimentar cât și nealimentar, alimentație publică. Sectorul de servicii și cel de comerț sunt cele mai reprezentative în dinamica economiei comunei Sălașu de Sus.

Reședința de comună Sălașu de Sus este singura care deține unități comerciale și de alimentație publică și o brutărie.

Pentru comerțul alimentar și nealimentar există magazine mixte în satele comunei Sălașu de Sus, și o serie de unități particulare a micilor întreprinzători, care de altfel au prestații și în alimentația publică.

O oportunitate de dezvoltare în sectorul serviciilor sunt înființarea unor ateliere mecanice și baze pentru utilaje agricole.

Transporturile și rețeaua de acces

Circulație rutieră

Transportul carosabil se efectuează pe DN 66 Deva – Petroșani, din care se ramifică în localitățile Ohaba de Sub Piatră – DC 77, care străbate localitățile Ohaba de Sub Piatră, Sălașu de Sus, Sălașu de Jos, Mălăiești și Nucșoara.

Din localitatea Sălașu de Sus pe drumul comunal DC 75 Sălașu de Sus – Zăvoi – Râu Alb se asigură accesul în partea de sud-est spre localitățile componente ale comunei, iar legătura între localitățile Râu Alb, Râu Mic, Coroiști se face pe DC 73.

Drumurile comunale care străbat comuna fiind de categoria E – drumuri de pământ și terasamente în stare mediocră, drumuri pavate cu bolovani de râu sau cu piatră aflate în stare rea.

Circulație Feroviară

Calea ferată dublă electrificată Deva – Petroșani străbate localitatea Ohaba de Sub Piatră, fiind dotată cu canton CF și stație de călători.

Turismul

70% din suprafața comunei aparține parcului Național Retezat. Aici se găsește celebra *Poiană cu narcise*, care prilejuiește organizarea în fiecare an a unui festival care are în centrul atenției aceste flori.

La nivelul comunei există câteva pensiuni turistice (Pensiunea Iancu și Pensiunea Codrin) care oferă servicii de agroturism, dar nevoia de astfel de servicii este mult mai mare, datorită potențialului turistic al zonei.

Monumente istorice și de arhitectură:

Cod LMI 2004	Denumire	Localitate	Datare
HD-II-a-A-03363	Cetatea Mălăiești	Sat MĂLĂIEȘTI; comuna SĂLAȘU DE SUS	Sec. XIV
HD-II-m-A-03363.01	Donjon	Sat MĂLĂIEȘTI; comuna SĂLAȘU DE SUS	Sec. XIV
HD-II-m-A-03363.02	Zid incintă	Sat MĂLĂIEȘTI; comuna SĂLAȘU DE SUS	Sec. XIV
HD-II-m-B-03370	Biserica „Înălțarea Domnului”	Sat NUCȘOARA; comuna SĂLAȘU DE SUS	1766
HD-II-m-B-03371	Casa parohială ortodoxă	Sat NUCȘOARA; comuna SĂLAȘU DE SUS	Sec. XIX
HD-II-m-A-03401	Biserica „Pogorârea Sf. Duh”	Sat PAROȘ; comuna SĂLAȘU	Sec. XV
HD-II-m-A-03427	Biserică parohială reformată	Sat RÂU ALB; comuna SĂLAȘU DE SUS	Sec. XV-XVI

HD-II-m-A-03440	Biserica „Nemeșilor”	Sat SĂLAȘU DE SUS; comuna SĂLAȘU DE SUS	Sec. XVIII
HD-II-a-A-03441	Curtea cnezilor Cândreș	Sat SĂLAȘU DE SUS; comuna SĂLAȘU DE SUS	Sec. XV- XVII
HD-II-m-A-03441.01	Casa cnezială (ruine)	Sat SĂLAȘU DE SUS; comuna SĂLAȘU DE SUS	Sec. XV- XVII
HD-II-m-A-03441.02	Paraclis	Sat SĂLAȘU DE SUS; comuna SĂLAȘU DE SUS	Sec. XV- XVII
HD-II-m-A-03441.03	Fortificație (zid incintă, cu patru turnuri la colțuri)	Sat SĂLAȘU DE SUS; comuna SĂLAȘU DE SUS	Sec. XV- XVII
HD-II-m-A-03442	Biserica „Sf. Atanasie și Chiril”	Sat SĂLAȘU DE SUS; comuna SĂLAȘU DE SUS	Sec. XV- XVI, cu transf. sec. XIX

Obiective turistice locale:

- Acces facil in Masivul Retezat si Rezervația științifică "Gemenele"
- Vizitarea peșterii - obiectiv speologic deosebit din satul Peștera, a Parcului Național Retezat
- Lacurile si tăurile glaciale
- Fântânele cu narcise de la Sălașu de Sus - Festivalul Narciselor
- Vârful Poienii de la Ohaba de Sub Piatră - elemente floristice remarcabile
- Curtea nobiliara fortificată de la Sălașu de Sus
- Cetatea cnezială de la Mălăiești
- Cabana Pietrele

Obiective turistice de apropiere:

- FÂNAȚELE SĂLAȘU DE SUS(Hunedoara»Sălașu de Sus) (13.0 km)
- PEȘTERA ȘURA MARE(Hunedoara»Ohaba Ponor) (18.0 km)
- VÂRFUL POIENI(Hunedoara»Ohaba de sub Piatră) (4.0 km)
- FÂNEȚELE CU NARCISE (din NUCȘOARA)(Hunedoara»Nucșoara) (4.0 km)
- BISERICA REFORMATĂ (din SÂNTĂMĂRIA ORLEA)(Hunedoara»Silivașu de Sus)(20.0 km)

- CASTELUL KENDEFFY(Hunedoara»Silivașu de Sus) (20.0 km)
- MANASTIREA PRISLOP(Hunedoara»Silivașu de Sus) (20.0 km)
- BISERICA DIN STERI(Hunedoara»Hațeg) (14.0 km)
- CETATEA HAȚEG(Hunedoara»Hațeg) (14.0 km)
- PĂDUREA SLIVUȚ(Hunedoara»Hațeg) (14.0 km)

Puncte de interes pe teritoriul comunei

- **Parcul Național Retezat (PNR)**, primul parc național înființat în România, încă din 1935, se găsește în cea mai mare parte, pe teritoriul comunei Sălașu de Sus. PNR este singurul parc românesc care a fost primit în organizația PAN Parks. Obiectivele PAN Parks pentru PNR sunt: promovarea la nivel internațional a PNR și a zonelor adiacente, pentru atragerea unui număr crescut de turiști în zonă; atragerea de investitori care să îmbunătățească infrastructura turistică din zonă (ex. locuri de campare moderne)

PNR este una din cele trei rezervații ale biosferei din România, fiind totodată primul parc românesc membru al Federației Europarc. Superlativele Retezatului: peste 80 de lacuri și tăuri, 20 de vârfuri de peste 2000m, cel mai întins lac glaciatic din țară (Bucura 8,9ha), cel mai adânc lac glaciatic din țară (Zănoaga 29m), păduri naturale întinse, 1/3 din speciile de plante ale României, plante și animale rare sau vulnerabile, 22 de specii de plante endemice (există doar în Retezat).

- **Centrul de vizitare Nucșoara**, situat pe principala cale de acces în PNR, este primul centru de vizitare din România, construit pentru un parc național sau natural. În aceeași locație se găsește și sediul Administrației Parcului Național Retezat (APNR). În Centrul de vizitare, turiștii pot găsi informații diverse despre PNR și zonele înconjurătoare (informații despre trasee, starea drumurilor, floră, faună, obiceiuri și tradiții ale locului chiar de la intrarea în parc). A fost construit un spațiu dedicat comunității locale pentru a fi folosit ca muzeu și la reînvierea tradițiilor zonei. Centrul este dotat cu o sală de conferințe și cu spații special dedicate educației copiilor, organizării de concursuri și expoziții tematice.

- **Biserica Nucșoara** - monument istoric din sec. XIV, construcție din ziduri de piatră groasă, pictate în întregime de zugravul Simion din Pitești, în anul 1787.

- **Curtea fortificată și paraclisul din Sălaș**, care au aparținut familiei cnezilor Candres din Sălaș, care din 1360 s-a remarcat în Țara Hațegului, fiind răsplătită de Iancu de Hunedoara cu întinse moșii. Curtea construită din ziduri groase de piatră avea 4 turnuri de strajă și un pod ridicător.

- **Cetatea medievală din Mălăiești**, ridicată în sec. XIV, ca cetate de refugiu a cnezilor din Sălaș. Se mai păstrează turnul donjon care are ziduri de piatră groase de 1,5 m și înalte de 12 m și o incintă patrulateră.

- **Cascada Lolaia** situată pe valea Nucșoarei, în imediata vecinătate a căii principale de acces în PNR este foarte spectaculoasă și ușor de vizitat.

- **Poiana Narciselor** este o rezervație botanică situată lângă satul Sălașu de Sus. În luna mai, în zona se organizează anual Festivalul Narciselor.

- **Traseele turistice marcate** de pe teritoriul comunei sunt numeroase: 30 de trasee turistice în PNR, 1 traseu la Cascada Lolaia, 1 traseu spre Cetatea Mălăiești, 1 traseu spre Cetatea Colt (considerată Castelul din Carpați a lui Jules Verne), 1 traseu la Poiana Narciselor.

- **Biserica iobagilor** din Sălașu de Sus a fost construită în sec. XIV și este folosită în continuare pentru oficierea serviciului religios.

- **Peștera** din satul Peștera este ușor accesibilă tuturor categoriilor de turiști.

Facilități de cazare pentru vizitatori pe teritoriul comunei:

Nr. crt	Denumire	Adresa poștală (Localitate / Strada)	Număr locuri cazare
1.	Complexul turistic Pietrele	Com. Sălașu de Sus, jud. Hunedoara, Parcul Național Retezat, FN	179
2.	Cabana Gențiana	Com. Sălașu de Sus, jud. Hunedoara, Parcul Național Retezat, FN	50
3.	Cabana Cascada	Com. Sălașu de Sus, zona Carnic, jud. Hunedoara	30
4.	Pensiunea Codrin	Com. Sălașu de Sus, jud. Hunedoara, zona Carnic	10
5.	Pensiunea Iancu	Loc. Sălașu de Sus, com. Salasu de Sus, jud. Hunedoara	12
6.	Centrul de vizitare Nucșoara	Loc. Nucșoara, com Sălașu de Sus, jud Hunedoara	16
7.	Tabăra Creștina Retezat	Com. Sălașu de Sus, jud. Hunedoara, zona Carnic	50

Evenimente locale

1. Târguri organizate:

- Târgul de Sf. Gheorghe - 23 aprilie
- Târgul de Sf. Constantin și Elena - 8 mai

2. **FESTIVALUL NARCISELOR** - în perioada 10 - 20 mai, în fiecare an
Tradiționala Nedee în luna mai

Servicii publice

Gospodărirea apelor:

Alimentarea cu apă. Canalizare

În prezent au fost inițiate de Comuna Sălașu de Sus următoarele proiecte pentru apă potabilă și canalizare :

- Alimentare cu apă și canalizare în satele Mălăiești, Sălașu de Sus, Sălașu de Jos și Ohaba de Sub Piatră (lucrare în derulare)
- Alimentare cu apă și canalizare Nucșoara, Paroș, Peștera, Zăvoi
- Canalizare și stație de epurare în satele Râu-Alb, Râu-Mic și Coroiști

La o parte din locuințe alimentarea cu apă potabilă se face din puțuri.

În comună nu există nici rețea de canalizare finalizată, într-o primă fază fiind necesari 22 km de rețea. Un alt neajuns este și lipsa foselor septice în cadrul gospodăriilor.

Energie electrică

Consumatorii de energie din comună sunt consumatori casnici și neindustriali. Acești consumatori sunt alimentați prin rețele electrice aeriene de 20 kV, posturi de transformare aeriene de 20/0,4 kV și linii electrice aeriene de joasă tensiune.

Blocurile de locuințe sunt alimentate cu cabluri electrice subterane de joasă tensiune. Ceilalți consumatori casnici cât și consumatorii neindustriali sunt alimentați direct din rețelele electrice de joasă tensiune existente în zona lor.

În general alimentarea cu energie electrică existentă este corespunzătoare. Iluminatul public este amplasat corespunzător dar este descompletat, iar în unele zone chiar abandonat.

Rețeaua electrică aferentă este executată în cablu subteran sau aerian prezentând pe unele porțiuni discontinuități..

Se impune remedierea întregului iluminat public prin completarea cu stâlpi, corpuri de iluminat și accesorii aferente.

Posturile de transformare din satele aparținătoare comunei Sălașu de Sus sunt repartizate astfel :

- Ohaba de Sub Piatră – 1 buc.
- Coroiștești – 1buc.
- Paroș – 1 buc.
- Peștera – 1 buc.
- Mălăiești – 1 buc.
- Zăvoi – 1 buc.
- Râu Mic – 1 buc.
- Râu Alb – 3 buc.
- Sălașu de Jos – 1 buc.
- Sălașu de Sus – 3 buc.

Alimentarea cu gaze naturale:

În comună nu există alimentare cu gaze naturale în sistem centralizat. Gospodăriile individuale sunt încălzite prin sistemul de sobe cu lemne.

Blocul din localitatea de reședință este încălzit cu sobe cu combustibil solid neexistând centrale termice.

Gospodărie comunală

În prezent gunoaiele menajere din teritoriul administrativ al comunei, nu sunt depozitate în locuri special amenajate. Nu există gropi ecologice sau spații amenajate pentru depozitarea gunoiului, dar se fac igienizări ale cursurilor de apă și a străzilor. Cimitirele umane sunt îngădite și întreținute corespunzător, mai puțin cele de animale care sunt inexistente.

Telefonie

Comuna Sălașu de Sus are în dotare o centrală telefonică de 100 numere cât și cablu telefonic interurban, însă centrala telefonică nu este pusă în funcțiune din 1985 de când a fost achiziționată și este depășită din punct de vedere tehnic.

Serviciile de telefonie fixă sunt prezente în cadrul comunei, unde există 180 de abonați. De asemenea există antene ale operatorilor de telefonie mobilă, și este în curs introducerea televiziunii prin cablu. Accesul la internet este posibil în cadrul laboratorului de informatică din cadrul Școlii generale cu clasele I-IV Sălașu de Sus.

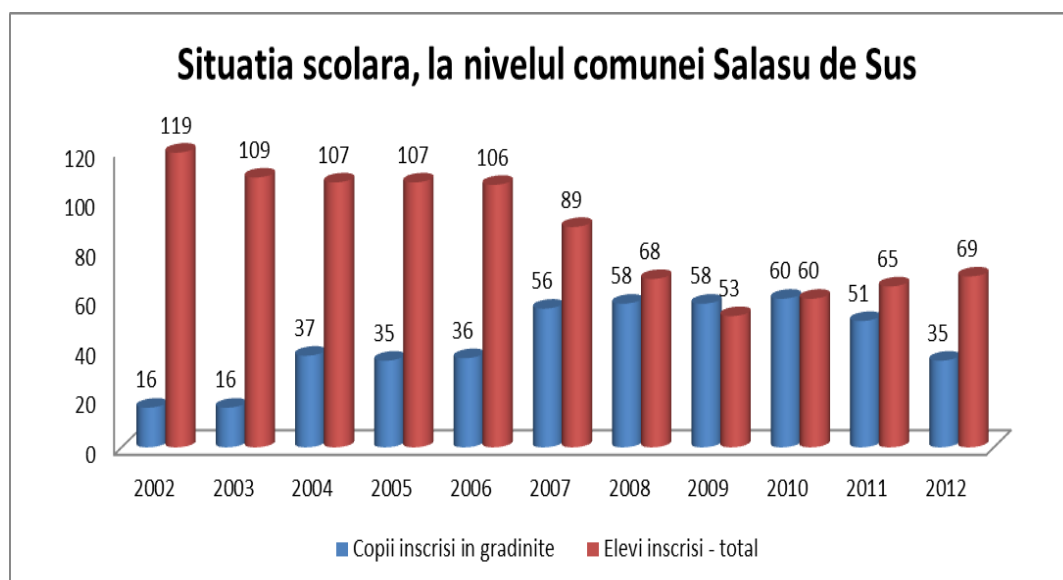
Sunt încă netelefonizate următoarele localități ce aparțin de comuna Sălașu de Sus: Coroiștești, Mălăiești, Ohaba de sub Piatră, Paros, Peștera, Rîu Alb, Rîu Mic, Zăvoi.

Învățământ și educație

Comuna Sălașu de Sus are 3 unități de învățământ preșcolar (grădinițe) și cinci școli primare și una gimnazială:

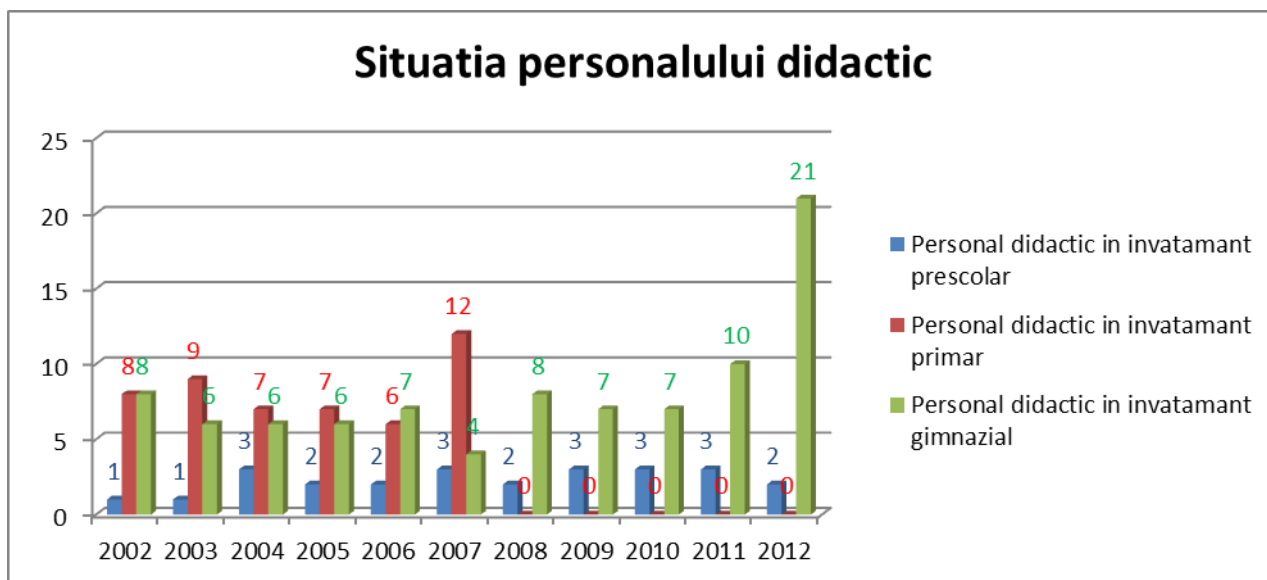
- Școala Generală Sălașu de Sus
- Școala Primară Sălașu de Jos
- Școala Primară Nucșoara
- Școala Primară Ohaba
- Școala Primară Rîu Mic
- Școala Primară Rîu Alb
- Grădinița Sălașu de Sus
- Grădinița Rîu Mic
- Grădinița Rîu Alb

Situatia scolara (copii inscrisi in gradinite, elevi inscrisi in invatamant primar si gimnazial)

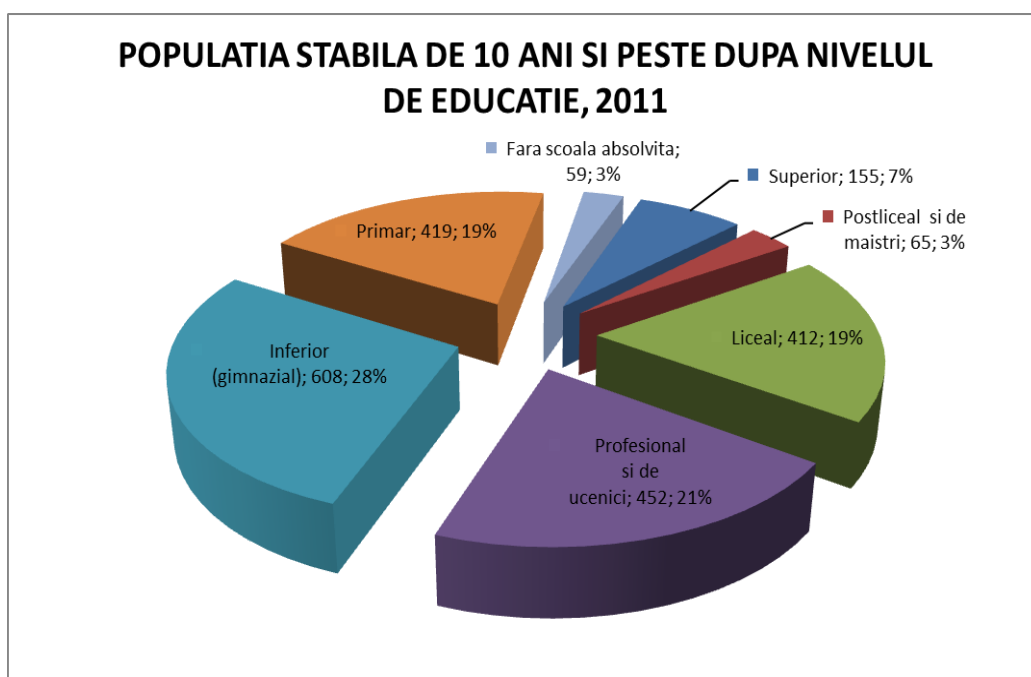
Observatie:

In perioada analizata se poate observa o fluctuatie a copiilor inscrisi la gradinita, dar si a elevilor inscrisi in invatamant, ponderea cea mai mare o reprezinta elevii de la invatamantul primar si gimnazial, insa intr-o continua scadere fata de anii precedenti(de la 119 elevi in 2002, la 69 elevi in 2012)

In ceea ce priveste situatia personalului didactic din Comuna Salasu de Sus, este cu mult in scadere personalul din invatamantul primar, fata de cel gimnazial care a crescut de la 8 pers in 2002 la 21 in 2012.

Populatia de 10 ani si peste, dupa nivelul scolii absolvite (2011)

Observatie:

Din totalul populatiei stabile de 10 ani si peste, se poate remarca faptul ca ponderea cea mai mare (28%) o au persoanele care au absolvit nivelul inferior de invatamant, si anume: gimnazial, urmat de persoanele care au absolvit invatamant profesional si de ucenici cu un procent de 21%.

Cultură. Lăcașe de cult:

Comuna dispune de 10 cămine culturale aflate în fiecare sat aparținător , excepție făcând satul Peștera.

Există un teren de sport în localitatea de reședință Sălașu de Sus.

Din anul 2007 s-a înființat echipa de fotbal locală “Narcisa”.

Distribuția lăcașelor de cult este următoarea :

- Sălașu de Sus – trei biserici ortodoxe, una baptistă
- Mălăiești – o biserică ortodoxă, una baptistă
- Nucșoara – o biserică ortodoxă, una baptistă, una penticostală
- Paroș – o biserică ortodoxă, una baptistă
- Sălașu de Jos – o biserică ortodoxă, una adventistă
- Ohaba – o biserică ortodoxă, una adventistă
- Zăvoi – o biserică ortodoxă, una baptistă
- Râu Alb – o biserică ortodoxă
- Râu Mic – o biserică ortodoxă
- Coroiști – o biserică ortodoxă, una baptistă

Sănătate

Comuna dispune de un cabinet medical, un cabinet stomatologic și o farmacie, deservite de un medic de familie, un doctor stomatolog și de un farmacist.

Mediul înconjurător

Întru-cât nu funcționează nici un fel de unități industriale poluante pe raza comunei Sălașu de Sus nu există poluarea mediului natural.

Pentru mediul construit sunt identificate cu aproximație:

- Nr. construcțiilor afectate de condens, mucegai și infiltrații
- Nr. construcții ce necesită lucrări de consolidare, reparații și modernizări

Protecția aerului

În comuna Sălașu de Sus, calitatea aerului nu este urmărită prin puncte de recoltare pentru determinarea sistematică a indicatorilor practicați în plen regional, respectiv dioxid de sulf, dioxid de azot, amoniac, pulberi în suspensie și pulberi sedimentabile, deoarece în zonă nu există surse semnificative de poluare a aerului care să justifice o rețea de supraveghere a calității aerului.

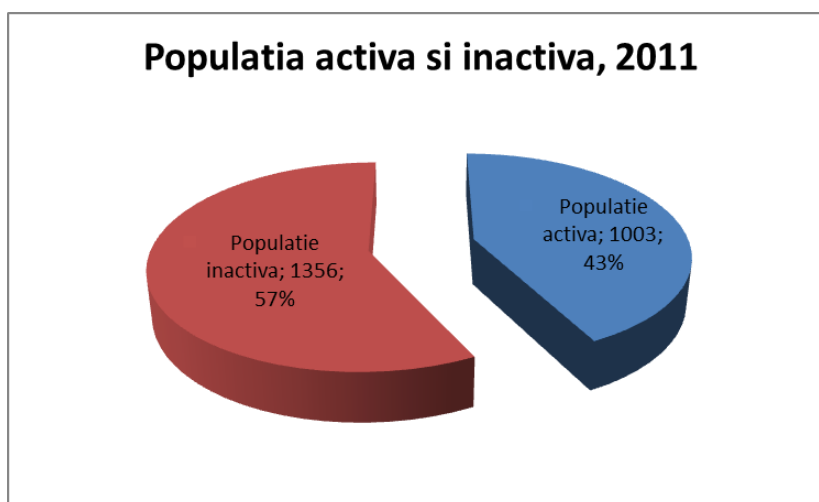
Calitatea aerului în zonele protejate este reglementată prin STAS 12574-87 „Aer în zonele protejate” și care stabilește concentrațiile maxime admisibile ale unor substanțe în aerul zonelor protejate, modificat și completat de Ordinul MAPM nr. 592/2002 privind stabilirea valorii de prag pentru anumiți indicatori

Protecția naturii

- Pe teritoriul comunei Sălașu de Sus se află rezervațiile naturale „Fânețele cu narcise Nucșoara” și „Vârful Poienii” incluse rețelei naționale de arii protejate, ambele sunt rezervații de tip botanic pentru protecția unor specii relicve, rare, vulnerabile, endemice de floră sălbatică bine conservate în aceste areale.
- Comuna Sălașu de Sus este cuprinsă parțial în Parcul Național Retezat (6465 ha), iar restul teritoriului (1583 ha) în Geoparcul Dinozaurilor Țara Hațegului – care conține numeroase elemente de interes geologic deosebit, alături de elemente de interes ecologic, arheologic, istoric și cultural (OUG nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice)
- 32% din suprafața comunei este inclusă în situl Strei – Hațeg, iar 40% în situl Retezat care se află conform Ordinului MMDD nr. 776/20, pe Lista propunerilor României pentru rețeaua ecologică europeană Natura 2000 (situri pentru protecția unor habitate și specii de floră și faună de interes comunitar).

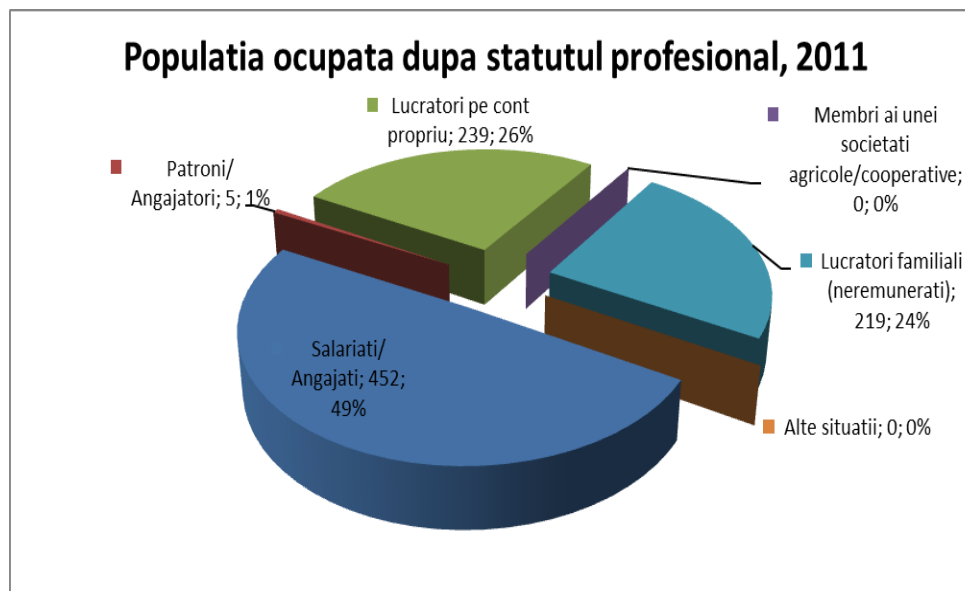
Situația Socială

Situația Socială - statut economic populație (populație activă și inactivă) , 2011

Observație:

Din totalul populației Comunei Salasu de Sus, ponderea populației active este de 43% față de cea inactivă 57%.

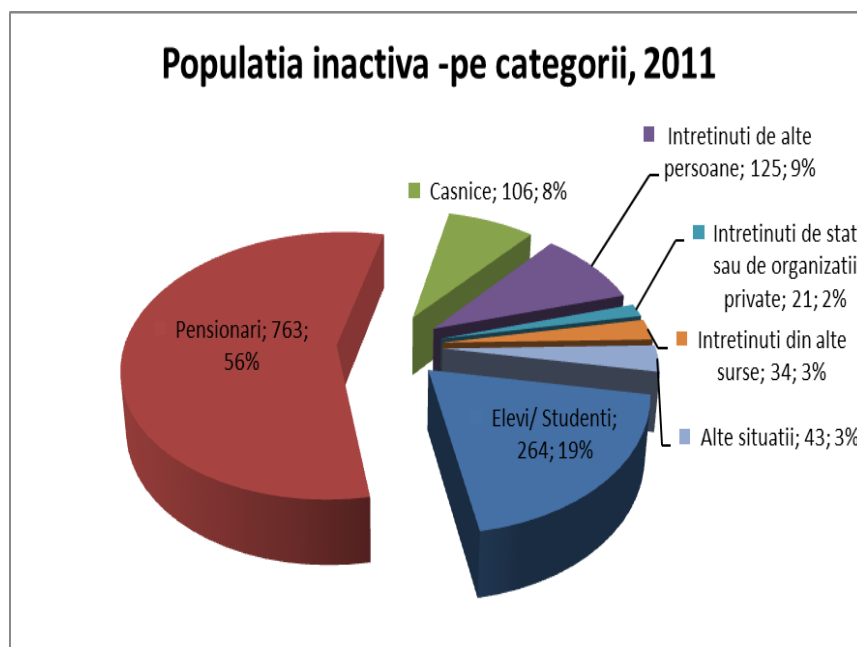

Observatie:

Din totalul populatiei Comunei Salasu de Sus, ponderea populatiei ocupate este reprezentata astfel:

- 49% - Salariati/angajati;
- 26% - Lucratori pe cont propriu;
- 24% - Lucratori familiali (neremunrati).

Populatie inactiva (pe categorii) (se poate face dupa ce primesc datele cu populatia activa si inactiva).

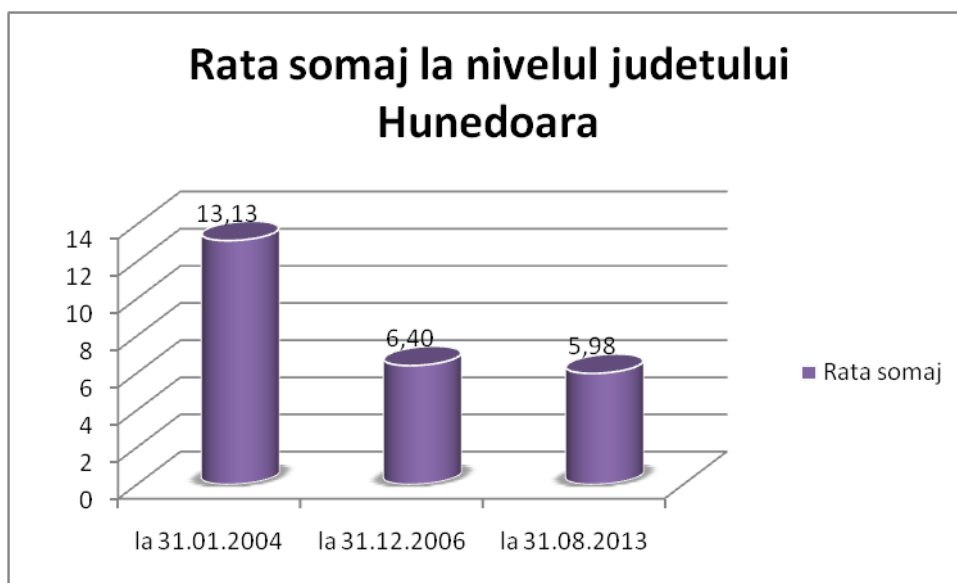

Observatie:

Analizand populatia inactiva pe categorii, deferentiem urmatoarele:

- 56% - pensionari;
- 19% - elevi/studenti;
- 9% - intretinuti de alte persoane;
- 8% -Casnice; etc.

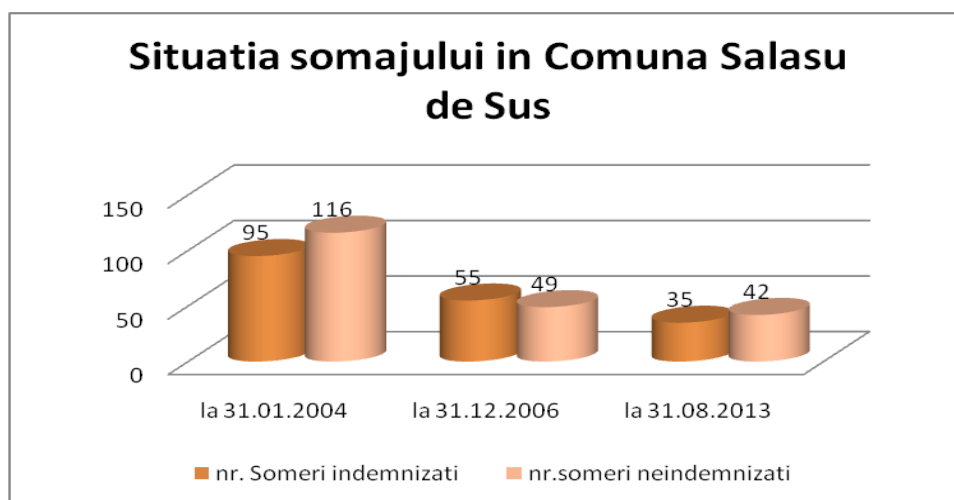
Rata șomajului, raportată la populația activă și numărul de șomeri indemnizați comparativ 2004, 2006, 2013

Observatie:

Dupa cum se poate observa din graficul de mai sus, rata somajului in Comuna Salasu de Sus este in scadere fata de anul 2004.(de la 13,13 in 2004 la 5,98 in 2013)

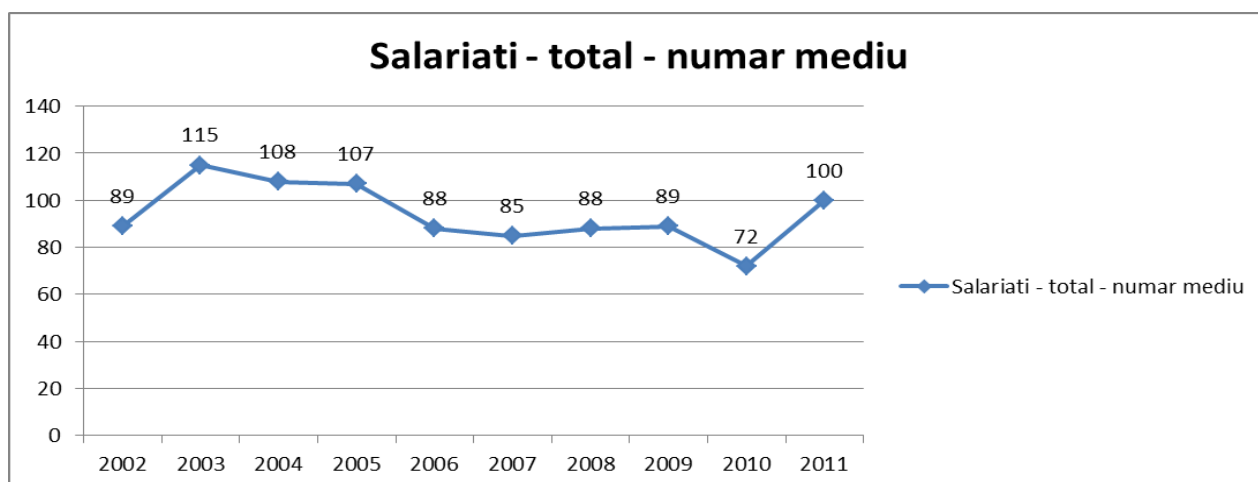
Situația șomajului (șomeri indemnizați și neindemnizați) – Situație AJOFM, grafic comparativ (procent și număr) pentru 2004, 2006 și 2013

Observatie:

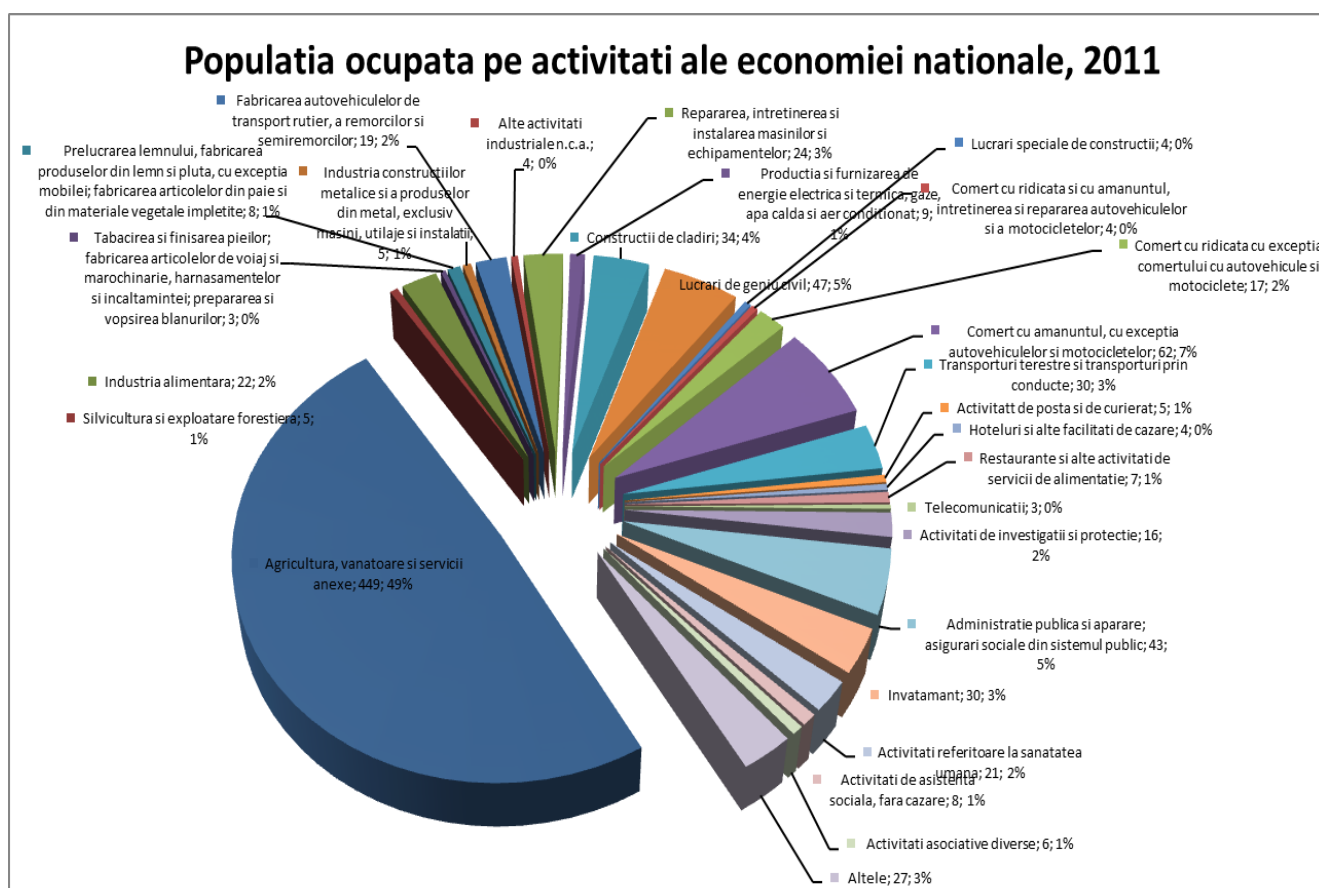
Situația somajului din Comuna Salasu de Sus este in scadere, iar din totalul somerilor – doar 35 de persoane sunt indemnizate.

Forta de munca, un grafic cu total salariați și situația salariaților pe domenii de activitate (2011)

Observație:

Exista o fluctuație în ceea ce privește numărul mediu de salariați în Comuna Salasu de Sus, însă față de anul 2003 se află în scădere.

Observație: Din graficul de mai sus se poate observa că ponderea cea mai mare a populației ocupate o reprezintă domeniul Agricultură, vanatoare și silvicultură (49%), urmat la mare distanță de Comerțul cu amanunțul (7%) și Administrația publică (5%).

II. ANALIZA SWOT

SWOT	Factori pozitivi	Factori negativi
Factori interni	Puncte tari: INFRASTRUCTURĂ ȘI MEDIU ÎNCONJURĂTOR • infrastructură dezvoltată: educație, cultură și sport. • rețea hidrologică bogată • existența tradițiilor și bio - diversității bine conservate • există iluminat public în toate satele comunei • nu funcționează nici un fel de unități industriale poluante pe raza comunei Sălașu de Sus • există infrastructură stradală în centrul comunei Sălașu de Sus • majoritatea drumurilor comunale sunt incluse în programe de modernizare • Comuna Sălașu de Sus este electrificată • spații verzi/locuitor mari	Puncte slabe: INFRASTRUCTURĂ ȘI MEDIU ÎNCONJURĂTOR • servicii publice deficitare sau inexistente datorită lipsei infrastructurii necesare (puncte de lucru ale băncilor, poștei etc.) ; • Sunt încă netelefonizate localități ce aparțin de comuna Sălașu de Sus • clădirile administrative necesită reparații; • sistemul de alimentare cu apă curentă și canalizarea sunt reduse ca lungime; • nu există alimentare cu gaz metan • număr redus de gospodării care au bazine vidanjabile sau fose septice ; • deversarea apelor reziduale menajere în locuri neamenajate (cursuri de apă afectate, infiltrații în sol); • stare tehnică necorespunzătoare a drumurilor comunale; • fonduri locale insuficiente pentru construirea și întreținerea drumurilor, • dependența financiară de fondurile alocate de la bugetul Consiliului Județean; • transport public puțin dezvoltat • degradarea solului, • poluarea apei datorate lipsei unui sistem de epurare a apelor uzate; • sistem de gestionare a deșeurilor inefficient; • necunoașterea normelor de mediu și a legislației în vigoare; • educație ecologică redusă; • scăderea suprafețelor împădurite; • management deficitar al ariilor protejate;

	AGRICULTURĂ, DEZVOLTARE RURALĂ ȘI TURISM • Suprafață agricolă relativ mare • forma de relief corespunzătoare dezvoltării agriculturii, creșterii animalelor și agroturismului • potențial agricol • zonă atractivă din punct de vedere turistic și peisagistic • situri arheologice • există puncte de atracție turistică și monumente istorice destul de multe. • teren productiv în comună • potențial turistic mare • zonă turistică cu posibilități de dezvoltare • teren fertil peste media județului; • calitatea superioară a terenurilor agricole; • potențial agricol. • zonă atractivă din punct de vedere turistic și peisagistic. • puncte de atracție și monumente istorice, etc. • Condiții favorabile pentru producția agricolă; • Existența condițiilor și tradiției pentru dezvoltarea activității zootehnice în comună; • Existența condițiilor dezvoltării pomiculturii; • Prezența fondurilor europene ce pot fi absorbite în vederea impulsiei afacerilor în agricultură; • Cadru natural deosebit; • Existența obiceiurilor și tradițiilor legate de principalele sărbători creștine și de arta populară; • Potențial de dezvoltare a agroturismului;	AGRICULTURĂ, DEZVOLTARE RURALĂ ȘI TURISM • resurse financiare insuficiente, investiții puține; • lipsa consilierii în obținerea fondurilor europene pentru agricultură și dezvoltare rurală • utilaje agricole învechite, rudimentare și tehnologii neperformante; • lipsa de fonduri private pentru dotarea cu mașini și utilaje agricole • media de vârstă ridicată a celor ce se ocupă de activități agricole; • existența unui număr mare de ferme de subzistență și semi subzistență • parcelarea terenului (suprafețele agricole nu pot fi întotdeauna lucrate mecanizat) și • probleme legate de posesiune; • degenerarea raselor animalelor și servicii medicale veterinare sporadice; • scăderea producțiilor medii la aproape toate culturile; • piață de desfacere redusă; • lipsa strategiilor locale de dezvoltare turistică
--	---	--

	ECONOMIA ȘI MEDIUL DE AFACERI • Acces la DN 66 Deva – Petroșani • Forță de muncă calificată și disponibilă • Vecinătatea cu un oraș destul de dezvoltat, cum este Hațegul • Vechi tradiții în prelucrarea unor resurse locale (industrie extractivă – piatră, exploatarea și prelucrarea lemnului); • Deschiderea autorităților locale pentru dezvoltarea comunității de afaceri. • Tradiții locale în creșterea animalelor, în special a bovinelor; • Modernizarea sectorului zootehnic, prin crearea Asociațiilor Crescătorilor, organisme de inspirație europeană; • Resurse naturale locale diverse și bine reprezentate, permițând crearea de întreprinderi locale bazate pe creșterea valorii adăugate a acestora; • Existența unei comunități de afaceri locale, în fază incipientă, reprezentată prin câteva societăți comerciale și persoane fizice autorizate cu activitate în zonă; • Populația comunei are resurse financiare suficiente pentru a putea susține activități economice locale (practic aceasta poate conta ca și piață locală, în comparație cu situația din alte comune, și chiar orașul Hațeg); CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ - Existența cadrului legal privind autonomia financiară și administrativă la nivelul autorităților administrației publice locale. - Continuarea tendinței de descentralizare a serviciilor publice, în virtutea principiului subsidiarității și pentru a asigura o adaptare mai bună și mai rapidă la nevoile locale; - Existența unui program operațional dedicat capacității administrative; - Existența unui mecanism de determinare a autorităților administrației publice	ECONOMIA ȘI MEDIUL DE AFACERI • Resurse financiare la nivel local insuficiente pentru sprijinirea/promovarea unor investiții; • accesul dificil al IMM-urilor și producătorilor agricoli la sursele de finanțare • Infrastructura necorespunzătoare, absența alimentării cu apă, și a canalizării în multe sate, stare improprie a unora din drumurile comunale. • Echipamente și tehnologii învechite; • nivel redus de investiții în IMM • Degradarea spațiilor disponibile ce pot fi utilizate pentru a demara activități antreprenoriale în zonă; • posibilitate redusă de cofinanțare de la bugetul local a proiectelor • număr redus de IMM-uri / microîntreprinderi de interes local • politici manageriale slab dezvoltate la nivelul IMM-urilor • Parcelarea terenului – productivitate scăzută (suprafețele agricole nu pot fi întotdeauna lucrate mecanizat). • locuri de munca insuficiente • inițiative antreprenoriale slab dezvoltate • slaba valorificare a resurselor naturale și a materiilor prime din mediul rural. • acces dificil la sistemele de creditare CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ - Posturi din organigrama Primăriei nu sunt ocupate în prezent, din cauza constrângerilor legale și bugetare, ceea ce îngreunează furnizarea unor servicii publice de calitate. - Scăderea salariilor din sistemul public a condus la scăderea capacității administrative la nivel local. - Capacitate administrativă redusă de a genera venituri proprii și de a absorbi fonduri nerambursabile; - Cheltuieli reduse cu investițiile; - Climatul general de suspiciune față de
--	--	--

	locale de a crește gradul de colectare a impozitelor și taxelor locale; - Cadrul legal favorabil încheierii unor parteneriate în vederea aplicării și implementării de proiecte finanțate din fonduri structurale și/sau în vederea dezvoltării și prestării de servicii în comun; - Experiența dobândită în cadrul proiectelor cu diferite surse de finanțare externă; - Existența cadrului legal care permite autorităților administrației publice locale să utilizeze instrumente pentru eficientizarea furnizării serviciilor publice; - Creșterea transparenței privind organizarea concursurilor de recrutare și promovare; - Existența unui cadru legal care favorizează/permite accesul cetățenilor la informații de interes public, garantează transparența decizională, asigură respectarea integrității în exercitarea funcțiilor și demnităților publice; - Existența unor angajamente prin care România își asumă priorități majore precum: sporirea gradului de disponibilitate a datelor publice deschise puse la dispoziție de autoritățile publice, creșterea integrității publice, gestionarea eficientă a fondurilor publice, consolidarea responsabilității corporative; - Asigurarea transparenței și deschiderii către mass-media și societatea civilă; - Implicarea directă sau indirectă în proiecte și activități importante cu impact în planul modernizării și eficientizării instituționale și asupra societății civile; - Existența unui cadru legislativ privind managementul situațiilor de urgență; - Capacitatea de intervenție operativă în situații de urgență, la un nivel acceptabil; - Cultivarea inițiativei personale în cadrul domeniului situațiilor de urgență; - Posibilități de pregătire profesională a personalului; - Disponibilitatea pentru colaborarea cu parteneri interni și externi; - Parteneriate cu instituții publice, ONG-uri și organizații internaționale;	alocarea de fonduri către autoritățile locale; - Dotări tehnice și tehnologice insuficiente și/sau depășite moral, aplicații informatice insuficiente sau realizate într-o manieră care nu permite centralizarea, interconectarea și interpretarea integrată a datelor; - Definire incompletă a prerogativei de putere publică; - Influența și presiunile factorului politic; - Cooperare interinstituțională inadecvată; - Insuficiența informațiilor cu privire la utilizarea instrumentelor de management al calității în administrația publică; - Lipsa unor sisteme și proceduri de monitorizare și evaluare, inclusiv participativă, a performanței furnizării serviciilor publice; - Lipsa standardelor de calitate orientate spre rezultatele serviciilor publice; - Utilizarea redusă a parteneriatelor public-privat în vederea eficientizării procesului de furnizare a serviciilor publice; - Legislație secundară privind funcția publică și funcționarii publici care nu mai corespunde cu realitatea; - Restricționarea ocupării prin concurs a posturilor vacante; - Recrutare bazată pe evaluarea strictă a cunoștințelor în dauna potențialului și abilităților; - Lipsa de atractivitate din punct de vedere financiar pentru ocuparea unei funcții publice; - Sistem de carieră bazat pe vechime în detrimentul performanțelor, cu consecințe în ceea ce privește demotivarea personalului; - Reglementare insuficientă în ceea ce privește oportunitatea reorganizărilor instituționale și eliberările din funcția publică; - Grad ridicat de subiectivism în evaluarea performanțelor profesionale individuale; - Formalism în evaluarea gradului de atingere a obiectivelor individuale, însoțită, în multe situații, de stabilirea defectuoasă și nerealistă a acestora; - Lipsa unei reglementări cu privire la
--	---	---

	- Capacitatea de a atrage, de a coordona, implementa și monitoriza resurse financiare externe;	perioada minimă obligatorie anuală de perfecționare profesională; - Lipsa resurselor financiare sau insuficientă alocare a resurselor bugetare pentru perfecționarea funcționarilor publici și a personalului contractual; - Nivel scăzut de informatizare. Lipsa informatizării circuitului documentelor în cadrul primăriei; - Calitatea redusă a acțiunilor de informare și consultare realizate; - Subdimensionarea structurilor din domeniul ordinii publice și siguranței cetățeanului, pe fondul restructurărilor realizate, raportat la dinamica elementelor situației operative; - Resurse financiare și logistice insuficiente, spații insuficiente, destinate desfășurării activităților structurilor cu atribuții în domeniul ordinii publice și siguranței cetățeanului; - Dificultăți în corelarea nivelului de expertiză al specialiștilor TIC cu evoluția tehnologiilor și a standardelor în domeniu, în condițiile lipsei alocărilor financiare în acest scop; - Acțiunile de vizibilitate și sensibilizare și parteneriatele cu instituții și ONG-uri sunt puțin valorificate; - Infrastructura de comunicații și tehnologia informației nemodernizată; - Nefinalizarea operaționalizării serviciilor voluntare pentru situații de urgență, ca urmare a insuficienței resurselor financiare alocate în acest scop; - Dotare deficitară cu autospeciale de intervenție, precum și insuficiența resurselor financiare și logistice alocate pentru asigurarea disponibilității autospeciălor de intervenție; - Slaba pregătire a personalului în cunoașterea limbilor străine; - Formarea profesională continuă nu răspunde unor nevoi riguros determinate; - Organizare deficitară în domeniul arhivării documentelor (lipsa spațiilor de depozitate și a unui sistem electronic de arhivare); - Încărcarea mare a personalului existent, atribuirea dezechilibrată a sarcinilor,
--	--	---

	SOCIAL ȘI RESURSE UMANE • existența de cabinete medicale, școli, grădinițe , biserici • distribuția echilibrată a populației după sexe • existența forței de munca, în special tineri și femei disponibili să dezvolte activități economice neagricole • Nivel relativ ridicat al gradului de calificare în anumite domenii, ce țin de tradițiile locale (exploatarea pietrei, exploatarea și prelucrarea lemnului, etc.); • Ospitalitatea recunoscută a locuitorilor; • Număr relativ redus al inadaptațiilor sociale; • Rata infracționalității extrem de redusă; • Încadrarea comunei în prevederile legale privind facilități acordate locuitorilor Munților Retezat; • rețea de învățământ școlar adaptată condițiilor zonei • administrația publică locală asigură fonduri pentru protecție socială • colaborare eficientă cu structurile județene pentru problemele sociale	responsabilități neclare; - Existența unui număr semnificativ de sarcini administrative; - Lipsa de motivare a personalului, în condițiile unor salarii foarte mici; - Proces dificil de derulare a achizițiilor publice, care îngreunează întregul sistem de implementare a fondurilor . SOCIAL ȘI RESURSE UMANE • Îmbătrânirea populației (spor natural negativ și migrarea tinerilor spre centre urbane); • Adaptarea mai lentă a populației rurale mature și vârstnice la schimbările și provocările lumii actuale, în general, și la fenomenul mobilității și reconversiei profesionale, în special; • Migrarea persoanelor tinere spre mediul urban și străinătate, mai cu seamă a celor cu pregătire profesională înaltă; • Închiderea/restrângerea activității școlilor generale din satele aparținătoare, cu impact asupra scăderii gradului instrucției școlare în comună; • Nivelul relativ redus al pregătirii școlare și respectiv profesionale a majorității locuitorilor comunei; • Capacitatea financiară relativ scăzută a locuitorilor zonei; • buget local cu resurse reduse • lipsa cunoștințelor specifice pentru dezvoltarea afacerilor și crearea de noi locuri de munca • investiții scăzute în resursele umane • implicarea insuficientă a societății civile și a bisericii în rezolvarea problemelor sociale comunitare • procent ridicat de persoane vârstnice cu venituri reduse • ponderea crescută a populației inactive (58%)
--	--	--

	EDUCATIE, CULTURA SI SPORT • Existența a 5 școli primare în satele: Școala Primara Sălașu de Jos, Școala Primara Nucșoara, Școala Primara Ohaba, Școala Primara Râu Mic, Școala Primara Râu Alb • Existența școlii generale din Sălașu de Sus • Existența a trei grădinițe în localitățile Sălașu de Sus, Râu Mic și Râu Alb. • existența unui număr corespunzător de unități de învățământ, raportat la populația comunei • existența de cămine culturale • cadre didactice deschise perfecționării și interesate în desfășurarea unui învățământ de calitate • infrastructură de educație, cultură și sport relativ bună.	EDUCATIE, CULTURA SI SPORT • infrastructură și bază materială în declin, • resurse financiare insuficiente pentru practicarea și revitalizarea unor obiceiuri și forme de exprimare culturală tradiționale; • acces dificil sau restrictiv la surse de informare (mass-media, cărți, internet etc.), • abandonul practicilor tradiționale în favoarea “modernității”. • baza materială insuficientă sau uzată fizic și depășită tehnic în unitățile de învățământ • nivel scăzut de instruire a populației rurale • lipsa unor programe/activități de angrenare a comunității locale în rezolvarea unor probleme ale comunității și luarea deciziilor. • implicare redusă a cetățenilor la viața asociativă
Factori externi	Oportunități: INFRASTRUCTURĂ ȘI MEDIU ÎNCONJURĂTOR • dotări edilitare funcționale și capabile să deservească cetățenii localității în condiții civilizate ; • dotări edilitare extinse pentru diversificarea serviciilor publice arondate spațiului rural ; • informarea populației asupra riscurilor cauzate de deversarea apelor uzate în locuri neamenajate, asupra utilizării durabile a resurselor de apă și a prevenirii poluărilor; • conștientizarea populației privind necesitatea protejării mediului - Ecologizarea zonei • crearea unui sistem de furnizare a apei curente și de canalizare capabile să deservească locuitorii comunei	Amenințări (Riscuri/Pericole): INFRASTRUCTURĂ ȘI MEDIU ÎNCONJURĂTOR • investiții scăzute în domeniul mediului • educație ecologică insuficientă și superficială • poluarea râului Strei prin intermediul pâraielor: Râul Alb, Paroșului, Sălașului, Nucșoarei. • Datorită infrastructurii destul de slab dezvoltate există pericolul îndepărtării posibilibi investitori.

	• accesarea fondurilor structurale pentru rețele de apă și canalizare în satele aparținătoare comunei Sălașu de Sus • o rețea de drumuri funcțională care să deservească nevoile curente ale locuitorilor și activităților economice fără să afecteze starea mediului înconjurător ; • sistem de transport modal care să coreleze transportul feroviar și cel rutier (de persoane sau de mărfuri); • promovarea practicilor de agricultură ecologică; • realizarea unui sistem de epurare a apelor uzate; • realizarea unor cursuri de educație ecologică; • curățarea cursurilor de apă și a domeniului public; • montarea de coșuri de gunoi pe domeniul public; • crearea unor mecanisme de colectare selectivă a deșeurilor; • realizarea unei stații de depozitare a deșeurilor (zonală); • împădurirea suprafețelor degradate; • gestionarea eficientă a ariilor protejate; AGRICULTURĂ, DEZVOLTARE RURALĂ ȘI TURISM • posibilitatea realizării unor ferme zootehnice prin accesarea de fonduri europene • practicarea turismului sportiv • dezvoltarea parteneriatului școală, mediu de afaceri turistic • existența agriculturii ecologice și a produselor tradiționale ce pot fi valorificate prin activitățile de turism rural ca de exemplu agro-turismul • crearea, dezvoltarea unităților agricole de producție și prelucrare. • introducerea apei curente în localitatea - Sălașu de Sus și satele aparținătoare	AGRICULTURĂ,DEZVOLTARE RURALĂ ȘI TURISM • nesiguranța valorificării produselor agroalimentare • scăderea numărului de animale și a interesului creșterii acestora datorită modului de valorificare defectuos și a prețului scăzut • lipsa informațiilor privind obținerea de fonduri europene în domeniul agriculturii, dezvoltării rurale și turismului • competitivitate pe piața de desfacere a produselor din partea altor producători din alte localități și zone ale țării.
--	--	--

	• zone cu potențial turistic neexploatat pentru dezvoltarea agroturismului • atragerea de investitori • amenajarea pensiunilor rurale familiale; ECONOMIA ȘI MEDIUL DE AFACERI • infrastructura de afaceri finanțată prin fonduri structurale poate impulsiona dezvoltarea economică a comunei • Reconversia unor capacități economice aflate în conservare în capacități cu profil nou de fabricație • existența unor posibilități viitoare de sprijin financiar prin subvenții • dezvoltare sector privat • posibilitatea inițierii unor facilități fiscale pe perioada investițiilor de lungă durată a întreprinzătorilor • creșterea numărului de investitori • crearea de noi locuri de muncă • creșterea productivității economice a localității. • existența unor materii prime și resurse naturale ce pot fi valorificate prin crearea valorii adăugate • dezvoltarea sectoarelor de servicii, industrie și construcții. • Reconversia unor capacități, în special agricole, spre arii de productivitate adaptate • condițiilor locale; • Existența unor spații și terenuri disponibile pentru dezvoltări antreprenoriale; • Existența resurselor locale, puțin sau necorespunzător valorificate în prezent, reprezentate prin suprafețe importante de pădure, precum și produse accesorii pădurii; • Disponibilitatea unor resurse suplimentare, posibil a fi accesate prin utilizarea programelor de finanțare ale Uniunii Europene;	• competitivitate cu alte localități care dețin potențial turistic. ECONOMIA ȘI MEDIUL DE AFACERI • Lipsa de receptivitate și flexibilitate a populației locale la cerințele pieței care determină decalaje economice mari, greu de recuperat; • Reducerea ponderii populației active; • Creșterea ponderii muncii la negru, cu efecte negative asupra pieței muncii, economiei locale și asistenței sociale în perspectivă • capacitate redusă a agenților economici de a se adapta la condițiile de calitate impuse de UE • emigrarea forței de muncă în statele UE • adaptabilitatea greoaie a agenților economici la normele impuse de U.E. • resurse insuficiente puse la dispoziția autorităților locale pentru finanțarea unor proiecte majore • neadaptarea infrastructurii mediului de afaceri la cererea existentă • tendințe de mono-industrializare
--	--	---

	• Disponibilitatea de a încheia relații de parteneriat a autorităților locale, cu investitori locali sau străini; • Prezența în zonă, activitatea și deschiderea la încheierea de parteneriate a unor organizații neguvernamentale care au capacitatea să atragă fonduri extrabugetare ; CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ - Dezvoltarea sectorului tehnologiei; - informațiilor și comunicațiilor; - Progresul tehnologic continuu și transferul de tehnologie și know-how; - Inițiative legislative privind criza financiară și insolvența unităților administrativ-teritoriale; - Preocuparea Guvernului pentru consolidarea finanțelor publice și a stabilității financiare; - Preocuparea Guvernului pentru creșterea gradului de colectare a taxelor și impozitelor; - Preocuparea Guvernului pentru creșterea gradului de absorbție a fondurilor nerambursabile și stimularea investițiilor; - Posibilitatea includerii în programarea viitoare a fondurilor structurale a unor măsuri dedicate dezvoltării capacității administrative a instituțiilor din administrația publică; - Implementarea sistemului de semnătură electronică în relația cu autoritățile și instituțiile publice; - Dezvoltarea unor instrumente de management al calității; - Posibilitatea finanțării proiectelor din fonduri structurale sau granturi puse la dispoziție de organizațiile internaționale - Existența unor angajamente asumate la nivel politic național cu privire la reforma procesului politicilor publice la nivelul administrației publice; - Preocuparea guvernului pentru eficientizarea planificării strategice și sistematizarea reglementărilor (adoptarea	CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ - Alocări insuficiente de la bugetul de stat pentru realizarea obiectivelor privind capacitatea administrativă. - Capacitate administrativă redusă - Persistența luării deciziilor de către autoritățile administrației publice centrale, fără o fundamentare reală și bazată pe informații relevante cu privire la administrația publică locală și fără o preocupare de a învăța din experiențele anterioare; - Accentuarea crizei financiare și impunerea de către organismele internaționale de noi constrângeri; - Instabilitatea zonei euro: accentuarea presiunilor economice asupra tuturor statelor membre UE, inclusiv asupra sistemelor administrative ale acestora, care trebuie să reducă drastic costurile privind administrația publică, dar, în același timp să crească eficiența activităților administrației și a intervențiilor statului; - Întârzieri majore care intervin între momentul depunerii cererilor de finanțare și momentul contractării proiectelor cu finanțare externă, datorate cu precădere proceselor de evaluare și contractare și al celor privind achizițiile publice; - Educație civică redusă; - Părăsirea sistemului administrației publice de către personalul cu experiență relevantă pentru sectoare de activitate mai atractive din țară sau străinătate; - Criza economică actuală cu restrângerile și limitările bugetare;
--	--	--

	Codului administrativ, elaborarea și adoptarea Codului finanțelor publice locale și a Codului de procedură administrativă); - Încurajarea de parteneriate public-private și subcontractarea de servicii publice mediului privat; - Creșterea rolului societății civile reprezentate prin patronat, sindicate, organizații neguvernamentale, asociații profesionale și a consumatorilor, alături de autoritatea publică locală; - Evoluția continuă a tehnologiei comunicațiilor mobile care creează premisele dezvoltării unei platforme de comunicații mobile de bandă largă ce ar permite utilizatorilor acces în timp real, de oriunde, la informațiile de care au nevoie. - Adoptarea legii cadru privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice; - Colaborarea, în domeniul funcției publice, dintre instituțiile publice, societatea civilă, instituții din cadrul academic și instituții/organizații din afara țării; - Existența unui cadru strategic la nivel european care include măsuri ce vizează depășirea obstacolelor și a fragmentării existente la nivelul Uniunii Europene – adaptarea cadrului juridic pentru reutilizarea datelor, mobilizarea instrumentelor financiare în sprijinul deschiderii datelor prin acțiuni precum crearea de portaluri europene de date; - Îmbunătățirea participării populației alături de reprezentanții structurilor din domeniul ordinii publice și siguranței cetățeanului, pentru realizarea scopului comun de siguranță; - Necesitatea creșterii capacității de reacție și intervenție a structurilor din cadrul Sistemului Situațiilor de Urgență; - Posibilitatea accesării altor surse de finanțare în afara celor bugetare în vederea derulării ritmice a planurilor logistice multianuale; - Posibilitatea accesării fondurilor externe nerambursabile; - Fructificarea interesului mass-media pentru domeniul de activitate pentru transmiterea de mesaje către populație. - Simplificarea și revizuirea legislației	- Complexitatea decizională, birocrăția sau limitarea resurselor de toate tipurile, pe fondul crizei economice, pot genera un blocaj strategic și structural; - Complexitatea procedurilor de achiziții poate determina prelungirea de la un an la altul a acestei activități și pierderea bugetului alocat achizițiilor; - Repeziciunea cu care se succed schimbările nu oferă timpul necesar reacției și există riscul apariției unei incompetențe cauzate de faptul că ”ne propunem mai mult decât putem face”; - Deciziile la nivel politic și modificările instituționale frecvente/ potențial nefavorabile ; - Existența unor structuri/proceduri de control etc. care îngreunează mecanismul de implementare, printr-un control/ birocrăție excesivă; - Gradul ridicat de neîncredere al populației și actorilor economici în fondurile europene – în contextul dificultăților și birocrăției asociate acestora, cumulat cu o cunoaștere insuficientă a oportunităților și beneficiilor utilizării acestor fonduri.
--	---	---

	naționale în vederea facilitării implementării fondurilor (în domeniul fiscal, achiziții publice, control și aprobări etc) - Eficientizarea utilizării fondurilor și creșterea relevanței prin dezvoltarea unor portofolii de proiecte bine puse la punct, la nivelul tuturor Programelor Operaționale; - Crearea unui mecanism complex de sprijin pentru beneficiari și potențiali beneficiari, în scopul îmbunătățirii întregului ciclu al proiectelor finanțate din fonduri europene, inclusiv prin facilitarea accesului la finanțare. SOCIAL ȘI RESURSE UMANE • Existența unor exemple de succes ale unor localnici cu inițiativă; • Posibilitatea accesării unor programe de finanțare guvernamentale pentru reconversie profesională, și crearea de noi locuri de muncă pentru șomeri; • Grad redus de ocupare profesională, deci potențial important al forței de muncă locale, la salarii competitive la nivel regional (față de polii de creștere); • Existența unor spații și clădiri în conservare, posibil a fi utilizate de către întreprinzători pentru demararea unor afaceri locale; • Grad relativ redus de inadaptare socială a locuitorilor comunei.; • Implicarea autorităților locale în problemele comunității, deschiderea la realizarea de parteneriate. • realizarea de mici întreprinderi, ferme și micro - ferme pentru atragerea forței de muncă • grad relativ ridicat de șomeri neindemnizați în căutarea unui loc de muncă; • noi surse de investiții , inclusiv fondurile structurale	SOCIAL ȘI RESURSE UMANE • Scăderea gradului de instrucție școlară a populației tinere; • Scăderea numărului persoanelor calificate, prin ieșirea acestora din viața activă; • Estomparea tradițiilor locale, odată cu trecerea timpului; • Creșterea șomajului în rândul tinerilor absolvenți; • Creșterea ponderii muncii la negru, cu efecte negative asupra pieței muncii, economiei locale și asistenței sociale în perspectivă. • scăderea natalității, îmbătrânirea populației • depopularea comunei prin migrarea populației spre alte zone din țară sau în străinătate pentru căutarea unui loc de muncă • lipsa de preocupare pentru recalificări • fluctuație mică a personalului spre alte domenii de activitate;
--	--	--

	EDUCATIE, CULTURA SI SPORT • practici tradiționale revitalizate și capabile de a fi transmise nealterate generațiilor viitoare; • practici tradiționale puse în valoare; • acces facil la surse de informație tradiționale sau moderne; • infrastructură corespunzătoare cerințelor unei societăți în perpetuă mișcare; • îmbunătățirea standardelor educaționale ale populației • elaborarea unui cadru organizat prin care cetățenii să se implice în activitățile și rezolvarea problemelor de interes comunitar • atragerea cetățenilor la viața asociativă prin participarea în luarea deciziilor la nivelul comunității, participarea la elaborarea unor politici de interes public; • organizarea de concursuri cultural-educative pentru elevi si tineri • posibilitatea accesării de fonduri pentru dezvoltarea educației, culturii și sportului în comună. • creșterea continuă a numărului populației din grupa de vârstă aptă de muncă(18-20 ani) cu pregătire profesională superioară • dotarea corespunzătoare a școlilor din comună • amenajare de parcuri de joacă pentru copii de la sate	EDUCATIE, CULTURA SI SPORT • migrarea populației tinere spre alte zone • populație îmbătrânită • posibilitatea degradării clădirilor școlare dacă nu se iau măsurile cuvenite
--	---	---

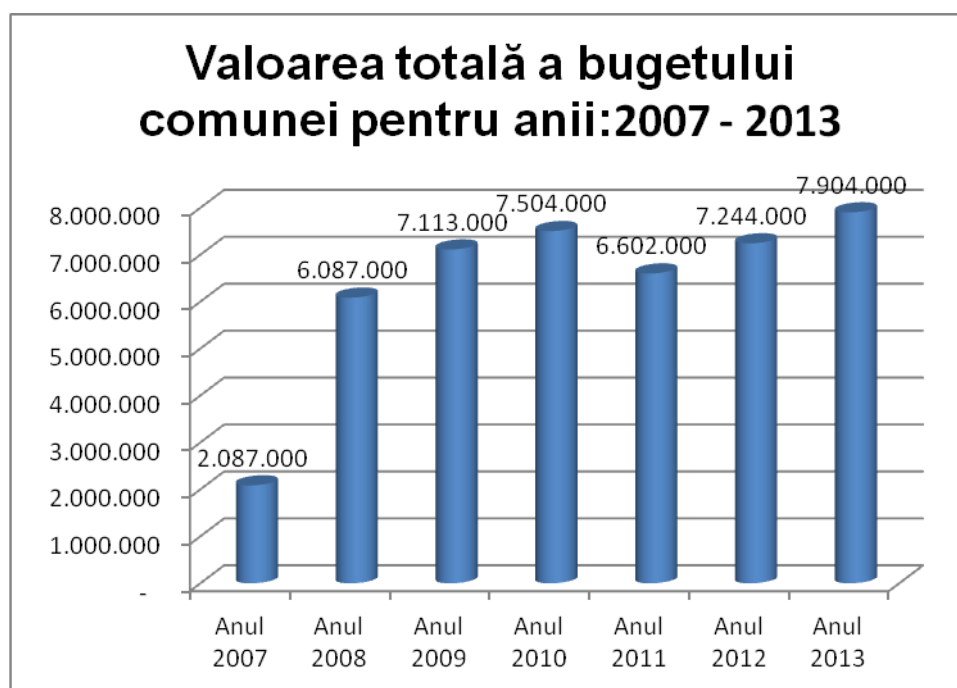
III. STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ

III.1 Parteneriatul

În vederea elaborării strategiei, a fost constituit Comitetul de Dezvoltare Strategică al Comunei SĂLAȘU DE SUS, având la bază principiul democrației, al liberei asocieri, al inițiativei și al dreptului de exprimare a opiniei. Acest grup de lucru este format din reprezentanți ai Primăriei Comunei SĂLAȘU DE SUS, instituțiilor de învățământ, IMM-uri și alți reprezentanți ai patronatelor și cultelor care au dorit să-și aducă contribuția la elaborarea acestei lucrări și care au în vedere un spectru larg de interese ale comunității locale.

III.1.1 Analiza bugetului local pentru perioada 2007 - 2013

Valoarea totală a bugetului comunei 2007-2013

Observație:

Bugetul are o tendință crescătoare, față de începutul perioadei analizate 2007 (2.087.000 lei) bugetul local este mai mare în anul 2013, ajungând la 7.904.000 lei

III.2 Viziunea și obiectivele strategiei 2014 - 2020

VIZIUNEA:

Dezvoltarea durabilă și echilibrată a comunei Sălașu de Sus prin crearea și susținerea unui mediu economic social, competitiv, stabil, sănătos și diversificat care să asigure creșterea economică continuă și creșterea calității vieții cetățenilor comunei.

OBIECTIV GENERAL:

Obiectivul general al strategiei este de a îmbunătăți atractivitatea Comunei Sălașu de Sus prin creșterea competitivității economice, calității serviciilor oferite și satisfacției cetățenilor privind calitatea vieții în mediul rural.

OBIECTIVE SPECIFICE:

- dezvoltarea turismului și agroturismului rural și promovarea antreprenoriatului;
- creșterea ratei ocupării pe segmenrul de vârstă 20 -64 ani în mediul rural;
- reducerea ratei șomajului pe termen lung în mediul rural;
- aducerea infrastructurii la standarde europene;
- dezvoltarea resurselor umane și a mediului de afaceri;
- crearea, îmbunătățirea și diversificarea infrastructurii turistice, a facilităților și atracțiilor turistice;
- sprijinirea activităților economice non-agricole;
- creșterea veniturilor adiționale ale fermelor de subzistentă și semi-subzistentă din activități non-agricole;
- crearea de locuri de muncă în satele aparținătoare comunei Sălașu de Sus;
- limitarea depopulării spațiului rural;
- creșterea cifrei de afaceri în sectoarele economice;
- dezvoltarea integrată a satelor în vederea dezvoltării durabile;
- crearea de servicii pentru populația rurală;
- dezvoltarea și modernizarea serviciilor publice, asigurarea cu servicii de gospodărie comunală în sistem centralizat (apă, canalizare, salubritatea localităților).

III.2.1 INDICATORI DE REZULTAT:

- ✓ Cresterea satisfacției cetățenilor privind calitatea vieții în mediul rural - %
- ✓ Cresterea conectivității cu mediul urban (rutier, feroviar și transport în comun) - %
- ✓ Cresterea gradului de acces la servicii publice de bază
- ✓ Cresterea densității IMM-urilor în rural – nr. IMM-uri / 1000 locuitori
- ✓ Cresterea producției și productivității agricole (t/ha);
- ✓ Dezvoltarea sustenabilă a industriei mobilei, a silviculturii și a pisciculturii;
- ✓ Scăderea procentului de exporturi cu produse finite, fără valoare adăugată din sectorul agricol și forestier
- ✓ Multiplicarea servicii publice concentrate în mediul rural (nr., %)
- ✓ Creșterea ratei ocupării pe segmentul de vârstă 20 -64 ani în mediul rural (pp)
- ✓ Reducerea ratei șomajului pe termen lung în mediul rural (pp)
- ✓ Obiective de patrimoniu cultural și natural restaurate (nr.)
- ✓ Clădiri abandonate și areale părăsite reabilitate și puse în valoare (nr.)
- ✓ Târguri/ piețe comunale modernizate (nr.)
- ✓ Lungimea drumurilor reabilitate/ extinse (km)
- ✓ Suprafață parcuri/ spații verzi modernizate/ create (mp)
- ✓ Spații publice de recreere create/ modernizate (nr.)
- ✓ Depozite de colectare și distribuție create/ modernizate (nr.)
- ✓ Exploatații agricole modernizate (nr.)
- ✓ Suprafață agricolă care beneficiază de rețeaua de irigații modernizată/ extinsă (ha)
- ✓ Laboratoare de testare și certificare a produselor agricole și agroalimentare create (nr.)
- ✓ Rețea de utilități extinsă/ modernizată (% acoperire alimentare cu apă, canalizare și gaze naturale, internet)
- ✓ Structuri agroturistice (cazare/ agrement) create/ modernizate (nr.)
- ✓ Infrastructuri pentru distribuția și comercializarea produselor agro-alimentare modernizate/extinse (nr.)
- ✓ IMM-uri sprijinite prin investiții (nr.). Întreprinderi și locuri de muncă nou create în zona rurală (nr.)
- ✓ Persoane care participă la cursuri de formare profesională, care au beneficiat de consiliere și consultanță agricolă (nr.)
- ✓ Beneficiari ai serviciilor de informare/asistență privind atragerea de fonduri europene, nerambursabile și managementul proiectelor (nr.)
- ✓ Forme asociative create (nr.)
- ✓ Lucrări de îmbunătățiri funciare și de pregătire a terenurilor degradate pentru activități agricole (ha)
- ✓ Programe de sprijinire a tinerilor fermieri și a fermierilor (nr.)
- ✓ Utiliaje agricole achiziționate (nr.)
- ✓ Centre zonale de colectare și păstrare a produselor agricole.
- ✓ Cresterea numărului de manifestații și evenimente artistice și culturale (%)

- ✓ Creșterea și diversificarea ofertei de activități de agrement în spațiul rural rural (%)
- ✓ Creșterea numărului de activități districte și creative (%)
- ✓ Încurajarea expresiei artistice în spațiile publice
- ✓ Creșterea numărului de festivaluri (%)
- ✓ Creșterea numărului de turiști/ an (nr.)
- ✓ Modernizarea infrastructurii de cazare și adaptarea acesteia conform cererilor turistilor (%)
- ✓ Biblioteci dotate/ reabilitate (nr.)
- ✓ Cămine culturale/ case de cultură modernizate/ extinse (nr.)
- ✓ Manifestări și activități culturale (nr.)
- ✓ Palate/ cluburi ale copiilor înființare/modernizate (nr.)
- ✓ Crearea unor facilități noi de petrecere a timpului liber (nr.)
- ✓ Parcuri tematice amenajate/ modernizate (nr.)
- ✓ Baze sportive create/ modernizate (nr.)
- ✓ Spații publice de recreere create în mediul rural (nr.)
- ✓ Cluburi tematice de petrecere a timpului liber create/ modernizate (nr.)
- ✓ Structuri de agrement create/ modernizate (nr.)
- ✓ Structuri de cazare create/ modernizate (nr.)
- ✓ Muzeu și așezăminte culturale reabilitate/ modernizate (nr.)
- ✓ Branduri turistice create (nr.)

III.2.2 OPERAȚIUNI/ACȚIUNI PROPUSE:

HARD

- ❖ Modernizarea vetrei satului și a zonelor centrale;
- ❖ Restaurarea, conservarea și consolidarea obiectivelor de patrimoniu cultural și natural
- ❖ Conversia funcțională a clădirilor abandonate și punerea în valoare a arealelor rurale părăsite;
- ❖ Sprijinirea modernizării târgurilor și piețelor comunale;
- ❖ Înlocuirea/ modernizarea mobilierului public învechit;
- ❖ Modernizarea și extinderea rețelelor de drumuri din interiorul comunei;
- ❖ drumurilor comunale, vicinale, precum și a drumurilor agricole și forestiere; Amenajarea de parcuri și spații verzi;
- ❖ Modernizarea și extinderea rețelei de depozite speciale de colectare, distribuție și valorificare a produselor agricole;
- ❖ Modernizarea exploatațiilor agricole prin: dotare cu echipamente moderne, introducerea de noi tehnologii, construirea/ modernizarea clădirilor operaționale; Modernizarea și extinderea rețelei de conducte de irigații și adaptarea acesteia la cerințele agriculturii regionale;
- ❖ Crearea unor laboratoare independente de testare și certificare a produselor agricole și agroalimentare;

- ❖ Sprijinirea dezvoltării mediului antreprenorial prin investiții în dezvoltarea IMM-urilor existente și prin sprijinirea creării de noi IMM-uri;
- ❖ Introducerea/ extinderea rețelei de utilități (apă, canalizare, gaz, electricitate) și telecomunicații (internet) în mediul rural;
- ❖ Îmbunătățirea valorificării pădurilor prin: refacerea/ extinderea pădurilor, achiziția de echipamente;
- ❖ Investiții pentru îmbunătățirea procesării produselor agricole și forestiere și realizarea de produse cu valoare adăugată ridicată;
- ❖ Modernizarea și/sau re tehnologizarea lucrărilor de desecare și drenaj și de corectare a torenților situați pe fondul agricol;
- ❖ Sprijinirea dezvoltării turismului în mediul rural, prin crearea/ modernizarea structurilor de cazare și de agrement;
- ❖ Achiziționarea de utilaje și echipamente pentru serviciile publice;
- ❖ Crearea și amenajarea spațiilor publice de recreere pentru populație;
- ❖ Modernizarea și extinderea infrastructurii existente pentru distribuția și comercializarea produselor agro-alimentare (piețe agroalimentare);
- ❖ Modernizarea parcului de utilaje agricole;
- ❖ Încurajarea efectuării unor lucrări de îmbunătățiri funciare;
- ❖ Modernizarea, extinderea și dotarea bibliotecii din comună;
- ❖ Modernizarea și extinderea rețelelor de cămine culturale din mediul rural;
- ❖ Amplasarea unor spații pentru a încuraja expresia liberă (districte creative);
- ❖ Modernizarea și construcția infrastructurii adecvate pentru practicarea sporturilor (terenuri sportive, inclusiv bazine de înot, amenajări pentru sporturile de iarnă, etc)
- ❖ Modernizarea și amenajarea de parcuri tematice (pentru copii, de distracții, etc.)
- ❖ Înființarea, amenajarea spațiilor publice de recreere pentru populația rurală (parcuri, spații de joacă pentru copii, terenuri de sport, piste de biciclete);
- ❖ Conservarea patrimoniului și a obiectivelor turistice naturale;
- ❖ Reabilitarea, modernizarea și dotarea aferentă a muzeelor și altor așezăminte culturale, în vederea promovării patrimoniului cultural imaterial;
- ❖ Crearea/ modernizarea/ extinderea infrastructurii de cazare și de agrement turistic de toate tipurile;
- ❖ Valorificarea potențialului turistic montan prin: marcaje, amenajare de trasee și refugii montane;
- ❖ Amenajarea infrastructurii pentru practicarea turismului de aventură;
- ❖ Construirea/ modernizarea căilor de acces la principalele obiective turistice.

SOFT

- ❖ Îmbunătățirea serviciilor de bază în mediul rural: educație, sănătate, social;
- ❖ Programe de instruire și conversie profesională a locuitorilor din mediul rural;
- ❖ Sprijinirea constituirii formelor asociative în agricultură;
- ❖ Dezvoltarea și promovarea produselor tradiționale și/ sau ecologice și crearea unor branduri locale și regionale;

- ❖ Creșterea competitivității produselor agricole și agro-alimentare și implementarea
- ❖ standardelor europene de calitate;
- ❖ Sprijinirea accesului producătorilor locali în calitate de furnizori pentru marile lanțuri de magazine;
- ❖ Îmbunătățirea furnizării de informații, prin utilizarea acestor rețelele existente: administrația publică locală, asociații de producători, grupurile de acțiune locală;
- ❖ Dezvoltarea unor rețelele specifice de consiliere și consultanță în domeniul agricol și atragerea de fonduri europene nerambursabile;
- ❖ Crearea unui mecanism permanent de informare cu privire la prețurile produselor și mărfurilor, atât din piața județeană/regională cât și din piețele cu care există relații comerciale;
- ❖ Sprijin pentru activități de marketing și promovare pe plan național și internațional a produselor agricole/ agroalimentare locale;
- ❖ Încurajarea și promovarea meșteșugurilor tradiționale;
- ❖ Formare profesională pentru îmbunătățirea managementului exploatațiilor agricole;
- ❖ Sprijin pentru dezvoltarea tinerilor fermieri (training, consultanță, sprijin financiar, etc.);
- ❖ Sprijinirea elaborării și implementării strategiei de dezvoltare locală 2021 – 2027;
- ❖ Stimularea cercetării de bază și aplicate în domeniul agro-alimentar;
- ❖ Încurajarea utilizării sustenabile a terenurilor din comună;
- ❖ Încurajarea luării de măsuri împotriva secetei și fenomenelor de risc climatic.
- ❖ Sprijinirea centrelor de cultură;
- ❖ Sprijinirea ONG-urilor din domeniul cultural;
- ❖ Sprijinirea manifestațiilor culturale care promovează valorile autentice;
- ❖ Promovarea și sprijinirea evenimentelor culturale locale și județene;
- ❖ Crearea unor branduri culturale și turistice proprii;
- ❖ Elaborarea de studii și analize privind turismul și cultura în Comuna Sălașu de Sus;
- ❖ Înființarea unor asociații / clustere pentru promovarea și dezvoltarea turismului, a culturii și a artei;
- ❖ Exploatarea și dezvoltarea tipurilor de turism cu potențial: ecoturism și turism activ, etc. Dezvoltarea și promovarea ecoturismului și a turismului activ;
- ❖ Promovarea obiectivelor și valorilor locale la diverse târguri de turism;
- ❖ Crearea și promovarea unei agende a evenimentelor pentru fiecare sezon;
- ❖ Formarea profesională a personalului care activează în domeniul turismului, în vederea creșterii calității serviciilor;
- ❖ Crearea unor soluții TIC de management al destinațiilor turistice;
- ❖ Realizarea de acorduri și parteneriate cu operatorii de turism străini;
- ❖ Promovarea comunei la târgurile de turism naționale și internaționale;
- ❖ Crearea și valorificarea unor circuite turistice tematice și a unor produse turistice cu specific local.

III.3 Domenii majore de intervenție:

Strategia de dezvoltare a comunei Sălașu de Sus 2014 – 2020, cuprinde următoarele domenii majore de intervenție:

- 1) Infrastructură și mediul înconjurător**
- 2) Agricultură, dezvoltare rurală și turism**
- 3) Economie și mediul de afaceri**
- 4) Capacitate administrativă**
- 5) Social și resurse Umane**
- 6) Educație, cultură și sport**

III.3.1 Infrastructură și mediul înconjurător

Scopul acestei intervenții este de a îmbunătăți calitatea infrastructurii și a calității mediului înconjurător prin modernizarea sau extinderea drumurilor, rețelelor de utilități apă, canalizare, gaz, amenajarea clădirilor existente, iluminatului public, investiții în colectarea deșeurilor menajere și industriale, protejarea comunității de riscurilor naturale, precum și activități de conștientizare a locuitorilor cu privire la importanța păstrării curate a mediului în care trăiesc.

III.3.1.1 Infrastructură și mediu înconjurător - proiecte propuse:

Nr. crt.	Titlul proiectului	Obiective generale/specifice	Activități principale	Rezultate obținute (cuantificabile)	Beneficiari	Instituția responsabilă	Parteneri	Durata proiectului	Buget/Surse de finanțare
1.	Amenajare centru civic si a spatiilor de interes public ale comunei Sălașu de Sus, modernizarea vetrei satului și a zonelor centrale.	Îmbunătățirea aspectului comunei Sălașu de Sus	- Întocmirea documentațiilor tehnice: SF Proiectul propune amenajarea și renovarea centrului civic al comunei: - amenajare peisagistică, - amenajare parcuri, parcări, piețe - amenajare fațade clădiri etc.);	- spații verzi, parcuri, parcări, renovare centru civic - îmbunătățirea imaginii comunei	Comunitatea locală, turiști	Primăria Comunei Sălașu de Sus	-	2016 - 2020	Total General estimativ: 2.300.000 Euro Fonduri Structurale – PNDR Buget Local
2.	Amenajarea rigole, trotuare și alei pietonale în satele aparținătoare Comunei Sălașu de Sus	Îmbunătățirea aspectului comunei Sălașu de Sus, Facilitarea accesului pietonal	- Întocmirea documentațiilor tehnice: SF Proiectul propune amenajarea de rigole, trotuare și alei pietonale în satele aparținătoare Comunei Sălașu de Sus	- alei pietonale, rigole și trotuare amenajate - îmbunătățirea imaginii comunei	Comunitatea locală, turiști	Primăria Comunei Sălașu de Sus	-	2016 - 2020	Total General estimativ: 1.800.000 Euro Fonduri Structurale Buget Local
3.	Dalare si pavare șanțuri, comuna Sălașu de Sus	Îmbunătățirea mediului înconjurător Îmbunătățirea aspectului comunei Sălașu de Sus,	- Întocmirea documentațiilor tehnice: SF Proiectul propune dalarea și pavarea șanțurilor, comuna Sălașu de Sus	- șanțuri dalate si pavate, comuna Sălașu de Sus - îmbunătățirea imaginii comunei	Comunitatea locală, turiști	Primăria Comunei Sălașu de Sus	-	2016 - 2020	Total General estimativ: 900.000 Euro Fonduri Structurale – PNDR Buget Local

4.	Amenajare parcuri/terenuri de joacă, locuri și spații verzi de recreere de pentru copii în satele comunei Sălașu de Sus	Scopul proiectului este de a dezvolta și moderniza spațiile verzi aferente comunei Sălașu de Sus, precum și înființarea de noi parcuri, scuaruri și alinamente si/sau reabilitarea celor existente. Proiectul propune amenajarea unor parcuri de recreere și agrement totodată, ce vor contribui la dezvoltarea pe teritoriul comunei Sălașu de Sus a zonelor de promenadă si spațiilor dedicate pentru petrecerea timpului în aer liber.	- Elaborare documentatii tehnice - Demarare procedura de achizitie publica - Lucrari pentru amenajare si dotare parc și spații de joacă - Recepția lucrărilor și dotărilor.	Parc și spații de joacă amenajate în Comuna Sălașu de Sus	Comuna Sălașu de Sus	Primaria Sălașu de Sus	-	2014 - 2018	Total General estimativ: 2.700.000 Euro Fonduri Guvernamentale Buget Local Programul național de îmbunătățire a calității mediului prin realizarea de spații verzi în localități. Fonduri structurale
5.	Bloc de locuințe pentru tineri destinate închirierii – comuna Sălașu de Sus	Construcția de locuințe, destinate închirierii, pentru tineri cu vârste cuprinse între 18-35 de ani, care nu își permit sa cumpere un apartament sau sa închirieze o locuinta de pe piata libera.	- Elaborare documentatii tehnice (Studiu de fezabilitate) - Intocmire caiet de sarcini si demarare procedura de achizitie publica la pachet (elaborare Proiect tehnic +DDE) si executie lucrari) - Emitere certificat de urbanism si obtinere	Construcție bloc ANL finalizata. Minim 20 de unitati locative (apartamente) destinate închirierii, pentru tineri cu vârste cuprinse între 18-35 de ani, care nu își permit sa cumpere un	Comuna Sălașu de Sus	Agenția Națională pentru Locuințe (ANL)	Lucrarea va fi contractată	2016 - 2018	Total General estimativ: 1.200.000 Euro Fonduri Guvernamentale Buget Local

			avize si autorizatii - Emitere Autorizatie de Constructie - Executie lucrari - Receptia lucrarilor	apartament sau sa închirieze o locuinta de pe piata libera.					
6.	Construire poduri si podețe peste cursurile de apă din comuna Sălașu de Sus Reabilitare/modernizare și construire poduri peste cursurile de apă din comuna Sălașu de Sus	- Facilitarea accesului pietonal și al autovehiculelor în satul Comuna Sălașu de Sus Dezvoltarea infrastructurii de transport rurale – comuna Sălașu de Sus	- Elaborare documentatii tehnice - Lucrările au demarat conform contractelor de achiziții publice încheiate. - Întreținere și reabilitare periodică	- acces facilitat la infrastructură de transport. - Îmbunătățirea imaginii comunei	Locuitorii comunei Sălașu de Sus Agenți economici, investitori.	Primăria Sălașu de Sus	Lucrarea este contractată Proiect în derulare	2016 - 2020	Total General estimativ: 1.200.000 Euro Buget local Fonduri structurale
7.	Modernizare drumuri comunale - DC 75A Zăvoi – Ohaba de sub Piatră -2,2km -DC 75 Paroș – Rîu Mic -2km -DC 79B Sălașu de Sus – Sibișel – 4km	- Modernizarea strazilor secundare din comuna - Facilitarea accesului pietonal, al vehiculelor și autovehiculelor pe străzile din satele aparținătoare comunei Sălașu de Sus - Dezvoltarea infrastructurii de transport rurale – comuna Sălașu de Sus	-- Elaborare, SF și documentații tehnice - Atribuire contract de achiziție publică, lucrări conform contractelor atribuite (asfaltarea străzilor pentru îmbunatatirea accesului) - Întreținere și reabilitare periodică străzi ce necesita renovare	- străzi amenajate/ reabilitate în satul Sălașu de Sus - minim 8 km de asfalt pentru modernizarea drumuri comunale - acces facilitat la rețeaua de străzi din satul Sălașu de Sus - Îmbunătățirea imaginii comunei si calității străzilor	- Cetateni comunei Sălașu de Sus Agenți economici, investitori.	Primăria Sălașu de Sus	Lucrarea va fi contractată	2015 - 2020	Total General: 1.600.000 Euro Fonduri guvernamentale Fonduri structurale Buget local

8.	Modernizare drumuri străzi secundare/ulițe în satele comunei Sălașu de Sus. (Nucșoara – 4km, Ohaba de sub Piatră -2 km, Sălașu de Jos -1 km, Rîu Alb – 2,5 km, Rîu Mic -3km, Coroiești -3,2 km, Paroș – 3,5 km, Peștera -1 km, Zăvoi -2,8 km, Sălașu de Sus -3,7 km)	- Modernizarea strazilor secundare și ulițelor din comuna - Facilitarea accesului pietonal, al vehiculelor și autovehiculelor pe străzile din satele aparținătoare comunei Sălașu de Sus - Dezvoltarea infrastructurii de transport rurale – comuna Sălașu de Sus	-- Elaborare, SF și documentații tehnice - Atribuire contract de achiziție publică, lucrări - demarare lucrări conform contractelor atribuite (asfaltarea străzilor pentru îmbunătățirea accesului) - Întreținere și reabilitare periodică străzi ce necesita renovare	- străzi secundare/ulițe amenajate/reabilitate în satul Sălașu de Sus - străzilor/ulițelor - acces facilitat la rețeaua de străzi din satul Sălașu de Sus - Îmbunătățirea imaginii comunei si calității străzilor	- Cetateni comunei Sălașu de Sus - Agenți economici, investitori.	Primăria Sălașu de Sus	Lucrarea va fi contractată	2015 - 2020	Total General: 4.700.000 Euro Fonduri guvernamentale Fonduri structurale Buget local
9.	Regularizare și îndiguiți pe cursurile de apă ale râului Sălaș, Paroș, Coroiești altor pârâuri din teritoriul administrativ al comunei Sălașu de Sus	Îmbunătățirea calității mediului în comuna Sălașu de Sus prin amenajarea altor pârâuri de pe raza unității administrativ teritoriale Dezvoltare și implementare plan de inundații	- Elaborare Studii de fezabilitate/proiecte tehnice - Identificare societăți si licitarea lucrărilor de amenajare - Achiziție contract lucrări - Lucrări de canalizare, decolmatare , ecologizare, indiguire - montarea unor sisteme de preluare deșeurilor de pe pârâurilor (la intrarea și ieșirea din comună)	- coborârea pânzei freactice din zona - Curățarea pârâurilor de deșeurilor si nămol - menținerea curățeniei pârâurilor la traversarea comunei Sălașu de Sus - risc scăzut la inundații - un mediu mai sănătos - redarea în circuitul agricol a terenurilor	- populația comunei	Primăria comunei Sălașu de Sus	Public - privat	2016 - 2020	Total General Estimativ: 1.200.000 Euro Buget local Fonduri externe

				inundate, cu mlaștină - Îmbunătățirea calității apei					
10.	Construire zid de sprijin în zonele cu alunecări de teren	Îmbunătățirea calității mediului în comuna Sălașu de Sus prin construirea unor ziduri de sprijin în zonele cu alunecări de teren.	- Elaborare Studii de fezabilitate/proiecte tehnice - Identificare societăți și licitarea lucrărilor de amenajare - Achiziție contract lucrări - Demarare lucrări și recepția acestora.	- ziduri de sprijin construite în zonele cu alunecări de teren	- populația comunei	Primăria comunei Sălașu de Sus	-	2016 - 2020	Total General Estimativ: 300.000 Euro Buget local Fonduri externe
11.	Extindere rețea de alimentare cu apă potabilă în comuna Sălașu de Sus, (zone în care se construiește)	Extindere rețea alimentare cu apă în comuna Sălașu de Sus. Scopul principal al acestui proiect este de a satisface cerințele de consum al apei și exigențelor de calitate impuse de normele interne și europene în vigoare, pentru locuitorii satelor componente a comunei Sălașu de Sus Obiective: - asigurarea cu apă potabilă pentru	Proiectul propune extinderea rețelei de alimentare cu apă în comuna Sălașu de Sus, zone în care se construiește) - Elaborare SF și PT Licitare, atribuire contract de achiziție publică lucrări: Vor fi demarate următoarele lucrări principale de construcții și instalații: - cămin de vane de racord - conducte de aducțiune - modernizare stație de clorinare - rețea de distribuție - contorizarea	- gospodării noi racordate la rețeaua de apă - Rețea extinsă și funcțională de apă potabilă în satele Sălașu de Sus, (zone în care se construiește) - cerințe satisfăcute ale locuitorilor privind accesul la rețeaua de apă potabilă	- Comunitatea locală din comuna Sălașu de Sus - Societatea /societățile contractate pentru realizarea lucrării	Primăria comunei Sălașu de Sus	Lucrarea va fi contractată	2015 - 2020	Total General: 1.300.000 Euro Fonduri Guvernamentale Fonduri structurale Buget Local

		îmbunătățirea nivelului de trai social și economic al populației - extinderea activității de distribuire a apei potabile, activitate care aduce venituri la bugetul comunei Sălașu de Sus - asigurarea unui grad de contorizare de 100% a apei consumate prin montarea de apometre - dotarea rețelelor cu vane, hidranți de incendiu, manometre, etc. - executarea lucrărilor cu tehnologii și materiale care să asigure o durată de viață mai mare a sistemului de apă	consumului de apă						
12.	Rețele secundare de canalizare, extindere de rețea (apă și canalizare), racorduri canalizare, comuna Sălașu de Sus	- Extindere și modernizarea infrastructurii de apă potabilă și apă uzată. Realizarea rețele secundare de canalizare, extindere de rețea (apă și canalizare),	<u>1. Elaborarea documentației de proiectare</u> cu respectarea următoarelor cerințe de proiectare: Adoptarea unor soluții moderne, viabile în concordanță cu legile, normele și normativele	- gospodarii racordate la rețeaua de canalizare și apă potabilă - Rețea de apă potabilă, canalizare menajeră și pluvială extinsă și operațională în	- Cetateni comunei Sălașu de Sus, - Comunitatea locală din zona afectată de proiect -	Primăria comunei Sălașu de Sus	Lucrarea va fi contractată	2015 - 2020	Total General: 3.200.000 Euro Fondul Național, Guvernul României Buget Local

		racorduri canalizare, comuna Sălașu de Sus 1.Rețele secundare de canalizare, pluvială și menajeră . 2. modernizare/reabilitare/înființare stații de pompare ape uzate. 3. modernizare/reabilitare/înființare stație de epurare 4. extindere de rețea (apă și canalizare), 5. racorduri.	în vigoare și normele europene Faza PT Proiect Tehnic va cuprinde inclusiv: Descrierea lucrărilor Caiete de sarcini pentru execuția lucrărilor, Listele cu cantitatile de lucrari pentru ofertanți Listele cu cantitatile de lucrari si evaluarea valorica a lucrarilor, <u>numai pentru autoritatea contractantă</u> Graficele de eșalonare a lucrărilor Proiect pentru obtinerea autorizatiei de construire; Detalii de execuție, piese scrise și desenate 2. Licitație achiziție lucrări, contractare ofertant/consorțiu 3. Demararea lucrărilor conform S.F. și a proiectelor tehnice 4. Recepția lucrărilor	localitățile din comuna Sălașu de Sus - îmbunătățirea calității vieții comunității; - realizarea unei dezvoltări locale echilibrate; - crearea unui mediu favorabil pentru desfășurarea economico – socială în zonă.	Societatea/s ocietățile contractate pentru realizarea lucrării					Fonduri Structurale
13.	Modernizarea si extinderea rețelei de alimentare cu energie electrică și iluminat	Dezvoltarea infrastructurii de alimentare la energia electrică în comuna Sălașu de Sus, în special	- SF, documentații tehnice elaborate - Atribuire contract de achiziție publică, lucrări - demarare lucrări	- acces facilitat la sursa de energie electrică în comuna Sălașu de Sus - infrastructură de	Locuitorii comunei Sălașu de Sus Investitori	Primăria Sălașu de Sus	Lucrarea va fi contractată .	2016 - 2020	Total General estimativ: 3.700.000 Euro	

	public, în Comuna Sălașu de Sus	iluminatul stradal mai ales în zonele de intersecții și cele intens circulate.	conform contract atribuit și recepția acestora	iluminat public, extinsă și modernizată pe întreg teritoriul comunei Sălașu de Sus					Buget local Fonduri structurale
14.	Construcția rețelei publice locale de alimentare cu gaz în toate satele din comuna Sălașu de Sus, județul Hunedoara,	Infrastructura rurală dezvoltată și modernizată cu acces la gaz metan	Realizare Studiu de Fezabilitate și Proiect Tehnic Licitatie de achiziție lucrări publice Organizare șantier, demarare lucrări de branșament, etc.	Satele aparținătoare comunei Sălașu de Sus branșate la rețelei publice locale de alimentare cu gaz.	Locuitorii satelor comunei Sălașu de Sus Furnizorii lucrărilor	Primăria comunei Sălașu de Sus	Lucrarea va fi contractată	2016 - 2020	Total General: 3.900.000 Euro Fondul Național, Guvernul României Fonduri Structurale - UE
15.	Împădurirea terenurilor agricole si neagricole.	a) Îmbunătățirea calitatii mediului; b) Creșterea suprafetei de padure cu rol protectiv; c) Furnizarea de lemn în scopuri bioenergetice; Suprafata minima va fi de 0.5 hectare, suprafata compacta, iar în cazul înființării de perdele forestiere	- Întocmirea documentațiilor tehnice: proiect, SF - Împrejmuirea cu gard a terenului pe care se înființează plantația forestiera; - Achiziția de Sălașu de Sus etii forestieri; - Executarea drumurilor tehnologice de acces la santierul de împădurire ; - transport și punerea în șanț a Sălașu de Sus etilor	Numarul de beneficiari care primesc sprijin pentru împădurire - Suprafata de teren împădurit (ha) - Inversarea diminuării biodiversității - Creșterea productiei de energie regenerabila	Comunitatea locală	Primăria comunei Sălașu de Sus – pentru înființarea plantațiilor	Parteneriat public privat	2015 - 2020	Total General estimativ: 3.500.000 Euro Buget local Fonduri structurale

		de protecție latimea acestora va fi de cel puțin 20 m. Pentru prima împadurire a terenurilor agricole se vor utiliza specii adaptate condițiilor locale de mediu, în conformitate cu normele tehnice în vigoare.	- Pregătirea terenului și a solului în vederea împaduririi; - Executarea de lucrări de îmbunătățiri funciare (terase, lucrări de desecare, cleionaje, garnisaje, etc); - Executarea plantatiei (pichetare, transport Sălașu de Suseti prin purtare directă, executare gropi, plantare Sălașu de Suseti, recepare Sălașu de Suseti); - creare sistem individuale de protecție a Sălașu de Susetilor forestieri;	Definirea terenului agricol Teren agricol – suprafața de teren ce are următoarele categorii de folosință: arabil, pasuni și fânețe naturale, plantații pomicole, vii, alte culturi permanente, grădini familiale, și care a fost exploatată în ultimii 2 ani. Definirea terenului neagricol Teren neagricol – suprafața de teren care are următoarele categorii de folosință: arabil, pasuni și fânețe naturale, plantații pomicole, vii, alte culturi permanente, grădini familiale, și care nu a fost exploatată în ultimii 2 ani. Teren abandonat – suprafața de					
--	--	--	---	--	--	--	--	--	--

				teren care are următoarele categorii de folosință: arabil, pasuni și fânețe naturale, plantații pomicole, vii, alte culturi permanente, grădini familiale, și care nu a fost exploatată o perioadă mai mare de 2 ani					
16.	Modernizarea sediului Primăriei comuna Sălașu de Sus (spațiu administrativ)	Dezvoltarea capacității Primăriei comuna Sălașu de Sus, prin lucrări de infrastructură	- Elaborare Studii de fezabilitate/proiecte tehnice - atribuire contract de achiziții lucrări, demarare proiect	- Spațiu modern, amenajat la standarde - capacitate dezvoltată a sediului Primăriei comunei Sălașu de Sus - acces facilitat al aparatului propriu și al cetățenilor la serviciile din cadrul Primăriei comunei Sălașu de Sus	Primăria comunei Sălașu de Sus Comunitatea locală	Primăria comunei Sălașu de Sus		2016 - 2020	Total General: 350.000 Euro Fonduri guvernamentale Fonduri structurale Buget local
17.	Extindere construire – zone noi de locuit	Dezvoltarea comunei Sălașu de Sus	- Inventarierea terenurilor disponibile pentru extinderea zonelor de locuit cu posibilitatea construirii de noi cartiere/rezidențiale/sate de vacanță, zone	- Studii de fezabilitate, proiecte tehnice, etc. - Construire locuințe - Dezvoltarea ofertei de locuit în	Locuitorii comunei Sălașu de Sus și satele aparținătoare	Primăria comunei Sălașu de Sus	Parteneriat Public - Privat	2007 - 2013	Total General estimativ: 2.500.000 Euro Buget local

			de agrement, etc. - Întocmirea studiilor de fezabilitate, proiecte si - atribuire contract de achiziție publică, demarare lucrări. - lucrări de infrastructură	zonă					si finanțare externă – fonduri structurale Investiții private
18.	Amenajarea si intretinerea spatiilor verzi, a pajistilor și pașunilor din comuna Sălașu de Sus	Protecția și conservarea naturii, a diversității biologice. Conservarea si reabilitarea sistemelor ecologice existente	extinderea spațiilor verzi selecție terenuri menținerea, întreținerea și ameliorarea spațiilor verzi naturale existente în intravilanul Comunei Sălașu de Sus	Creșterea suprafeței de zonă verde	- populația comunei	Primăria Sălașu de Sus	Garda de Mediu Agenția de protecția mediului	2016 - 2020	Total General estimativ: 250.000 Euro Buget local Fonduri structurale
19.	Realizarea unui plan local de gestiune a deșeurilor – colectare selectivă , reciclare si punere in aplicare „Gestionarea deșeurilor – colectare selectivă”	Gestionarea deșeurilor prin colectare selectivă Conformarea cu Planul Regional de Gestionare a Deșeurilor	Studii de fezabilitate, proiect tehnic. Identificare zonelor in care pot fi amplasate tomberoane (protejarea tomberoanelor impotriva intemperiiilor si inscripționarea lor, etc.) Licitație achiziție bunuri și mijloace • mijloace de transport speciale pentru transportul deșeurilor biodegradabile si deșeurilor reciclabile; • containere și organizarea de sisteme	Îmbunătățirea imaginii comunei, folosirea deșeurilor reciclabile, protejarea zonei verzi Creșterea nivelului de colectare selectivă a deșeurilor Diminuarea impactului depozitelor de deșeuri asupra mediului ; • Reducerea cantității deșeurilor depuse	-populația comunei	Primăria Sălașu de Sus, serviciul de salubritate	Parteneriat – public - privat	2016 - 2020	Total General estimativ: 750.000 euro proiect plan local de gestiune a deșeurilor – colectare selectivă - 13.000 Euro Buget local Fonduri structurale

			de colectare selectivă a deșeurilor biodegradabile din gospodăriile private și din instituțiile publice (școli, spitale, administrații); • containere și organizarea de sisteme de colectare selectivă a fracțiilor reciclabile din deșeuri, în special a ambalajelor și a deșeurilor din ambalaje provenite din gospodăriile private. • lucrări de construcții specifice activității propuse; Exemplele operațiuni: • colectarea deșeurilor reciclabile, cum ar fi deșeurile de hârtie de la birouri; • înființarea de centre unde este înlesnită depozitarea de către populație a deșeurilor voluminoase, reciclabilelor și a componentelor periculoase; • lucrări specifice de construcții;	necontrolat în mediul înconjurător.						
--	--	--	---	-------------------------------------	--	--	--	--	--	--

20.	Reabilitarea/ dezvoltarea sistemelor de salubritate, a spațiilor pentru depozitare temporară și a platformei de depozitare a deșeurilor solide – Groapă de gunoi ecologică.	Dezvoltarea sistemului de salubritate și protecția mediului înconjurător	Studii de fezabilitate, proiect tehnic. Licitație achiziție bunuri și servicii Demarare proiect conform contract de lucrări și servicii Operațiuni: • lucrări de construcții; • echipament pentru colectarea, re folosirea, reciclarea și eliminarea deșeurilor provenite de la construcții sau demolări (mașină de gunoi, containere, pubele) • reabilitarea/ remediarea platformei de gunoi din comuna Sălașu de Sus, (conform normelor UE);	Platforma de depozitare a deșeurilor solide, amenajată conform normativelor în vigoare. Diminuarea impactului depozitelor de deșeuri asupra mediului ; Grad crescut de protecție a mediului Îmbunătățirea imaginii comunei,	-populația comunei	Primăria Sălașu de Sus, serviciul de salubritate Agenți economici	Lucrarea va fi contractată Parteneriat public-privat	2015 - 2020	Total General estimativ: 1.800.000 euro Buget local Fonduri structurale
21.	Reabilitare și modernizare drumuri forestiere în comuna Sălașu de Sus -Mălăiești – Cîrtog 5km -Coroiești – La Cheia 3km	- Îmbunătățirea managementului fondului forestier prin creșterea gradului de accesibilitate, printr-o mai bună gestionare a resurselor.	- Studiu de fezabilitate - Reabilitarea și modernizarea drumurilor forestiere care să asigure accesul nerestricționat la fondul forestier;	- nr./km drumuri forestiere reabilite și modernizate (	- Primăria comunei Sălașu de Sus - Persoane fizice și juridice de drept privat și asociațiile acestora,	Primăria comunei Sălașu de Sus	Parteneriat public-privat	2014 - 2020	Total general Estimativ: 2.200.000 Euro Fonduri Structurale UE – PNDR Buget local

	-Peștera – La Piatră 2,5km	Adaptarea silviculturii în acord cu măsurile de creștere a competitivității.			proprietari / detinatori de terenuri forestiere constituite în conformitate cu legislația în vigoare;				
22.	Implicarea comunității locale în amenajarea și întreținerea spațiilor verzi din zonele de locuit din comuna Sălașu de Sus	Creșterea calității parcurilor și spațiilor verzi din comuna Sălașu de Sus, în parteneriat cu comunitatea locală. Creșterea calității scuarurilor și spațiilor verzi de importanță locală.	Delimitarea exactă a spațiilor verzi din zonele de locuit în vederea atribuirii responsabilității. Monitorizarea stării spațiilor verzi din zonele de locuit și alcătuirea unor planuri anuale de intervenție Declararea unei zi a mediului, unde cetățenii și persoanele juridice sunt solicitați să contribuie la curățenia comunei	Minim 5 parteneriate constituite cu organizații ale comunității pentru amenajarea și întreținerea plantațiilor și amenajărilor în spațiile verzi din zonele de locuit Calitate crescută a spațiilor verzi din comuna Sălașu de Sus	Primăria comunei Sălașu de Sus Locuitorii comunei	Primăria Sălașu de Sus	Agenții economici Școlile Persoane fizice	proiect anual	Total General estimativ: 2.000 Euro/anual Buget Local Primăria Sălașu de Sus Fonduri structurale și alte fonduri nerambursabile
23.	Investiții pentru producerea energiei electrice alternative/rege nerabile (parc eolian/ fotovoltaic/ microhidrocentr	Valorificarea resurselor regenerabile de energie pentru producerea energiei (microhidrocentrale , parc eolian, panaouri fotovoltaice,	Se are în vedere demararea unor proiecte și investiții pentru producerea energiei electrice alternative/regenerabile - Elaborare studii și documentații tehnice (SF+PT+DDE+etc.)	Parc eolian/ fotovoltaic/ microhidrocentral e/ centrale de cogenerare pe bază de biomasă , amenajate și funcționale	- Primăria comunei Sălașu de Sus - Persoane fizice si juridice	Primăria comunei Sălașu de Sus	Parteneriat public-privat	2014 - 2020	Total general Estimativ: 9.500.000 Euro Fonduri Structurale UE – PNDR

	ale/ centrale de cogenerare pe bază de biomasă)	centrale de cogenerare pe bază de biomasă) - Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	- Demarare proceduri de achiziție publică - Demarare lucrări investiții - Recepția lucrărilor și dotărilor investițiilor realizate	<u>Rezultate specifice pentru centrale de cogenerare pe bază de biomasă:</u> 1. Concesiunea unui teren de minim 10.000 mp către un partener privat 2. Construcția unei capacități de producere a energiei electrice și termice, cu o capacitate minimă de 3 MW 3. Colectarea și valorificarea a minim 50.000 tone de biomasă lemnoasă și agricolă/an 4. Crearea a minim 25 de locuri de muncă 5. Furnizarea energiei electrice și termice către Sistemul Energetic						Buget local
24.	Realizarea unei platforme ecologice pentru deșeuri	Dezvoltarea managementului deșeurilor pe raza administrativă a	Studii de fezabilitate, proiect tehnic. Licitație achiziție bunuri	Rampă ecologică pentru deșeuri și resturi menajere realizată și	- populația comunei	Primăria Comunei Sălașu de Sus, serviciul	Lucrarea va fi contractată	2018 – 2020	Total General estimativ: 1.500.000	

	și resturi menajere la Sălașu de Sus.	comunei Sălașu de Sus. Dezvoltarea sistemelor de salubritate Îmbunătățirea mediului înconjurător prin realizarea unei platforme ecologice pentru depozitarea deșeurilor menajere.	și servicii Demarare proiect conform contract de lucrări și servicii Operațiuni, conform contract de atribuire: • lucrări de construcții; • echipament pentru colectarea, re folosirea, reciclarea și eliminarea deșeurilor provenite de la construcții sau demolări, etc.	amenajată conform normativelor în vigoare. Diminuarea impactului depozitelor de deșeuri asupra mediului ; Grad crescut de protecție a mediului îmbunătățirea imaginii comunei.		de salubritate Agenți economici			euro Buget local Fonduri structurale
25.	Supraveghere video pentru satele aparținătoare comunei Sălașu de Sus	Îmbunătățirea siguranței populației	Studii de fezabilitate, proiect tehnic. Licitație achiziție bunuri și servicii Demarare proiect conform contract de lucrări și servicii Operațiuni, conform contract de atribuire: • lucrări de construcții; • echipamente pentru implementarea unui sistem de monitorizare/supraveghere video	Sistem de monitorizare/supraveghere video implementat și funcțional pe raza comunei Sălașu de Sus	- populația comunei	Primăria Comunei Sălașu de Sus, serviciul de salubritate Agenți economici	Lucrarea va fi contractată	2018 – 2020	Total General estimativ: 350.000 euro Buget local Fonduri structurale
26.	Construire Casă mortuară	Asigurarea unor condiții decente pentru servicii	Studii de fezabilitate, proiect tehnic.	Casă mortuară construită, modernizată, cu	Locuitorii comunei Sălașu de	Primăria Comunei Sălașu de	Lucrarea va fi contractată	2018 – 2020	Total General estimativ:

		mortuare	Licitație achiziție bunuri și servicii Demarare proiect conform contract de lucrări și servicii Operațiuni, conform contract de atribuire: • lucrări de construcții;	conditii decente pentru servicii mortuare Infrastructură culturală și spirituală creată: Capelă – Comuna Sălașu de Sus	Sus	Sus, serviciul de salubritate Agenți economici			800.000 euro Buget local Fonduri structurale
--	--	----------	---	--	-----	--	--	--	--

III.3.2. Agricultură, dezvoltare rurală și turism

Scopul acestei intervenții:

- contribuire la dezvoltarea unei agriculturi competitive bazată pe cunoaștere și inițiativă privată, precum și protejarea patrimoniului natural, cultural și istoric al zonelor rurale.
- contribuire la o mai bună valorificare a patrimoniului turistic prin restaurarea și valorificarea patrimoniului istoric și cultural, dezvoltarea serviciilor de cazare și agrement și activități de promovare a potențialului turistic al zonei.

III.3.2.1 Agricultură, dezvoltare rurală și turism, proiecte propuse:

Nr. crt.	Titlul proiectului	Obiective generale/specifice	Activități principale	Rezultate obținute (cuantificabile)	Beneficiari	Instituția responsabilă	Parteneri	Durata proiectului	Buget/Surse de finanțare
1.	Studiu privind potențialul de dezvoltare agricol și forestier al comunei Sălașu de Sus	Sprijinirea orientării activităților agricole și forestiere dezvoltate de persoane fizice și agenți economici	Contractare consultant pentru realizarea studiului, care să cuprindă: - evaluarea potențialului agricol și forestier al zonei - determinarea sub-sectoarelor agricole cu potențial de dezvoltare - recomandări privind modalitățile de sprijinire a agriculturii de către autoritatea locală - recomandări privind formule de organizare agricolă - recomandări privind penetrarea pieței regionale	Orientări strategice privind dezvoltarea agriculturii și fondului forestier în zona	Comunitatea agricolă existentă și potențială	Primăria comunei Sălașu de Sus	-	2016-2017	Total general estimativ: 14.000 Euro Bugetul local Fonduri externe.
2.	Înființarea /Modernizarea fermelor agricole	Dezvoltarea unui sector agricol competitiv	Achiziția de utilaje, utilitare, animale, material saditor	Număr ferme sprijinite	Producători agricoli, persoane fizice și juridice	Producători agricoli, persoane fizice și juridice	Primăria comunei Sălașu de Sus	2014-2020	Total general estimativ: 2.600.000 Euro Fonduri UE PNDR

3.	Cresterea valorii adaugate a produselor agricole si forestiere	Dezvoltarea sectorului prelucrării produselor agricole si forestiere	Constructii, achizitie de instalatii, masini si echipamente	Numar proiecte finantate	Persoane juridice autorizate din domeniul prelucrării primare a produselor agricole	Persoane juridice autorizate din domeniul prelucrării primare a produselor agricole	Primaria comunei Sălașu de Sus	2014-2020	Total general estimativ: 150.000 Euro/an Fonduri UE Planul National pentru Agricultura si Dezvoltare Rurala
4.	Sprijinirea exploatațiilor agricole (fermelor) de semisubzistenta	Asigurarea de venituri suplimentare gospodariilor din mediul rural	Inventarierea exploatațiilor agricole de semisubzistenta Informarea potentialilor beneficiari asupra oportunitatii de finantare Sprijinirea potentialilor beneficiari pentru intocmirea planurilor de afaceri	1500 euro/an pentru fiecare proprietate agricola sprijinita, pentru max. 5 ani	Proprietari de exploatații agricole de subzistenta	Primaria comunei Sălașu de Sus	Exploatații agricole de subzistenta	2014-2020	Total general Estimativ: 150.000 euro Fonduri UE PNDR
5.	Susținerea formelor asociative	Comercializare imbunatatita a produselor Competitivitate crescuta a produselor agricole, piscicole si forestiere Absorbția imbunatatita a fondurilor UE	Activitati de informare si consiliere a producatorilor Atragerea de fonduri UE pentru infiintarea asociatiilor de producatori	Nr. forme asociative Cifra de afaceri crescuta	Comunitatea de producatori	Primaria comunei Sălașu de Sus	Parteneriat public-privat	2014-2020	Total General estimativ: 300.000 Euro Fonduri UE Bugetul local

6.	Modernizare infrastructură, obiective turistice din comuna Sălașu de Sus	Amenajarea obiectivelor turistice naturale pentru activități turistice	Studii de fezabilitate, proiecte tehnice, avize și evaluare mediu Licitație și atribuire contract de lucrări și servicii Demarare lucrări Instalații de iluminat, încălzire, ventilație; Asigurarea accesului în condiții de securitate pentru turiști; Amenajare grupuri sanitare;etc. - Amenajarea / marcarea de trasee turistice / itinerarii culturale la obiectivele reabilitate. - Construcția / reabilitarea / amenajarea căii de acces către obiectivul turistic reabilitat, în limita a 1000 metri	Infrastructură turistică modernizată	Turiști din județ, din țară și din afară	Primăria Sălașu de Sus	Parteneriat Public - privat	2014 - 2020	Total General estimativ: 1.400.000 Euro Buget local Fonduri structurale Investiții private Parteneriat Public – privat Amenajarea / marcarea de trasee turistice / itinerarii culturale la obiectivele reabilitate. Construcția / reabilitarea / amenajarea căii de acces către obiectivul turistic reabilitat, în limita a1000 metri. Beneficiari: Autorități ale administrației publice locale și
----	---	--	---	--------------------------------------	--	------------------------	-----------------------------	-------------	---

									centrale care fac dovada proprietății asupra obiectivului de patrimoniu sau au acordul proprietarilor de drept; Contribuție FEDR 85 % Buget de stat 13 % Buget local 2 %
7.	Exploatații Pișcicole/iazuri pișcicole și zone de agrement comuna Sălașu de Sus	Dezvoltarea pisciculturii în comuna Sălașu de Sus	Studii de fezabilitate, mediu, proiect tehnic, etc. Atribuire și demarare lucrări Amenajare exploatații pișcicole în zona râului Mureș pe teritoriul comunei Sălașu de Sus.	Exploatație Piscicolă comuna Sălașu de Sus dezvoltată	Comunitatea locală Persoane pasionate de pescuit ca sport de agrement Agenți economici	Primăria comunei Sălașu de Sus Composesora te	Parteneriat Public Privat	2014 - 2020	Total general estimativ: 600.000 Euro Primăria comunei Sălașu de Sus – bugetul local Fonduri nerambursabile UE Parteneriat Public Privat
8.	Reabilitarea/modernizarea /extinderea structurilor de cazare și a utilităților conexe, precum	Îmbunătățirea calității serviciilor de cazare; Crearea / extinderea structurilor de agrement turistic,	Studii de fezabilitate, mediu, proiect tehnic, etc. Atribuire și demarare lucrări Reabilitarea /	- dezvoltarea potențialului turistic și economic în comuna Sălașu de Sus - dezvoltare	Comunitatea locală Turiști Agenți economici	Primăria comunei Sălașu de Sus	Parteneriat Public Privat	2014 - 2020	Total general estimativ: 4.000.000 Euro Primăria comunei

	și a infrastructurii turistice de agrement din comuna Sălașu de Sus	în vederea creșterii numărului de turiști și a duratei sejurului; Diversificarea serviciilor turistice din comuna Sălașu de Sus	modernizarea / extinderea structurilor de cazare cu utilitățile aferente, inclusiv training pentru utilizarea echipamentului (dacă nu este inclus în pachetul oferit de furnizor): Structurile de cazare eligibile pentru finanțare sunt: hoteluri, moteluri, pensiuni turistice, campinguri, cabane, hoteluri pentru tineret, structuri de cazare pe vapoare / pontoane; - Modernizare structuri de cazare: renovare, reabilitare, extindere, amenajare (interior și fațadă, grupuri sanitare, camere / spații pentru persoane cu handicap locomotor), izolare fonică, extindere spații de cazare, modernizare sistem de utilități, amenajare parcare / garaje, iluminat exterior ; - Dotare structuri de	infrastructură turistică și de agrement					Sălașu de Sus – bugetul local Fonduri nerambursabile UE Parteneriat Public Privat Investiții private
--	--	---	--	---	--	--	--	--	---

			cazare cu echipamente specifice (inclusiv echipamente ecologice pentru alimentare cu energie electrică, spălătorie), ascensor. - Construcția / reabilitarea / amenajarea căii de acces către obiectivul turistic reabilitat, în limita a 1000 metri. Crearea / extinderea / reabilitarea structurilor de agrement turistic cu utilitățile aferente, inclusiv training pentru utilizarea echipamentului (dacă nu este inclus în pachetul oferit de furnizor), cum sunt : - amenajare piscine, ștranduri, bazine de kinetoterapie; - terenuri de mini-golf, tenis, paint-ball, echitație; - amenajarea de piste pentru cicloturism; - amenajarea de noi pârtii de schi (inclusiv construirea de						
--	--	--	---	--	--	--	--	--	--

			instalații de transport pe cablu pentru persoane, instalarea de echipamente pentru producerea zăpezii artificiale, instalarea echipamentelor pentru iluminatul nocturn al pâtiilor de schi, dotarea cu echipamente pentru întreținerea pâtiilor de schi); - amenajarea, dezvoltarea sau reabilitarea pâtiilor destinate practicării celorlalte sporturi de iarnă: echiparea cu instalațiile și echipamentele corespunzătoare; - amenajări specifice sporturilor nautice; - amenajări pentru practicarea pescuitului sportiv. - construcția / reabilitarea / amenajarea căii de acces către obiectivul turistic reabilitat / creat, în limita a 1000 metri.						
9.	Sprijinirea fermierilor si detinatorilor de	Obiectivul general al masurii consta în îmbunatatirea	- Elaborarea planurilor de dezvoltare pentru	- Nr. de agricultori care beneficiază de sprijin	- Fermieri si alte persoane care lucreaza în	Primăria comunei Sălașu de Sus	Parteneriat public privat	2014 - 2020	Total General estimativ: 300.000 Euro

	paduri sa utilizeze serviciile de consiliere si consultanta în vederea îmbunatatirii performantelor generale ale activitatii acestora.	cunostintelor fermierilor si proprietarilor de padure, precum si facilitarea accesului la finantare din fonduri comunitare.	fermele de semi-subzistenta. - Asistenta în întocmirea aplicatiilor de sprijin pentru masurile de dezvoltare rurala care pot fi accesate de beneficiarii sprijinului pentru fermele de semi-subzistenta. -Consultanta privind respectarea bunelor practici agricole si de mediu si a conditiilor de ecoconditionalitate. -Consiliere privind managementul exploatarei si aplicarea bunelor practici agricole si de mediu	- Creşterea productivităţii muncii - Cresterea valorii adăugate brute în exploatarele agricole şi forestiere	agricultura si silvicultura de pe raza comunei Sălaşu de Sus - Institutii publice si organisme private selectate care furnizeaza servicii de consiliere si consultanta agricola si silvica, inclusiv detinatorii de padure.				Buget local Fonduri externe Parteneriat Public – privat
10.	Reabilitare fond forestier	a) gospodaria rationala a padurii si asigurarea continuitatii si biodiversitatii ecosistemelor forestiere; b) sustinerea aplicarii programelor de refacere a padurilor slab productive si degradate prin	- Elaborare studiu de fezabilitate - Achiziţie material de plantat, instalarea culturilor si îngrijirea acestora pentru îmbunatatirea compozitiei arboretelor în concordanta cu tipul fundamental de padure - lucrari de îngrijire si administrare a	Numarul de exploatare care introduc noi produse si /sau tehnologii (defalcare dupa tipul de redistribuire a productiei) Cresterea valorii adaugate brute în exploatarele sprijinite	Proprietari/detinat ori de padure sau asociatiile acestora	Primăria comunei Sălaşu de Sus	Parteneriat public-privat	2014 - 2020	Total general Estimativ: 1.500.000 Euro Fonduri Structurale UE - PNDR

		optimizarea compozitiilor si promovarea speciilor valoroase indigene; c) sprijinea înlocuirii arboretelor de rasinoase din afara arealului cu speciile corespunzatoare statiunilor forestiere; d) aplicarea lucrarilor de transformare a pasunilor împadurite si lucrarilor de îngrijire a padurilor tinere în acord cu planurile de management.	arboretelor ; - lucrari de îmbunatatire a calitatii solului din padure ; - achizitia de echipamente pentru recoltarea semintelor forestiere; - achizitia de masini, utilaje, echipamente si instalatii pentru activitatea de productie a Sălașu de Susetilor forestieri, - gospodaria padurilor, inclusiv pentru activitatea de recoltare a produselor forestiere (lemnnoase si nelemnnoase); - constructia si/sau modernizarea cladirilor administrative si operationale;						
11.	Amenajare drumuri agricole de acces spre exploatatii agricole (aprox. 25km)	Îmbunatatirea managementului terenurilor agricol si forestier prin cresterea gradului de accesibilitate, printr-o mai buna gestionare a resurselor de apa si asigurarea	- Studiu de fezabilitate - construirea si modernizarea drumurilor de exploatare care sa asigure accesul nerestricționat la exploatatii agricole rezultate în urma actiunii de comasare	- nr. drumuri de exploatare modernizate - nr. de parcele comasate - acces facil la surse de energie - sistem de irigații - condiții de producție îmbunătățite.	- Primăria comunei Sălașu de Sus - Persoane fizice si juridice de drept privat si asociatiile acestora, proprietari / detinatori de terenuri agricole si forestiere	Primăria comunei Sălașu de Sus	Parteneriat public-privat	2014 - 2020	Total general Estimativ: 2.500.000 Euro Fonduri Structurale UE - PNDR

		utilitatilor în exploatarele agricole. Adaptarea agriculturii si silviculturii în acord cu masurile de creștere a competitivității.	a parcelelor de teren agricol; - facilitarea accesului la surse de energie si marirea sistemelor de irigații si drenaj în vederea îmbunătățirii condițiilor de producție;		constituite în conformitate cu legislatia în vigoare;				
12.	Dezvoltarea pomiculturii și valorificarea florei spontane în comuna Sălașu de Sus	Dezvoltare sector pomicultură și a florei spontane de pădure	Elaborare studiu de fezabilitate Demarare lucrări amenajare livezi – pomicultură Organizare puncte de recoltare, cu prelucrare parțială sau totală a fructelor și a florei spontane	Cultura pomilor fructiferi dezvoltată, cu livezi întinse de suprafață	Agenți economici Comunitatea locală	Primăria comunei Sălașu de Sus	Parteneriat public – privat Ocol silvic Sălașu de Sus	2014 - 2020	Total general Estimativ: 1.800.000 Euro Fonduri Structurale UE Buget local Investiții private
13.	Înființarea grupurilor de producători – campanii de informare	Conștientizarea lucrătorilor agricoli privind oportunitățile și avantajele asocierii acestora în grupuri de producători agricoli.	Campanii de informare privind: a) Adaptarea producției la cerințele si exigentele pietei; b) Asigurarea comercializării în comun a produselor, inclusiv pregătirea pentru vânzare, centralizarea vânzarilor si distributia produselor cu ridicata;	- Număr total de grupuri de producători înființați și sprijiniți - nr. de ferme intrate pe piață	Grupuri de producători recunoscute oficial până la 31 decembrie 2020, conform prevederilor legislatiei in vigoare.	Primăria comunei Sălașu de Sus	Parteneriat public-privat	2014 - 2020	Total general Estimativ: 25.000 Euro Fonduri Structurale UE - PNDR

			c) Creșterea valorii adăugate a producției obținute în comun și o mai bună gestionare economică a resurselor și rezultatelor obținute; d) Stabilirea unor reguli comune în ceea ce privește informațiile asupra producției						
14.	Valorificarea potențialului turistic din zonă - studiu și analiză cu privire la necesitățile și potențialul turistic comuna Sălașu de Sus	Creșterea atractivității comunei Sălașu de Sus prin crearea, îmbunătățirea și diversificarea infrastructurii turistice, a facilităților și atracțiilor turistice.	- elaborarea de studii și analize cu privire la necesitățile și potențialul turistic în zonă, în vederea valorificării lor pentru dezvoltarea arealelor analizate. - recomandări privind modalitățile de sprijinire a turismului de către autoritatea locală - recomandări privind formule de organizare turistică în zonă - elaborarea și editarea cărții de identitate locală Sălașu de Sus, a studiilor cu privire la	- elaborare studiu și analiză - dezvoltarea/marketing-ul serviciilor de turism rural Orientări strategice privind dezvoltarea turismului în zonă	Comunitatea locală Consiliul Local Sălașu de Sus	Consiliul Local Sălașu de Sus Organizații neguvernamentale	Parteneriat public privat	2015 - 2017	Total general Estimativ: 14.000 Euro Fonduri Structurale UE – PNDR, POR

			identificarea activitatilor traditionale, actiunilor si produselor ce urmeaza a fi valorificate printr-un proiect investitional de dezvoltare.						
15.	Punerea în valoare a obiectivelor naturale de interes turistic din comuna Sălașu de Sus Punerea în valoare a monumentelor istorice, naturale de interes turistic de pe raza comunei Sălașu în vederea introducerii în circuitul turistic	Dezvoltarea infrastructurii turistice – valorificarea resurselor locale	- Elaborare studiu de fezabilitate si proiect - constructia, amenajarea infrastructurii legate de asigurarea de cai de acces, iluminat, locuri de campare necesare vizitarii si promovarii obiectivelor turistice (ex: monumente ale naturii,etc.).	- dezvoltarea infrastructurii recreationale; - dezvoltarea/marketing-ul serviciilor de turism rural - creșterea numărului de turiștii - creșterea economică, crearea de noi locuri de muncă	Comunitatea locală Consiliul Local Sălașu de Sus	Consiliul Local Sălașu de Sus Organizații neguvernamentale	Parteneriat public privat	2014 - 2020	Total general Estimativ: 4.800.000 Euro Fonduri Structurale UE – PNDR,POR Buget local
16.	Promovarea inițiativelor de dezvoltare rurală	Mediatizarea programului „LEADER” Apariția de Grupuri de Acțiune Locală (GAL)	- activități de informare despre oportunitățile programului „LEADER” constituire de Grupuri de Acțiune Locală (GAL) cu participare	- constituirea și funcționarea GAL, pentru monitorizarea și implementarea planurilor și acțiunilor de dezvoltare rurală	- Grupul de acțiune locală (GAL) - agenți economici - Comunitatea locală	Primăria Comunei Sălașu de Sus	Parteneriat public - privat - Agenți economici - ONG-uri - persoane	2014 - 2020	Total general Estimativ: 5.000 euro Buget local Fonduri

			atât a instituțiilor publice locale cât și a Organizațiilor nonprofit (ONG) -urilor. -în cadrul GAL-urilor inițierea și implementarea de strategii de dezvoltare locală. -stimularea Grupurilor de Acțiune Locală de a dobândi cunoștințe și de a se implica în acțiunile din teritoriu. -găsirea de parteneri regionali sau din celelalte state membre pentru realizarea de proiecte transfrontaliere.	a comunei Sălașu de Sus			fizice și juridice, fermieri și agricultori		structurale Program LEADER
17.	Sistem de irigații pentru terenuri agricole – Comuna Sălașu de Sus	Realizarea, modernizarea și extinderea rețelei de conducte de irigații și adaptarea acestora la cerințele agriculturii în comuna Sălașu de Sus	- Elaborare documentații tehnice (Studiu de fezabilitate, PT+DDE) - Emitere certificat de urbanism și obținere avize și autorizații - Emitere Autorizație de Construcție - Intocmire caiet de sarcini și demarare proceduri de achiziție publică - Demarare lucrări de execuție	- Sistem de irigații realizat și funcțional în comuna Sălașu de Sus - Suprafață agricolă care beneficiază de rețeaua de irigații modernizată/ extinsă (ha)	- Exploatațiile agricole beneficiare de investiție din comuna Sălașu de Sus	Primăria Comunei Sălașu de Sus	Lucrarea va fi contractată	2016 - 2020	Total General: 3.800.000 Euro Fonduri guvernamentale Fonduri structurale Buget local

			lucrari+montaj și dotări - Recepția lucrărilor și dotărilor.						
18.	Amplasare semne de circulație și indicatoare de orientare în toate satele comunei Sălașu de Sus	Creșterea siguranței populației Dezvoltarea sistemelor de orientare și informare pe raza comunei Sălașu de Sus Promovarea elementelor/obiectivelor turistice a comunei Sălașu de Sus	- Elaborare documentații tehnice (Studiu de fezabilitate) - Emitere certificat de urbanism și obținere autorizații - Emitere Autorizație de Construcție - Demarare proceduri de achiziție publică - Executie lucrări/servicii și furnizare și montaj produse conform contractelor atribuite. - Recepția lucrărilor	Semne de circulație și indicatoare de orientare amplasate în toate satele comunei Sălașu de Sus	Comuna Sălașu de Sus Turiști	ONG-uri	Lucrarea va fi contractată	2016 - 2018	Total General: 120.000 Euro Fonduri guvernamentale Fonduri structurale Buget local
19.	Înființare centre de colectare, depozit - achiziție și desfacere – producție agricolă (legume, fructe și cereale)– comuna Sălașu de Sus	Dezvoltarea și comercializarea produselor agricole	- Elaborare documentații tehnice (SF+PT+DDE) - Emitere certificat de urbanism și obținere autorizații - Emitere Autorizație de Construcție - Demarare proceduri de achiziție publică - Executie lucrări conform contractelor atribuite.	Centre operaționale de colectare, depozit - achiziție și desfacere pentru producție agricolă	Comuna Sălașu de Sus Operatori economici	Primăria Comunei Sălașu de Sus	Lucrarea va fi contractată Se are în vedere și încheierea unui parteneriat public - privat	2016 - 2018	Total General: 2.600.000 Euro Fonduri guvernamentale Fonduri structurale Buget local

			- Furnizare instalații, echipamente și montarea acestora - Recepția lucrărilor						
20.	Înființare centru de colectare a laptelui – comuna Sălașu de Sus	Dezvoltarea și comercializarea laptelui	- Elaborare documentații tehnice (SF+PT+DDE) - Emitere certificat de urbanism și obținere autorizații - Emitere Autorizație de Construcție - Demarare proceduri de achiziție publică - Executie lucrări conform contractelor atribuite. - Furnizare instalații, echipamente și montarea acestora - Recepția lucrărilor	Centru de colectare a laptelui operațional în Comuna Sălașu de Sus	Comuna Sălașu de Sus Operatori economici	Primăria Comunei Sălașu de Sus	Lucrarea va fi contractată Se are în vedere și încheierea unui parteneriat public - privat	2016 - 2020	Total General: 1.200.000 Euro Fonduri guvernamentale Fonduri structurale Buget local
21.	Edificare, amenajare spațiu pentru depozitare și incinerare cadavre animale – comuna Sălașu de Sus	Îmbunătățirea mediului înconjurător	- Elaborare documentații tehnice (SF+PT+DDE) - Emitere certificat de urbanism și obținere autorizații - Emitere Autorizație de Construcție - Demarare proceduri de achiziție publică - Executie lucrări conform contractelor atribuite. - Furnizare instalații, echipamente și montarea acestora - Recepția lucrărilor	Spațiu pentru depozitare și incinerare cadavre animale	Comuna Sălașu de Sus	Primăria Comunei Sălașu de Sus	Lucrarea va fi contractată Se are în vedere și încheierea unui parteneriat public - privat	2016 - 2018	Total General: 600.000 Euro Fonduri guvernamentale Fonduri structurale Buget local

III.3.3 Economie și mediul de afaceri

Scopul intervenției este de a contribui la dezvoltarea economică a comunei Sălașu de Sus, prin crearea condițiilor apariției unui mediu de afaceri prosper și sănătos, bazat pe competiție și pe satisfacerea cerințelor reale ale pieței. Un accent deosebit se va pune pe atragerea resurselor financiare necesare susținerii și implementării unor proiecte de importanță majoră pentru dezvoltarea economică a comunei și creării unui cadru instituțional de stimulare a investițiilor, în care să activeze resurse umane cu un înalt grad de pregătire și informare.

III.3.3.1 Economie și mediul de afaceri, proiecte propuse:

Nr. crt.	Titlul proiectului	Obiective generale/specifice	Activități principale	Rezultate obținute (cuantificabile)	Beneficiari / Grup țintă	Instituția responsabilă	Parteneri	Durata proiectului	Buget/ Surse de finanțare
1.	Elaborarea analizei și studiului privind oportunitățile de dezvoltare a afacerilor de către agenții economici din comuna Sălașu de Sus	Crearea premiselor de dezvoltare economică a comunei Sălașu de Sus	- Contractare consultant/consorțiu - Elaborare studiu - Orientarea agenților economici pentru dezvoltarea afacerilor prin următoarele componente ale studiului: - depistarea sectoarelor și subsectoarelor economice cu potențial de dezvoltare - surse de finanțare posibile - calificări profesionale necesare - depistare modalități de sprijinire a agenților economici de către Primăria comunei Sălașu de Sus - studierea posibilității penetrării pe piața națională și internațională	- determinarea priorităților de investiții - dezvoltarea sectorului economic în comuna Sălașu de Sus	Agenți economici, IMM-uri	Primăria comunei Sălașu de Sus	Universități și ONG-uri	2014 - 2020	Total general estimativ: 12.000 Euro Buget local Fonduri structurale
2.	Identificarea terenurilor disponibile și a informațiilor de interes pentru investitori	Valorificarea optimă a terenurilor și spațiilor, proprietatea comunei Sălașu de Sus	Realizarea unui inventar complet și la zi al terenurilor și spațiilor disponibile. - Inventarierea terenurilor și a spațiilor, proprietatea comunei Sălașu de Sus - Analiza și determinarea destinațiilor în funcție de PUG - Realizarea unui catalog privind oferta de terenuri și spații din comuna Sălașu de Sus	- Realizarea unui inventar complet și la zi al terenurilor și spațiilor disponibile - Promovarea comunei Sălașu de Sus și a posibilităților de dezvoltare a investițiilor - Realizare catalog privind oferta de terenuri și spații	Comuna Sălașu de Sus Societăți comerciale care vor avea oportunitatea de dezvoltare și investiții pe teritoriul comunei Sălașu de Sus	Primăria Sălașu de Sus	Oficiul județean de Cadastru - Hunedoara	2014 - 2020	Total general estimativ: 1.000 Euro, fără cheltuieli personale Primăria comunei Sălașu de Sus – bugetul local

				disponibile - Creșterea investițiilor în zonă, crearea de noi locuri de muncă						
3.	Amenajare zona industrială în comuna Sălașu de Sus (Structură de afaceri/parc logistic/industrial)	Dezvoltarea infrastructurii de afaceri în comuna Sălașu de Sus	- Se are în vedere construirea și dotarea unei structuri de afaceri și/sau a altor obiective din sectorul economic la nivelul Comunei Sălașu de Sus (hale industrială/parc logistic, etc.). - Elaborare studii de fezabilitate, proiect tehnic, avize mediu, etc. Obiectivele, vor fi construite în zone adecvate conform Planului Urbanistic General al Comunei Sălașu de Sus.	- Structură de afaceri și alte obiective din sectorul economic, amenajate și realizate, având toate utilitățile asigurate, - minim 24 noi locuri de munca create pe durata realizării investiției - minim 60 noi locuri de munca create de societățile comerciale. - Minim 50 noi locuri de munca induse, indirecte - rețele de utilități asigurate conform cerințelor de funcționare: rețea de alimentare cu	- Mediul de afaceri din zona - Investitorii locali și străini existenți	Primăria comunei Sălașu de Sus	Parteneriat public privat Investiții private ONG-uri	2014 2020	-	Total General estimativ: 2.600.000 Euro Fonduri structurale Buget local Investiții private

				energie electrica, gaz, apa, canalizare, comunicații.					
4.	Dezvoltarea și modernizare piață agroalimentară și târg de animale - comuna Sălașu de Sus	- facilitarea întâlnirii „cererii” cu „oferta” și obținerea unui comerț dinamic	- elaborarea documentațiilor tehnice (SF, Proiect tehnic, etc.) pentru investiția „modernizare târg și piață agroalimentară, comuna Sălașu de Sus, amplasare stației autobuz și parcare - amenajarea infrastructură piață : platformă betonată, construcție metalică, grupuri sociale, utilități tehnico – edilitare - contractarea spațiilor de desfacere, cu societăți comerciale și producătorii independenți; - selectare și angajare personal	- dezvoltare economico – locală prin amenajarea unui complex modern a pieței agroalimentare și târgului din comuna Sălașu de Sus	- comunitate a locală - producătorii independenți - societățile comerciale	Primăria comunei Sălașu de Sus Composesorat Chimindia	Parteneriat Public - Privat	2014 - 2020	Total general estimativ: 230.000 Euro Fonduri Guvernamentale Fonduri structurale Bugetul local Contribuție societate/societăți partenere
5.	Diversificarea către activități non-agricole, crearea și dezvoltarea de microîntreprinderi: - Construirea, modernizarea, extinderea și dotarea cu	Dezvoltarea activităților non - agricole	1. Construirea, modernizarea, extinderea și dotarea cu echipamente specifice a structurilor agroturistice și a infrastructurii de agrement. 2. Construcția, modernizarea, extinderea și dotarea unităților de procesare a produselor, ca de exemplu uleiuri din flori, odorizante din flori uscate, etc precum și a unităților de procesare industrială a produselor lemnoase.	Numarul brut de locuri de munca create, Crearea de locuri de munca Cresterea valorii adăugate pentru investițiile sprijinite în domeniul	- membrii gospodăriilor agricole - persoane juridice - Microîntreprinderile din comună - investitori externi	Primăria Sălașu de Sus	Parteneriat public-privat ONG-uri	2014 - 2020	Total general estimativ: 3.500.000 Euro Investiții private Fonduri Guvernamentale

	echipamente specifice a structurilor agroturistice si a infrastructurii de agrement - Constructia, modernizarea, extinderea si dotarea unitatilor de procesare a produselor - Constructia, modernizarea extinderea si dotarea atelierelor mestesugaresti si de artizanat - Constructia, modernizarea si dotarea spatiilor de desfacere si comercializare a propriilor produse si a altor produse locale		3. Constructia, modernizarea extinderea si dotarea atelierelor mestesugaresti si de artizanat (de prelucrarea lemnului, fierului, lânii, pielarie, olarit, broderie, croitorie, instrumente muzicale traditionale, etc.) 4. Constructia, modernizarea si dotarea spatiilor de desfacere si comercializare a propriilor produse si a altor produse locale (ca de exemplu materiale de constructii locale, mobilier rustic etc.)	non-agricol impartita pe tipul exploatareii agricole/microin treprinderi Cresterea economica					entale Fonduri structurale Primăria comunei Sălașu de Sus – bugetul local PNDR-POR
6.	Sprijinirea agenților economici în vederea dezvoltării afacerilor	- informare și asistență privind sursele de finanțare ale Uniunii Europene	- crearea unei baze de date privind agenții economici din comună - identificarea agenților economici interesați de finanțări - realizarea intalniri între potentialii solicitanți de finanțare si reprezentanți ai diferiților donozilor. - prezentarea ofertei de finanțare a donozilor	-cresterea performantei agenților economici -accesul facil al agenților economici la informatii din domeniul	IMM-urile, agenți economici interesați de dezvoltarea afacerilor, producători agricoli,	Primăria Comunei Sălașu de Sus	Parteneriat public - privat Societăți de consultanță	2014 - 2020	Total general estimativ : 10.000 Euro/ anual fonduri europene

			- furnizarea de consultanta in domeniul afacerilor si construirea de planuri de afaceri și proiecte de finanțare -prezentarea de catre donori a principalilor indicatori economico-financiari urmariti pentru acordarea finanțărilor, etc Organizarea de cursuri de informare, sesiuni, seminarii si cursuri susținute pentru producătorii agricoli, fermieri, agenti economici privind finantarea proiectelor de investitii din fondurile structurale Informari publice privind subventiile de stat, plăți de agromediu, etc. Informări privind finantari pentru modernizarea exploatațiilor agricole	financiar -informatii pentru agenții economici asupra tipurilor de afaceri care ar trebui dezvoltate; -atragerea de resurse financiare suplimentare de catre agenții economici in vederea dezvoltarii acestora	fermieri				Buget Local, Parteneriat Public Privat
7.	Ghidul întreprinzătorului - Comuna Sălașu de Sus	Promovarea oportunităților de investiții în zonă	Realizarea de broșuri, plaine și actualizare website privind oportunitățile de investiții în zonă, facilități fiscale pentru intreprinzători Realizarea de evenimente și acțiuni în vederea consolidării sectorului economic pe raza Comunei Sălașu de Sus Promovarea parteneriatului public - privat	Investitori atrași Promovarea zonei din punct de vedere economic.	Potențiali investitori Comunitate a locală	Primăria Comunei Sălașu de Sus	Parteneriat public - privat	2014 - 2020	Total general estimativ : 150.000 euro Fonduri Europene Buget Local, Parteneriat Public Privat

8.	Înființarea Centrului de Marketing pentru Produse Tradiționale – Comuna Sălașu de Sus	Asigurarea unei dezvoltări economice durabile a Comunei Sălașu de Sus, prin înființarea Centrului de Marketing pentru Produse Tradiționale Obiective specifice: 1. Sprijinirea mediului de afaceri local 2. Dezvoltarea antreprenoriatului în rândul locuitorilor din zonă 3. Creșterea numărului de locuri de muncă 2. Diversificarea ofertei culturale pentru locuitori, turiști și vizitatori 3. Creșterea numărului de turiști	Construcția unui centru multifuncțional de marketing a produselor tradiționale (centre de colectare, depozitare, ambalare a produselor biologice - ciuperci, fructe de pădure, fructe și legume, inclusiv căpșuni, lactate, brânzeturi, etc; spațiu expozițional cu puncte de desfacere; piață volantă; birouri de informare și consultanță; spații administrative; etc.)	- Structură de afaceri amenajată și realizate, având toate utilitățile asigurate, - minim 20 noi locuri de munca create pe durata realizării investiției - minim 40 noi locuri de munca create de societățile comerciale. - Minim 80 noi locuri de munca induse, indirecte - rețele de utilități asigurate conform cerințelor de funcționare: rețea de alimentare cu energie electrică, gaz, apă, canalizare, comunicații.	- Mediul de afaceri din zona - Investitorii locali și străini existenți - Cetățeni ai comunei Sălașu de Sus	Primăria comunei Sălașu de Sus	Parteneriat public privat Investiții private ONG-uri	2014 2020	-	Total General estimativ: 1.900.000 Euro Fonduri structurale Buget local. Investiții private
----	--	---	--	---	--	--------------------------------	---	--------------	---	--

III.3.4 Capacitate administrativă

Scopul intervenției este de a contribui la consolidarea capacității instituționale și eficientizarea administrației publice a Comunei Sălașu de Sus.

Arii prioritare în care intervențiile strategice sunt necesare și pot avea cea mai mare valoare adăugată:

- consolidarea proceselor de luare a unor decizii eficiente și consolidarea proceselor de responsabilizare care îmbunătățesc eficacitatea organizațională în cadrul administrației publice din Comuna Sălașu de Sus;
- îmbunătățirea calității și eficienței standardelor în furnizarea de servicii publice;
- creșterea absorbției Fondurilor Structurale și de Coeziune la nivelul Comunei Sălașu de Sus

Intervenții propuse:

- ✓ îmbunătățirea proceselor de luare a deciziilor, inclusiv îmbunătățirea calității investițiilor importante (acumularea de cunoștințe și resurse umane) și a selecției de proiecte (informații, reglementări și mecanisme de feed-back);
- ✓ asigurarea unei implementări și aplicări mai bune a legislației; îmbunătățirea mecanismelor de reglementare, în special prin crearea unui model standardizat pentru măsurarea costurilor asociate prevăzute de legislația existentă;
- ✓ asigurarea unei infrastructuri adecvate pentru activitățile economice (resurse umane, baze de date, aspecte legislative);
- ✓ îmbunătățirea procesului decizional în administrația publică;
- ✓ asigurarea calității și eficienței furnizării serviciilor publice;
- ✓ creșterea numărului de funcționari publici și personal contractual cu calificare profesională în managementul resurselor umane, finanțe, economie și drept;
- ✓ îmbunătățirea capacității de măsurare a sarcinilor administrative;
- ✓ asigurarea unui management performant al funcției publice;
- ✓ elaborarea și aplicarea standardelor de calitate orientate spre rezultate;
- ✓ creșterea transparenței cu privire la serviciile publice furnizate;
- ✓ creșterea accesibilității beneficiarilor la serviciile publice;
- ✓ întărirea rolului și creșterea calității acțiunilor unității administrativ-teritoriale a Comunei Sălașu de Sus, în vederea dezvoltării teritoriale;
- ✓ îmbunătățirea funcției de coordonare a managementului și implementării fondurilor UE și Guvernamentale la nivelul Comunei Sălașu de Sus, pentru a asigura eficiența și eficacitatea intervențiilor propuse în strategia de dezvoltare 2014 - 2020;

- ✓ asigurarea unor sisteme informatice compatibile la nivelul administrației publice din Comuna Sălașu de Sus care să permită atât raportarea pe anumite sectoare cât și informarea publicului cu privire la activitatea administrației;
- ✓ dezvoltarea sistemelor de prezentare documente, raportare, comunicare online cu alte autorități și instituții publice;
- ✓ îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii IT;
- ✓ elaborarea și implementarea de instrumente TIC specifice;
- ✓ formarea profesională a personalului în vederea unei utilizări eficiente a instrumentelor TIC.

III.3.4.1 Capacitate administrativă, proiecte propuse:

Nr. crt.	Titlul proiectului	Obiective generale/specifice	Activități principale	Rezultate obținute (cuantificabile)	Beneficiari / Grup țintă	Instituția responsabilă	Parteneri	Durata proiectului	Buget/ Surse de finanțare
1.	Informatizarea Primăriei Comunei Sălașu de Sus – Sistem informatic integrat de management documente, arhivare electronică, înregistrare ședințe consiliu și vot electronic	Dezvoltarea capacității Primăriei comunei Sălașu de Sus, prin lucrări de infrastructură și dotare logistică, mobilier și sisteme informatice. Întărirea capacității instituționale și eficientizarea administrației publice	- Elaborare Studii de fezabilitate - atribuire contract de achiziții bunuri și servicii demarare proiect. - dotarea cu mobilier, echipamente IT, sisteme informatice, alte componente și echipamente, instrumente pentru asigurarea unei activități eficiente la nivel local – în general, în particular la nivelul serviciilor publice. - sesiuni de instruire în sistemele informatice. - introducerea unei conexiuni la internet de mare viteză prin fibră optică. - amenajarea rețelei locale de calculatoare (LAN) , conectată la serverul principal.	- Spațiu modern, amenajat și dotat logistic la standarde europene - capacitate dezvoltată a sediului Primăriei comunei Sălașu de Sus - acces facilitat al aparatului propriu și al cetățenilor la serviciile din cadrul Primăriei - acces la resurse prin intermediul internetului	Primăria comunei Sălașu de Sus Comunitate a locală Furnizorii de lucrări , bunuri și servicii	Primăria Sălașu de Sus	ONG-uri	2015 - 2017	Total General: 350.000 Euro Buget local Fonduri structurale
2.	"E-Comuna Sălașu de Sus", Servicii Administrative On-Line furnizate cetățenilor, instituțiilor și mediului de afaceri	<u>Obiectiv general :</u> Creșterea accesului, a utilizării și calității tehnologiei comunicării și informațiilor (e-guvernare, e-	A1. Informare si publicitate – asigurarea vizibilității proiectului (promovarea proiectului) A2. Managementul de proiect A3. Selectarea furnizorilor A4. Recepția echipamentelor hardware și a software-ului - Server Portal - Server Subsistem Gestiune Economica si Subsistem Informatic pentru Management	A1: Informare si publicitate Rezultat 1.1: Comunicatului de presă privind începerea proiectului publicat Rezultat 1.2: Broșuri, pliante si afise editate	☐ funcționari publici și personal contractual din Primărie; ☐ personalul de conducere	Primăria Sălașu de Sus	ONG-uri	2017 - 2018	Total General: 650.000 Euro Buget local Fonduri structurale

		servicii) - Crearea unui sistem informatic integrat care să pună la dispoziția cetățenilor/mediului de afaceri/instituțiilor subordonate servicii publice on-line și care să conducă la eficientizarea activitatilor interne și serviciilor oferite de Primărie. <u>Obiectivele specifice:</u> ☐ Furnizarea de servicii publice prin mijloace electronice; ☐ Facilitarea accesului cetățenilor, exponenților mediului de afaceri și a institutiilor administrației publice la serviciile publice furnizate de către instituție; ☐ Creșterea gradului de informare a publicului;	(1 bucată): - Server Subsistem management de documente - Server Subsistem gestiune GIS - Server baze de date - Server de test/backup - Rack - Smart UPS - Sistem de stocare a datelor - Backup tape - Firewall/VPN - Switch/Router - Echipamente wireless - Accesorii (Cabluri UTP, conectori, etc.) - Aparate aer condiționat pentru camera serverelor - Calculator desktop - Notebook - Scanner - Imprimantă laser A4 - Multifuncțională de rețea - Terminale Infochiosc Intern - Terminale Infochiosc Extern A5. Implementarea sistemului A6. Instruirea SA 6.1 Realizarea materialelor și programa de curs; SA 6.2 Cursuri de administrare: SA 6.3 Cursuri de utilizare: A7. Auditul proiectului - Audit financiar - Audit de securitate - Audit de sistem	Rezultat 1.3: Anunț de presă referitor la rezultatele proiectului publicat.. - Minim 1000 de mape de prezentare a proiectului realizate și distribuite - Minim 3000 de pliante, 1500 broșuri, 300 afișe, 100 etichete personalizate, 3 bannere de promovare și informare privind proiectul, elaborați și distribuiți; - două panouri de promovare stradale montate elaborate și montate; - Minim 7 comunicate de presă elaborate și distribuite; - Minim 7 articole în ziarele locale (Informația	din Primărie - primar, viceprimar și secretarul primăriei; ☐ consilieri locali; ☐ cetățeni ai comunei; ☐ aproximativ 100 de alte categorii interesate (reprezentanți ai mediului privat, ai organizațiilor or non-guvernamentale, potențiali investitori, etc.) Aceste grupuri au fost evidențiate din următoarele considerente:				
--	--	---	---	---	---	--	--	--	--

		□ Creșterea transparenței activităților desfășurate de către instituție; □ Creșterea eficienței activităților interne ale instituției; □ Creșterea eficienței furnizării de servicii publice și a calității serviciilor publice furnizate. Îndeplinirea obiectivelor specifice enunțate se va face prin implementarea proiectului propus, proiect care va conduce la realizarea unui sistem informatic care va îndeplini următoarele funcționalități: • Transmiterea de notificări privind hotărârile de consiliu local; • Cerere online certificat de producător agricol • Emitere certificate de urbanism și autorizații de		Simeriei, etc.); - Organizare a două conferințe de presă și masă rotundă; - Organizarea unei Campanii de conștientizare, sensibilizare, educare și informare în comunitate; - Portal realizat; - Minim 50 persoane (reprezentanți ai autorităților centrale, județene, locale și mass-media) vor participa la conferințele de presă și masa rotundă ce vor fi organizate în cadrul proiectului; - Activitățile proiectului vor fi promovate și susținute. A2: Managementul de proiect Rezultat 2.1: Un plan de lucru întocmit	□ funcționarii publici și personalul contractual din Primărie – își vor desfășura activitățile specifice din cadrul Primăriei utilizând efectiv sistemul informatic, ei vor lucra direct cu sistemul, în conformitate cu fișele lor de post, eficiența activității lor fiind îmbunătățită prin simplificarea procedurilor, eliminarea activităților redundante și utilizând informații actualizate, corecte și				
--	--	---	--	---	---	--	--	--	--

		construcție • Înregistrare online petiții/reclamații • Gestionarea online activității de raportare de la instituțiile subordonate și informarea online a cetățenilor • Programarea online a audiențelor • Identificarea oportunităților de angajare în administrația publică locală • Urmărirea Execuției Bugetare • Serviciu online de sondare a opiniei publice și forum de discuții în administrația publică • Dezbateri online privind propunerile de hotărâri de consiliu • Descărcare formulare online • Informarea publică asupra contractelor încheiate de primărie și fiecare instituție subordonată primăriei		Rezultat 2.2: Întalniri interne ale echipei de proiect, rapoarte de activitate ale echipei; Rezultat 2.3: Rapoarte tehnice intermediare / final, dosare de rambursare întocmite; Rezultat 2.4: Contabilitatea distinctă, separată pe proiect, rapoarte financiare și contabile ale proiectului. A3: Selecția furnizorilor Rezultat 3.1: Caiete de sarcini elaborate, documente componente ale dosarului de achiziție. Rezultat 3.2: Accesului potențialilor furnizori la documentația	corelate; □ primar, viceprimar și secretarul primăriei – constituie nivelul decizional, având competențe stabilite prin lege și hotărâri ale consiliului local; ei vor obține rapoarte direct din sistem, în minim de timp și cu maxim de exactitate, eliminând timpii de așteptare și incertitudinea informațiilor □ consilieri locali – participă la procesul decizional având competențe stabilite prin lege și				
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

		• Informarea publica asupra achizițiilor efectuate de primărie și fiecare instituție subordonată primăriei • Publicarea informațiilor de interes pentru cetățeni • Informare interactivă a cetățeanului utilizând terminale Infochiosc. Prin acest proiect se va asigura accesul la internet - wireless, gratuit pentru toți locuitorii de pe raza Comunei		de achiziție Rezultat 3.3: Raport privind evaluarea ofertelor depuse și a selectării câștigătorului. Rezultat 3.4: Informații transmise privind desfășurarea procesului de achiziție și deciziilor privind ofertele către ofertanți, conform legii. Rezultat 3.5: Contracte de achiziție bunuri și servicii semnate A4: Recepția echipamentelor hardware, software Rezultat 4.1: Echipamente hardware receptionate Rezultat 4.2: Licențe software receptionate A5: Implementarea sistemului	hotărâri ale consiliului local; ei vor obține rapoarte direct din sistem, în minim de timp și cu maxim de exactitate, eliminând timpii de așteptare și incertitudin ea informațiilor □ cetățenii localității și celelalte categorii interesate – se ofera posibilitate a de a fi informati în mod transparent și în timp real asupra activităților și deciziilor Primăriei, vor obține orice informație mai rapid iar solicitările				
--	--	---	--	---	--	--	--	--	--

				Rezultat 5.1: Documente de analiza de bussines Rezultat 5.2: Infrastructura hardware si legatura la internet functionala Rezultat 5.3: Sistemul Informatic Integrat dezvoltat si functional Rezultat 5.4: Raportul de testare fara nici un element ramas nerezolvat; Proces verbal de acceptanta Rezultat 5.5: Sistemul Informatic Integrat la nivelul finalizat . A6: Instruire Rezultat 6 Instruirea personalului primăriei Activitatea de instruire va avea urmatoarele	lor vor putea fi rezolvate fără întârzieri.				
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

				rezultate: SA 6.1 Realizare materiale si programa de curs Rezultat 6.1: Materialele de curs livrabile, o programa de curs SA 6.2 Cursuri de administrare Rezultat 6.2 In urma cursurilor de admnistrare vor fi instruiti 2 adminstratori care vor gestionat aplicatiile care vor fi implementate si utilizate in cadrul Primariei prin prezentul proiect. SA 6.3 Cursuri de utilizare Rezultat 6.3 In urma cursurilor de utilizare vor fi instruiti utilizatorii pe aplicatiile implementate si utilizate in departamentele in care acestia					
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

				isi desfasoara activitatea Dupa finalizarea acestei activități angajații primăriei din fața stațiilor de lucru trebuie să știe să folosească aplicațiile specifice ale proiectului pentru compartimentul respectiv. A7: Auditul proiectului Rezultat 7: Raportul final de audit al proiectului – disponibil la finantator, beneficiar si auditor extern dupa finalizarea implementarii proiectului.					
3.	Eficientizarea procesului administrativ din Comuna Sălașu de Sus (Se are în vedere depunerea unui proiect sau a mai	Eficientizarea administrației publice locale a Comunei Sălașu de Sus în beneficiul socio-economic al cetățenilor. Creșterea	Managementul proiectului Organizarea si desfasurarea achizitiei publice prin proceduri de achizitie publica conform legislatiei in vigoare, pentru echipa de proiect Achizitia resurselor materialelor aferente echipei de proiect Achizitia materialelor de	1. Personal din APL, participanți la modulele de training. Plan de Perfecționare finalizat la nivelul	Aparatul propriu al Primarului, alte structuri, servicii, din subordinea Consiliului Local.	Comuna Sălașu de Sus	- APL –uri - ONG-uri	2014 – 2018 (18 luni/proiect)	Total general estimativ: 200.000 Euro Buget local Fonduri

	multor proiecte pentru eficientizarea procesului administrativ și capacitate administrativă.)	capacității instituționale și administrative a Comunei Sălașu de Sus prin dezvoltarea și îmbunătățirea competențelor resurselor umane din administrația publică locală a Comunei Sălașu de Sus prin participarea la module de pregătire a personalului. Obiective specifice: 1. Dezvoltarea capacității strategice de formulare și implementare de politici publice locale la nivelul Primăriei Comunei Sălașu de Sus. 2. Creșterea încrederii cetățeanului prin îmbunătățirea serviciilor de liniște și ordine publică. 3. Îmbunătățirea abilităților de comunicare la nivelul tuturor compartimentelor	informare si materiale vizuale Conferința de presă pentru lansarea proiectului - analiză pentru determinarea nevoilor de training al aparatului propriu - evaluarea nevoilor de resurse umane, a lipsurilor de competențe si a soluțiilor inovatoare pentru echilibrarea raportului între viața profesională si cea personală a funcționarilor publici care lucrează în administrația locală Sălașu de Sus - dezvoltarea de programe/participare la programe de formare profesională specifice (managementul și resursele umane, achiziții publice, serviciile sociale, management și elaborare proiecte, etc.) Achiziția cursurilor de formare Adaptarea nevoilor de perfectionare Adaptare curriculum Implementarea sesiunilor de perfectionare Rapoarte intermediare si finale de evaluare a cursurilor si a formatorilor Rapoarte tehnice de progres trimestriale Intocmirea de cereri de rambursare a cheltuielilor Achiziția serviciilor de audit Auditul proiectului	administrației 2. Creștere în proporție de 25% a eficienței la locul de muncă. Ulterior implementării activităților de perfecționare, se va monitoriza indicele de succes al acestora prin evaluarea eficienței la locul de muncă. 3. Îmbunătățirea cu 50% a cunoștințelor și a deprinderilor practice. Cursurile vor viza exact aspectele în care personalul este deficitar sau în care necesită aprofundare, astfel încât prin această abordare să crească nivelul de îmbunătățire a cunoștințelor și a	Furnizorii de servicii de training și consultanță				structurale
--	---	---	---	--	---	--	--	--	-------------

		din cadrul administrației. 4. Îmbunătățirea cunoștințelor și competențelor cu privire la legislației orizontale, a acquis-ului comunitar și a legislației europene 5. Îmbunătățirea managementului calității, al resurselor umane, Managementul instituțiilor publice și al legalității actelor administrative. 6. Creșterea eficienței utilizării calculatorului prin organizarea de cursuri ECDL.. 7. Omogenizarea echipei prin schimbul liber de idei și punerea în valoare a competențelor și abilităților personale a grupului țintă. Scopul proiectului: Creșterea eficienței organizaționale prin dezvoltarea	Conferința de finalizare a proiectului Activități de informare și comunicare Cursuri si intruiri propuse: - Dezvoltare rurală și management - Dezvoltare durabilă - Managementul instituțiilor publice, - Parteneriatul public – privat - Administrație publică locală - Planificare multianuală a investițiilor publice - Achiziții publice - Management de proiect, - Elaborarea, implementarea si monitorizarea proiectelor finanțate din instrumentele structurale, fonduri guvernamentale sau alte surse de finantare nerambursabile - Transparența decizională și liberul acces la informații de interes public - Imaginea și relațiile publice ale organizației - Contabilitate financiară și de gestiune pentru instituțiile publice, - Controlul financiar și fiscal în entitățile publice - Managementul resurselor umane din administrația publică - Managementul situațiilor de urgență - Eficiența și eficacitatea	deprinderilor practice. 4. Peste 20 de module pentru însușirea si dezvoltarea de noi abilități si aptitudini profesionale. Prin cursurile derulate, participanții își vor însuși noi abilități în domeniile de activitate în care sunt angrenați în activitatea zilnică. 5. Organizare internă îmbunătățită si însușirea de capabilități manageriale moderne, de coordonare mai eficientă a echipei și posibilitatea de dezvoltare a unei culturi a muncii în continuă perfecționare. Îmbunătățirea						
--	--	---	---	--	--	--	--	--	--	--

		abilităților și competențelor funcționarilor publici și personalului contractual din administrația publică locală a Comunei Sălașu de Sus în domeniile: managementului de proiect și al accesului la fondurile europene, elaborarea, implementarea și monitorizarea proiectelor cu finanțare nerambursabilă (guvernamentale, UE sau alte fonduri) achiziții publice, licitare și contractare proiecte, relații publice și comunicare, ECDL, limbi străine, în baza unui plan coerent de instruire prin participarea la module de pregătire la domeniile mai sus menționate, astfel sprijinind îmbunătățirile de structură și proces	auditului intern pentru entitățile publice - Controlul legalității actelor administrative prin contenciosul administrativ - Sisteme de management al calității în administrația publică - Comunicare Planificare strategică pentru instituțiile publice - Limba engleză - aplicații pentru administrația publică - E.C.D.L. (modulul III MS Word) - E.C.D.L. (modulul IV MS Excel) - E.C.D.L. (modulul V MS Acces) - E.C.D.L. (modulul VI MS PowerPoint) - Norme de conduită profesională a politistului comunitar - Acquisul comunitar și legislația comunitară orizontală - Managementul spațiilor verzi din punct de vedere al protecției mediului - Alte cursuri, intrări și module de formare identificate ca fiind prioritare la nivelul administrației locale	nivelului de cunoștințe și eficientizarea procesului administrativ va permite și atingerea unui nivel îmbunătățit de organizare internă. Promovarea practicii utilizării indicatorilor de performanță în procesul formulării și implementării politicilor publice în administrația publică locală, cu scopul de a sprijini evaluarea constantă a activității proprii instituției sau în raport cu alte autorități publice locale. Prin procesul de evaluare propus este vizată nevoia de conștientizare la nivelul						
--	--	---	--	--	--	--	--	--	--	--

		ale administrației publice locale din Comuna Sălașu de Sus.		administrației de a utiliza indicatori de performanță în activitatea pe care o desfășoară. De asemenea, va rezulta și o metodologie generală de monitorizare și evaluare a performanței care să poată fi ulterior adaptată nevoilor fiecărei direcții, serviciu, compartiment sau birou. Resurse umane competente Aparat propriu dezvoltat Capacitate ridicată de absorbție a fondurilor europene Instruirea resurselor umane, va asigura nivelul de absorbție corespunzător și						
--	--	---	--	--	--	--	--	--	--	--

				implementarea eficientă a proiectelor finanțate din instrumentele structurale					
4.	Structuri de informare, asistență, sprijin și suport la nivelul administrației publice pentru dezvoltare rurală (informare și asistență pentru elaborarea și implementarea proiectelor cu fonduri europene la nivelul comunei Sălașu de Sus și a altor comune partenere)	- Îmbunătățirea managementului instrumentelor structurale la nivelul Comunei Sălașu de Sus (simplificarea și îmbunătățirea accesului la fonduri europene) - Crearea de noi structuri la nivelul administrațiilor publice locale implicate în proiect (Centre de Informare), care să susțină optimizarea strategiilor de informare a comunității locale și transparența actului administrativ; - Creșterea capacității autorității publice de a atrage și gestiona finanțări externe, - Crearea unei structuri parteneriale zonale în care să fie	A1. Organizarea echipei de management a proiectului A2. Achiziții publice A3. Lansarea proiectului A4. Înființarea unui Centru de Informare Zonală (CIZ) și a minim 3 Centre de informare Locală (CIL) A4.1 Încheierea contractelor de achiziție de bunuri și servicii A4.2 Amenajarea spațiilor și dotarea acestora cu mobilier, aparatură, software legislativ, materiale tipărite, consumabile, conectare la internet A5. Crearea site-urilor de prezentare A6. Selectarea grupului țintă A6.1 Identificarea personalului administrației publice inclus în grupul țintă A6.2 Organizarea grupelor mixte pentru formare A7. Formarea beneficiarilor A8. Lansarea și asigurarea accesului public la CIZ și CIL A9. Conferință de presă A10 Desfășurarea în spațiile amenajate a programului de audiențe și a altor activități de consultare a comunității locale A11. Seminar de informare și schimb de experiență	Proiectul va produce schimbări în capacitatea administrațiilor publice locale partenere implicate în proiect în calitate de aplicant și respectiv parteneri, de a crește randamentul serviciilor publice și eficacitatea organizațională, prin dezvoltarea resurselor umane proprii și prin punerea la dispoziția propriilor angajați și a comunității locale a unor resurse de informare și formare.	Grupul țintă al prezentului proiect îl reprezintă personal, angajați ai administrațiilor publice locale implicate în proiect în calitate de aplicant și respectiv administrații publice partenere. Ca și beneficiari indirecti sunt identificați reprezentanții comunității locale, care vor beneficia prin proiect de accesul la resursele	Comuna Sălașu de Sus	- APL-uri - ONG-uri	2015 – 2020	Total general estimativ: 800.000 Euro Buget local Fonduri structurale

		incluse autorități publice locale, prin implicarea acestora în acțiuni comune (activități de formare, seminarii, conferințe) și prin crearea și valorificarea unui sistem informatic de comunicare interinstituțională (portal și forum electronic). Scopul proiectului: - Dezvoltarea capacității autorităților administrației publice locale incluse în proiect de a oferi servicii de calitate cetățenilor, prin creșterea competitivității resurselor umane proprii implicate în programe de formare și prin crearea și dezvoltarea unor centre de resurse ca structuri de dezvoltare instituțională și comunitară.	A12. Monitorizarea și evaluarea internă a proiectului A13. Audit extern		de informare fizice și electronice din cadrul centrelor de informare create, precum și de serviciile, optimizate pe care le oferă angajații administrației publice, în urma abilitării în domeniul utilizării noilor tehnologii informaționale și a implementării proiectelor de finanțare.				
--	--	--	---	--	--	--	--	--	--

5.	Dezvoltare locală și performanță în administrație - instruire dedicată și certificarea specialiștilor în domenii-cheie pentru atragerea de finanțări, implementarea de proiecte, stagii de pregătire externă.	Creșterea capacității administrative și instituționale a Comunei Sălașu de Sus și altor comne din județul Hunedoara în activitatea de elaborare și implementare de proiecte și atragerea de finanțări cu fonduri europene. Stagii de pregătire și schimb de experiență externă în spațiul european.	Management de proiect și monitorizare Achiziții publice: servicii formare; servicii consultanță în management; servicii organizare evenimente; servicii publicitate și PR; achiziții echipamente periferice, consumabile, etc. Conferințe de lansare a proiectului Cercetarea zonei-țintă: nevoi punctuale de formare, interes participare la instruire și oportunitate includere în Programul de evaluare în vederea validării competențelor Stagii de experiență externă privind dezvoltarea rurală, în cadrul altor unități administrative din spațiul european. Raport de evaluare a situației din zona-țintă și recomandări privind conținutul și organizarea procesului de formare, interes pentru participarea la acțiunile de formare și evaluare, identificare potențiali membri Rețea județeană Adaptarea suporturilor de curs la cerințele beneficiarilor Creare și funcționare Rețea județeană a specialiștilor din administrația publică în elaborarea, implementarea și	R1. Asigurarea relevanței acțiunilor de formare din proiect în raport cu cerințele punctuale ale grupului-țintă R2. Program de instruire dedicată și de certificare a specialiștilor în domenii-cheie pentru atragerea de finanțări și implementarea de proiecte: management de proiect și achiziții publice - pentru personalul administrației publice din zona-țintă R3. Asigurarea coeziunii la nivelul grupului-țintă și a proprietății beneficiarilor asupra rezultatelor proiectului - Rețea județeană a	Grupul-țintă al proiectului este alcătuit din personalul de specialitate din cadrul instituțiilor administrației publice locale (APL) parteneri din mediul rural (comune), județul Hunedoara	Comuna Sălașu de Sus	- APL –uri - ONG-uri	2015 – 2017	Total general estimativ: 160.000 Euro Buget local Fonduri structurale
----	--	---	--	--	--	----------------------	-------------------------	-------------	--

			monitorizarea proiectelor investiționale cu finanțare europeană și alte fonduri nerambursabile; Elaborare și diseminare Newsletter Rețea județeană Program de formare a personalului din administrația publică locală din zona-țintă Program de evaluare în vederea validării competențelor obținute pe alte căi decât cele formale pentru specialiștilor Conferință județeană “Exelența în formare - factor-cheie pentru o administrație publică performantă pentru dezvoltarea rurală. Elaborare, tipărire și diseminare “Manual de bune practici în administrația publică: elaborarea și implementarea proiectelor de dezvoltare rurală” Conferință de închidere și evaluare finală Audit	specialiștilor din administrația publică în dezvoltare rurală durabilă - Newsletter Rețea - Manual de bune practici în administrația publică: elaborarea și implementarea proiectelor de dezvoltare elaborat, publicat și diseminat. R4. Conștientizare crescută la nivelul grupului-țintă cu privire la importanța formării în domenii-cheie pentru atragerea de finanțări și promovarea proiectului în zona-țintă R5. Asigurarea implementării corespunzătoare a inițiativei, în deplin acord cu cerințele programului și						
--	--	--	---	--	--	--	--	--	--	--

				în condiții de maximă vizibilitate - Management de proiect și monitorizare performante; - Prezența publicului și presei la evenimentele publice ale proiectului. R6. Stagii de expertiză și schimb de experiență în dezvoltare rurală, la nivelul altor administrații publice locale din spațiul european					
6.	Consolidarea capacității administrative a Comunei Sălașu de Sus și elaborarea strategiei de dezvoltare locală a pentru perioada 2021-2027.	Creșterea calității deciziilor în administrația publică locală, prin dezvoltarea competențelor în formularea de politici publice, de planificare strategică și de dezvoltare de parteneriate interinstituționale	- Management de proiect și monitorizare - Achiziții publice: servicii formare; servicii de consultanță pentru elaborarea strategiei de dezvoltare 2021 – 2027; servicii consultanță în management; servicii organizare evenimente; servicii publicitate și PR; etc. - Conferințe de lansare a proiectului - Instruirea personalului administrației locale în	Personal instruit în domeniul planificării strategice, formulării de politici publice, dezvoltării de parteneriate Stagii de experiență efectuate (intern și extern)	Grupul-țintă al proiectului este alcătuit din personalul de specialitate din cadrul aparatului propriu și serviciile din subordinea Consiliului	Comuna Sălașu de Sus	- ONG-uri	2018 – 2020	Total general estimativ: 60.000 Euro Buget local Fonduri structurale

			domeniul planificării strategice, formulării de politici publice, dezvoltării de parteneriate - Stagii privind schimbul de experiență în elaborarea și implementarea strategiilor de dezvoltare locală (intern și extern) - Elaborarea strategiei de dezvoltare a pentru perioada 2021-2027 - Dezvoltarea unui portofoliu de proiecte prioritare "Manual de bune practici în administrația publică: elaborarea și implementarea și monitorizarea strategiilor de dezvoltare rurală" Conferință de închidere și evaluare finală Audit	Strategia de dezvoltare locală a Comunei Sălașu de Sus pentru perioada 2021-2027, elaborată și aprobată de Consiliul Local	Local, cetățeni, operatori economici și alte organisme din cadrul Comunei.				
7.	Îmbunătățirea sistemului de management al calității la nivelul primăriei comunei Sălașu de Sus (ISO 9001:2008)	Continuarea implementării reformei administrației publice în domeniul descentralizării și deconcentrării în general și a serviciilor publice în particular, prin crearea unor abilități la nivelul de decizie cel mai apropiat de cetățeni. Acest obiectiv contribuie	Managementul proiectului; Promovarea proiectului; Evaluarea inițială a sistemului actual de furnizare a serviciilor publice; Implementarea Sistemului de Management al Calității în administrația publică locală – Certificare ISO 9001:2008; Reorganizarea instituțională a Primăriei Comunei Sălașu de Sus, conform standardului ISO 9001:2008 ; Evaluare, audit și raportare.	1. Proiectul are ca rezultat principal un sistem de management al calității elaborat, adoptat, implementat și certificat la nivelul Primăriei Comunei Sălașu de Sus. Acest sistem vizează pe termen lung,	Angajați ai Primăriei – aparatul de specialitate al primarului și personal din cadrul serviciilor din subordinea consiliului local. Demnitarii publici și personalul	Comuna Sălașu de Sus	- ONG-uri	2014 – 2017	Total general estimativ: 80.000 Euro Buget local Fonduri structurale

		la îmbunătățirea calității și eficienței furnizării serviciilor publice la nivelul administrației publice locale din România, prin furnizarea unor servicii de calitate la nivelul primăriei și consiliului local al Comunei Sălașu de Sus. Scopul proiectului: Îmbunătățirea furnizării de servicii publice la nivelul Comunei Sălașu de Sus, prin implementarea acestuia și menținerea permanentă a sistemului de management al calității ISO 9001:2008 pentru serviciile publice oferite de primărie și prin formarea corespunzătoare a angajaților instituției.		îmbunătățirea continuă a rezultatelor prin concentrarea asupra cetățenilor și cerințelor a tuturor celorlalte grupuri interesate . 2. În termeni de îmbunătățire a situației grupului țintă, proiectul are următoarele rezultate: - 100% din grupul țintă – și-au îmbunătățit cu minim 50% cunoștințele și abilitățile în domenii majore legate de eficientizarea serviciilor publice și buna guvernare (politici publice, planificare strategică, managementul resurselor umane, management financiar, achiziții publice, dezvoltare de	cu funcții de conducere.					
--	--	--	--	--	--------------------------	--	--	--	--	--

				parteneriate) – acest rezultat va fi determinat în urma unor chestionare de evaluare a cunoștințelor înainte și după fiecare modul de formare; - 100% din grupul țintă – ca urmare a instituirii, prin Sistemul de Management al Calității, a unui cadru clar de desfășurare a atribuțiilor- vor fi mai responsabili și mai implicați la locul de muncă, mai motivați pentru calitate în activitatea desfășurată;					
8.	Revizuirea și dezvoltarea sistemul de control intern și managerial la nivelul Primăriei Comunei Sălașu de Sus	Întărirea responsabilității manageriale în sectorul public și a capacității administrative de a implementa sisteme de management/control, în concordanță cu principiile de	Revizuire și dezvoltare sistem control intern/managerial care vizează ansamblul de elemente implementate de către responsabilii de la toate nivelurile Primăriei Sălașu de Sus, pentru a deține controlul asupra funcționării activităților instituției, în raport cu obiectivele fixate.	Implementarea standardelor de control intern/managerial urmărește să aducă o serie de beneficii Primăriei Comunei Sălașu de Sus, printre care: o	Angajați ai Primăriei – aparatul de specialitate al primarului și personal din cadrul serviciilor din subordinea	Comuna Sălașu de Sus	- ONG-uri	2018 – 2020	Total general estimativ: 40.000 Euro Buget local Fonduri structurale

		bună practică, acceptate pe plan internațional. Dezvoltare sistem de monitorizare și evaluare a modului de furnizare a serviciilor publice. Eficientizarea transparenței și integrității la nivelul Comunei Sălașu de Sus Identificarea posibilităților privind creșterea gradului de conștientizare și a responsabilității ordonatorului principal de credite în implementarea standardelor de control intern. Proiectul va fi elaborat conform OMFP nr. 946/2005 pentru aprobarea Codului controlului intern/managerial, cuprinzând standardele de control intern/managerial la entitățile publice și pentru dezvoltarea		mai bună folosire a resurselor și corelarea cu obiectivele instituției; un grad crescut de transparență față de cetățeni, prin publicarea pe site-ul instituției a modului de utilizare a banilor publici; flux informațional îmbunătățit (cu accent pe circuitul documentelor); monitorizarea continuă a performanțelor instituției publice; identificarea și gestionarea riscurilor privind funcționarea instituției; standardizarea și o mai mare predictibilitate a acțiunilor; responsabilizarea managementului și a	consiliului local. Demnitarilor publici și personalul cu funcții de conducere.					
--	--	---	--	--	---	--	--	--	--	--

		sistemelor de control intern/managerial, republicat cât și a legislației care va fi în vigoare la momentul elaborării și implementării proiectului.		personalului de execuție.					
9.	Dezvoltare sistem integrat de cadastru și carte funciară la nivelul Comunei Sălașu de Sus	Dezvoltarea activităților de planificare strategică și operațională prin politici publice, reglementare și dezvoltarea unui sistem informatic și managerial privind sistemul cadastral la nivelul comunei.	- Managementul proiectului - Achiziții publice servicii - Dezvoltare sistem informatic și managerial privind sistemul cadastral la nivelul comunei - Activități de intabulare a proprietăților publice de către Primăria comunei Sălașu de Sus. - Auditare finală proiect	Sistem integrat de cadastru li carte funciară implementat la nivelul Primăriei Comunei Sălașu de Sus Informații corecte și complete privind proprietatea unității administrative teritoriale – Comuna Sălașu de Sus, suprafața, harta infrastructurii de utilități publice (ex: stâlpi de înaltă tensiune, rețele de apă, rețele electrice, conducte subterane de gaz, apă, canal	UAT Comuna Sălașu de Sus	Comuna Sălașu de Sus	- ONG-uri	2016 – 2020	Total general estimativ: 360.000 Euro Buget local Fonduri structurale

				etc.) situația proprietăților în litigiu etc. Intabularea proprietăților publice de către autoritatea publică locale. Susținerea procesului de înregistrare masivă a imobilelor în sistemul integrat de cadastru și carte funciară. Evidența corectă și completă a tuturor proprietăților imobiliare va avea consecințe pozitive multiple, dintre care putem enumera: facilitarea exproprierii rapide a terenurilor vizate de lucrări de investiții, reducerea birocrăției și impozitarea corectă a					
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

				terenurilor, evidențierea domeniului public/privat a unității administrativ-teritoriale și al statului român, rezolvarea problemelor legate de actele de identitate, punerea în aplicare a politicilor de comasare a terenurilor în vederea unei mai bune administrări prin programe de dezvoltare, reducerea semnificativă a numărului de litigii având ca obiect regimul juridic al terenurilor. Odată cu realizarea unei evidențe corecte și complete a tuturor proprietăților imobiliare, se vor crea					
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

				premisele pentru accesul rapid și eficientizat al Comunei Sălașu de Sus la informații actualizate referitor la imobile, deținători, regimul juridic, oportunitățile de impozitare. Prin aceasta, se va obține un grad superior de înțelegere, monitorizare și gestionare a informațiilor și parametrilor relevanți pentru sprijinirea procesului de stabilire a taxelor datorate de către contribuabili în aria de competență a administrației publice locale, Comuna Sălașu de Sus. De asemenea, înregistrarea tuturor imobilelor în					
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

				sistemul integrat de cadastru și carte funciară va permite trasarea de corelări între parametrii geo-spațiali locali, de natură să sprijine înțelegerea și simularea de scenarii tehnico-economice capabile să producă o creștere a valorii prezente și viitoare a taxelor încasate pe diverse tranșe valorice și zonale, precum și asupra necesităților de adaptare a serviciilor publice oferite în multiple domenii (transport, canalizare, alimentare cu apă etc.).					
10.	Dezvoltare	Promovarea	- Management proiect	- Implementare	UAT	Comuna	- APL-uri	2016 –	Total

	serviciu și sistem de management integrat al situațiilor de urgență	adaptării la schimbările climatice, prevenirea și managementul riscurilor Consolidarea capacității de management a Primăriei Comunei Sălașu de Sus în gestionarea situațiilor de risc și urgențe de pe raza comunei Promovarea integrării măsurilor necesare adaptării și prevenirea riscurilor în politicile locale sectoriale, inclusiv modificarea normelor tehnice; Creșterea rezilienței infrastructurii și serviciilor în ceea ce privește riscurile naturale și adaptarea la schimbările climatice (reabilitarea infrastructurii vechi, eroziunea costală, investiții preventive, protecția împotriva inundațiilor pe râuri sau alte structuri	- Achiziții publice - Dotări echipamente, utilaje, autoutilitare, sisteme informatice, etc. - Dezvoltare serviciu și sistem de management integrat al situațiilor de urgență la nivelul Comunei Sălașu de Sus - Elaborarea hărților de risc de pe raza comunei - Dezvoltare centru reacție rapidă pentru managementul inundațiilor și incendiilor - Activitatea de cercetare-dezvoltare - Gestionarea Situațiilor de Urgență: prevenirea dezastrelor , prevenirea incendiilor și inundațiilor, Informarea preventivă, prevenirea epidemiilor, pregătirea profesioniștilor și protecția populației, alarmarea populației, adăpostire , pregătire servicii voluntare și private , asigurări la dezastre - Activități de promovare - Auditare finala proiect	serviciu și sistem de management integrat al situațiilor de urgență la nivelul Comunei Sălașu de Sus	Comuna Sălașu de Sus	Sălașu de Sus	- ISU Hunedoara - ONG-uri (Se are în vedere depunere a unui proiect în parteneriat cu alte unități administrative teritoriale)	2020	general estimativ: 1.800.000 Euro Buget local Fonduri structurale
--	--	---	---	--	----------------------	---------------	--	------	---

		specifice ingineriei civile sau măsuri de genul spațiilor verzi în zonele urbane; Investițiile în prevenirea riscurilor și măsuri de management al riscurilor - Consolidarea capacității administrației, cu accent pe evaluarea economică și aptitudini tehnice (dezvoltarea de infrastructură de pregătire și programe, unelte și metodologii), pentru proiectarea și implementarea planurilor de prevenire a riscurilor, inclusiv cartografierea și evaluarea riscurilor, planuri de management a riscului; <u>elaborarea hărților de risc</u> - Eficientizarea activităților de prevenire a riscului la inundații și incendii cu concentrarea pe măsurile soft și de							
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		ecosistem; - Înființare centru de reacție rapidă pentru managementul inundațiilor și incendiilor; - Implementarea de măsuri de mediu în agricultură cu înclinație spre prevenirea și managementul riscului și prevenirea riscului de incendiu la păduri și restaurarea acestora.							
11.	Reactulizare Plan Urbanistic General (PUG) al Comunei Sălașu de Sus	Dezvoltare unitate administrativ teritorială	Reactulizare PUG, în funcție de direcțiile de dezvoltare a Comunei Sălașu de Sus	Îmbunătățirea calitatii vieții locuitorilor	Comuna Sălașu de Sus	Primăria comunei Sălașu de Sus	-	2014 – 2015	Total General: 40.000 Euro Buget local Fonduri guvernamentale Fonduri structurale

III.3.5 Social și Resurse Umane.

Scopul acestei intervenții este de a contribui la dezvoltarea resurselor umane ale comunei Sălașu de Sus prin încurajarea formării profesionale în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere, conectarea învățării pe tot parcursul vieții cu piața muncii; creșterea calității vieții persoanelor marginalizate social sau aflate în stare de vulnerabilitate prin implementarea unor proiecte într-un cadru partenerial eficient administrație publică – societate civilă.

III.3.5.1 Social și resurse umane, proiecte propuse:

Nr. crt.	Titlul proiectului	Obiective generale/specifice	Activități principale	Rezultate obținute (cuantificabile)	Beneficiari	Instituția responsabilă	Parteneri	Durata proiectului	Buget/Surse de finanțare
1.	Promovarea culturii antreprenoriale, formare și sprijin pentru întreprinderi și angajați pentru promovarea adaptabilității, dezvoltarea parteneriatului și încurajarea inițiativelor pentru partenerii sociali	Promovarea culturii antreprenoriale, flexibilității și adaptabilității prin sprijinirea competenței, pregătirii profesionale și adaptabilității forței de muncă și întreprinderilor	- activități de instruire și consultanță	- abilități manageriale dezvoltate - servicii de sprijin pentru demararea unei afaceri furnizate - sprijinirea instruirii în noi tehnologii - planuri de acțiune pentru dezvoltarea parteneriatelor	Forța de muncă activă sau someri	Primăria comunei Sălașu de Sus Agenți economici ONG-uri	Parteneriat public privat	2014-2020	Total general estimativ: 2.000.000 Euro Fonduri Structurale – POS Dezvoltarea resurselor umane Buget local
2.	Măsuri active de ocupare a forței de muncă	Crearea de noi locuri de muncă	- crearea de noi locuri de muncă în domeniul gospodăriei comunale	30 locuri de muncă temporară, anual	Someri	Primăria comunei Sălașu de Sus	AJO FM	2014-2020	Total general estimativ: 50.000 euro/anual Fonduri Structurale – POS Dezvoltarea resurselor umane Bugetul local, aprox. 6.000 euro anual

3.	Program de instruire și formare profesională continuă a personalului din învățământ	Creșterea randamentului școlar Îmbunătățirea calității demersului didactic	Organizarea de cursuri de formare ptr. cadrele didactice.	Cuprinderea în sistemul de formare continuă a min.80% din resursele umane din învățământ	Profesori	Primăria comunei Sălașu de Sus	Inspectoratul Școlar Județean Casa Corpului Didactic ONG-uri	2014 - 2020	Total general estimativ: 40.000 Euro Fonduri nerambursabile UE Primăria comunei Sălașu de Sus – bugetul local
4.	Îmbunătățirea și perfecționarea competențelor profesionale a persoanelor adulte care activează în domeniile agriculturii, silviculturii (inclusiv proprietari de padure) și industriei agro-alimentare.	- facilitarea accesului la serviciile de formare, informare și difuzare de cunoștințe a persoanelor adulte care activează în sectoarele agro-alimentar și forestier. - dobândirea de informații și cunoștințe care să permită gospodărirea durabilă a pădurilor, transformărilor sociale cum ar fi îmbunătățirea	Acțiunile de informare și difuzare de cunoștințe și de formare profesională – inițiere, specializare și perfecționare	Peste 60% din numărul fermierilor și proprietari de padure care au terminat activitatea de pregătire profesională cu succes Creșterea economică prin productivitatea muncii	I. - fermieri și alte persoane ocupate în sectoarele agricol și forestier ; - personalul din unitățile de procesare și marketing a produselor agricole și forestiere; - fermieri pentru acțiuni menite să-și restructureze	Parteneriat public - privat	Primăria Comunei Sălașu de Sus	2014 - 2020	Total general estimativ: 80.000 Euro Fonduri Structurale UE Ajutorul public (80% contribuție comunitară și 20% contribuție națională)

		conditiilor de viata si reducerea somajului în zonele rurale.			si sa-si modernizeze exploatarele				
					II Furnizorii actiunilor de formare profesionala: Primăria Comunei Sălașu de Sus, instituții private				
5.	Prevenirea creșterii numărului de persoane implicate în agricultura de subzistență	Diminuarea agriculturii de subzistență	– derularea de programe, campanii, activități de informare și conștientizare în școlile din mediul rural, în vederea familiarizării tinerilor din mediul rural cu oportunitățile oferite de piața muncii, în domenii de activitate neagricole; - furnizarea de servicii de evaluare și dezvoltare de abilități, consiliere și orientare profesională etc., în vederea motivării și creșterii șanselor tinerilor din mediul rural de a participa la cursuri de formare profesională în domenii de activitate	- nr. scăzut de exploatare de subzistență - sector economic dezvoltat	• tineri din mediul rural care au abandonat sau au părăsit de timpuriu școala, fără a obține o calificare; • tineri din mediul rural cuprinși într-o formă de învățământ; • angajatori, lucrători pe cont propriu și angajați din sectoare neagricole, din mediul rural	Primăria Comunei Sălașu de Sus	Inspectoratul Scolar al județului Hunedoara	2014 - 2020	Total general estimativ: 5.000 Euro/anual Fonduri Structurale UE Buget local

			neagricole; –dezvoltarea de parteneriate durabile între școli, agenți economici din regiune, artizani locali, etc. pentru organizarea de stagii de practică, tabere de creație destinate revitalizării meseriilor și artelor tradiționale etc.)						
6.	Dezvoltarea resurselor umane din comuna Sălașu de Sus, cursuri de perfecționare, calificare și recalificare în funcție de piața forței de muncă	Acțiuni de sensibilizare și îndrumare care să asigure dezvoltarea resurselor umane în mediul rural Cursuri și instruiți, perfecționare, calificare și recalificare	– derularea de campanii, activități de informare, conștientizare, motivare și consiliere a persoanelor ocupate în agricultura de subzistență privind oportunitățile de angajare în alte domenii de activitate neagricole ; – derularea de campanii de conștientizare, promovare și sprijinire a angajării în activități neagricole a femeilor din mediul rural ocupate în agricultura de subzistență; – derularea de programe, campanii, activități de	- minim o campanie organizată anual - minim 3 seminarii/sesiuni de instruire organizate anual - minim 200 de persoane participante la evenimente. - resurse umane dezvoltate	- persoane ocupate în agricultura de subzistență - angajatori, lucrători pe cont propriu și angajați din sectorul agricol. - șomeri - persoane defavorizate, etc.	Primăria Comunei Sălașu de Sus	- societăți consultanță resurse emane	2014 - 2020	Total general estimativ: 1.800.000 euro Fonduri Structurale UE POSDRU Buget local

			conștientizare, motivare, consiliere adresate persoanelor din mediul rural implicate în activități economice neagricole pentru asigurarea participării lor la activități de dezvoltare profesională, pentru creșterea competitivității, productivității, a calității serviciilor furnizate, adaptarea la nevoile și evoluția pieței locale etc.; – derularea de campanii de conștientizare la nivelul angajaților și angajatorilor din mediul rural, pentru transformarea muncii „la negru” în forme legale de angajare în scopul creșterii șanselor dezvoltării resurselor umane;						
7.	Calificarea/recalificarea, instruirea și perfecționarea persoanelor ocupate în agricultura de	Acțiuni de formare destinate reducerii numărului de persoane ocupate în agricultura de subzistență și implicare în alte	– calificarea sau recalificarea populației din mediul rural ocupate în agricultura de subzistență, inclusiv ca rezultat al	- minim 5 cursuri organizate anual - minim 75 de beneficiari anual - persoane calificate, recalificate și	- persoane necalificate sau care au o calificare ce nu mai corespunde necesităților	Primăria Comunei Sălașu de Sus	- furnizori de servicii de calificare/recalificare, instruire și perfecționare acreditați.	2014 - 2020	Total general estimativ: 20.000 Euro/anual Fonduri

	subzistență	domenii neagricole	procesului de restructurare industrială, în domenii cerute pe piața locală sau regională: construcții, turism și servicii adiacente, meșteșuguri specifice, servicii sociale sau de sănătate, protecția mediului, tehnologia informației/ telecomunicații etc.; – instruirea/perfecționarea resurselor umane din mediul rural implicate în activități economice neagricole, pentru asigurarea sustenabilității pe termen lung a locurilor de muncă existente deja în mediul rural.	instruite în alte domenii decât cel agricol	actuale		- societăți consultanță resurse emane		Structurale UE Buget local
8.	Dezvoltarea capacității serviciului de asistență socială - Primăria comunei Sălașu de Sus	Facilitarea și dezvoltarea serviciului de teren și a anchetelor sociale la domiciliul solicitanților de ajutor social	- elaborare plan de dezvoltare a serviciului de asistență socială - dezvoltarea compartimentului de asistență socială prin angajare personal de specialitate/asistenți sociali. - formare/dezvoltare personal prim	- serviciu de asistență socială dezvoltat	- persoane beneficiari de ajutor social sau a altor servicii sociale.	Primăria Comunei Sălașu de Sus	-	2014 - 2020	Total general estimativ: 20.000 euro Fonduri Structurale UE Buget local

			participarea la cursuri de specialitate - achiziționarea vehicul pentru anchete și serviciile sociale de teren - identificare și elaborare proiecte de finanțare pentru dezvoltarea capacității serviciului de asistență socială.						
9.	Centru social - Cămin pentru persoane vârstnice - Comuna Sălașu de Sus	Dezvoltare serviciu social pentru persoane vârstnice Ingrijirea persoanelor varstnice	- elaborare documentatii tehnice - atribuire contract de lucrări și dotări camin pentru persoane vârstnice, inclusiv aparatură specifică. - demarare lucrări si dotari - receptie lucrari si dotari	- camin pentru persoane vârstnice modernizat și dotat care corespunde standardelor în domeniu - servicii de calitate	- persoane vârstnice beneficiari ai serviciilor din cadrul caminului pentru persoane vârstnice al Comunei Sălașu de Sus	Primăria Comunei Sălașu de Sus	Lucrarea va fi contractată	2018 - 2020	Total General: 600.000 Euro Fonduri guvernamentale Fonduri structurale Buget local
10.	Centru de zi pentru persoane vârstnice al Comunei Sălașu de Sus	Proiectul urmărește să dezvolte capacitatea serviciilor de asistență socială din Comuna Sălașu de Sus de a acorda servicii sociale de calitate pentru grupurile vulnerabile, incapabile de a-și îmbunătăți situația prin eforturi proprii.	- Amenajarea și dotarea Centrului de zi pentru persoane vârstnice Sălașu de Sus, în vederea asigurării unei funcționări optime - Mobilizarea echipei de specialiști și recrutarea voluntarilor Centrului de zi pentru persoane vârstnice - Sesiuni de formare și dezvoltare a	- Infrastructură creată și dotarea cu echipament a acesteia - Minimum 350 de persoane, vor fi beneficiari ai serviciilor acordate direct la sediul Centrului de zi pentru persoane vârstnice - Sălașu de Sus - Minim 30 de	Grupul țintă al proiectului este format din cetățeni persoane vârstnice, aflate în situație de vulnerabilitate, cu risc sau marginalizat social și cu nevoi de informare,	Primăria Comunei Sălașu de Sus	ONG-uri acreditate în furnizare de servicii sociale	2017 - 2020	Total General: 350.000 Euro Fonduri guvernamentale Fonduri structurale Buget local

		Scopul proiectului este de a înființa în comuna Sălașu de Sus un <i>Centru de zi pentru persoane vârstnice, aflate în situație de vulnerabilitate</i>, care să asigure accesul rapid al acestui grup la servicii sociale cu caracter primar informare în domeniul drepturilor de protecție socială dar și în alte domenii esențiale pentru satisfacerea nevoilor de informare ale grupului țintă, consiliere psihologică, socializare și petrecere a timpului liber.	personalului Centrului de zi pentru persoane vârstnice - Crearea sistemului informațional și întreținerea bazei de date - Asigurarea vizibilității proiectului - Preîntâmpinarea nevoilor de informare ale persoanelor vârstnice - Furnizarea serviciilor gratuite beneficiarilor în cadrul Centrului de zi pentru persoane vârstnice - Implicare în politicile sociale - Activități de Fund – raising	persoane vor fi beneficiari permanenți și direcți ai Centrului - Vor fi organizate cel puțin 30 de momente festive, activități sociale și de petrecere a timpului liber, concursuri. - Peste 90% din clienții Centrului de zi, vor fi satisfăcuți de serviciile primite - Va fi încheiat minimum un parteneriat și va fi elaborat minimum un proiect în vederea continuării activității, diversificării și dezvoltării Centrului de zi - Vor fi întocmite cel puțin patru rapoarte și recomandări către Consiliul Local al Comunei Sălașu de Sus privind problemele generale ale persoanelor vârstnice. - Vor fi realizate	consiliere, asistență socială și alte servicii comunitare, pentru ameliorarea situației sociale a acestora, creșterea gradului de independență în eforturile și acțiunile proprii de rezolvare a problemelor cu care se confruntă. Aici distingem următoarele categorii/grupuri țintă: - persoane care nu au familie sau nu se află în întreținerea unei sau unor persoane obligate la aceasta, potrivit dispozițiilor legale în vigoare				
--	--	---	--	---	---	--	--	--	--

				minim trei schimburi de experiență cu alte Centre de Zi pentru persoane vârstnice. - Minim doi membri ai echipei de proiect vor fi instruiți la nivel avansat pe tematici de consiliere - Va fi încheiat minimum un parteneriat și va fi elaborat minimum un proiect în vederea continuării activității, diversificării și dezvoltării Centrului de zi	- nu realizează venituri proprii sau acestea nu sunt suficiente pentru asigurarea îngrijirii necesare; Grupul țintă este format cu preponderență din locuitori ai Comunei Sălașu de Sus, fără studii sau cu studii medii sau gimnaziale, care au împlinit vârsta de pensionare stabilită de lege, marginalizat e social sau cu risc de marginalizare, aflate în situație de vulnerabilitate				
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

11.	Dezvoltarea pieței muncii în comuna Sălașu de Sus	Acțiuni de asistență a populației din mediul rural aflate în căutarea unui loc de muncă în sectoare neagricole - consiliere, și sprijin în găsirea unui loc de muncă, servicii de plasament, job-club în mediul rural, târguri de job orientate etc.	• acordarea de burse tinerilor din mediul rural care au părăsit școala de timpuriu pentru continuarea școlii și obținerea unei calificări; • crearea unor ateliere de practică în cadrul școlilor din comuna Sălașu de Sus; • organizarea unor module de practică a elevilor din mediul rural în cadrul agenților economici din regiune, stagii de practică, tabere de creație; • activități de informare, conștientizare, orientare, consiliere, motivare, activare, asistență pentru găsirea unui loc de muncă, promovare în mediul rural; • elaborarea de analize și prognoze privind piața muncii în comuna Sălașu de Sus; • dezvoltarea de curricule adresate formării profesionale a populației ocupate	• tineri din mediul rural care au abandonat sau au părăsit de timpuriu școala, fără a obține o calificare; • tineri din mediul rural cuprinși într-o formă de învățământ; • adulți ocupați în agricultura de subzistență; • angajatori, lucrători pe cont propriu și angajați din sectoare neagricole, din mediul rural.	- burse acordate tinerilor pentru continuarea școlii și obținerea unei calificări - minim un atelier de practică înființat - minim 5 stagii de practică organizate anual - organizare a minim 5 burse de locuri de muncă anual - studiu elaborat privind piața muncii în comuna Sălașu de Sus	Primăria Comunei Sălașu de Sus	- furnizori de servicii de calificare/recalificare, instruire și perfecționare acreditați. - societăți consultanță resurse emane	2014 - 2020	Total general estimativ: 20.000 Euro/anual Fonduri Structurale UE Buget local
-----	--	--	--	---	---	--------------------------------	---	-------------	--

			în agricultura de subzistență, respectiv instruirii/perfecționării resurselor umane din mediul rural ocupate în sectoare neagricole;						
12.	Reducerea șomajului în Comuna Sălașu de Sus – „Fii activ pe piața muncii”	Reducerea șomajului în Comuna Sălașu de Sus prin dezvoltarea și implementarea măsurilor active de ocupare a locurilor de muncă prin acțiuni preventive și corective" Proiectul "va investi în capitalul uman, îl va face mai competitiv pe piața muncii, dar va facilita și accesul unui număr de persoane, sprijinind dezvoltarea competențelor individuale către un loc de muncă".	Managementul proiectului Proceduri de achiziție publică Activități de promovare proiect Programe de formare Implementarea de programe integrate în rândul șomerilor, evaluarea și certificarea acestora, monitorizarea grupului țintă pe o perioadă de șase luni în vederea angajării, formarea profesională a șomerilor din municipiu, stimularea participării acestora la programe integrate prin depășirea dificultăților în adaptarea la cerințele pieței muncii ori căutarea și menținerea unui loc de muncă	Sprijinirea un număr de minim 400 de persoane aflate în căutarea unui loc de muncă	Minim 400 de persoane aflate în căutarea unui loc de muncă	Primăria comunei Sălașu de Sus	ONG-uri Instituții de învățământ	2015 - 218	Total general estimativ: 400.000 Euro Fonduri Structurale – POS Dezvoltarea resurselor umane Buget local
13.	Înființare centru medical/ dispensar - sat Sălașu de Sus	- îmbunătățirea infrastructurii și serviciilor publice de sănătate în Comuna	Proiectul propune înființarea unui centru medical/ dispensar - sat	Centru medical/ dispensar - sat Sălașu de Sus cu punct farmaceutic	Comunitatea locală	Primăria comunei Sălașu de Sus	Lucrările vor fi contractate	2018 - 2020	Total general estimativ: 250.000

	cu punct farmaceutic și sanitar Chimindia	Sălașu de Sus.	Sălașu de Sus cu punct farmaceutic și sanitar Chimindia Elaborare Studii de Fezabilitate, Proiecte Tehnice. Licitație și atribuire lucrări și dotări Recepție lucrări și furnizare produse.	și sanitar Chimindia, înființat, funcțional/operațional					Euro Primăria comunei Sălașu de Sus – bugetul local Fonduri nerambursabile UE
--	--	----------------	---	---	--	--	--	--	---

III.3.6 Educație, cultură și sport

Scopul acestei intervenții este de a contribui la creșterea atractivității comunei Sălașu de Sus pentru locuitorii acesteia, în special pentru tineri, prin organizarea de activități educaționale, culturale și sportive adaptate grupurilor țintă. Un aspect deosebit de important este necesitatea valorificării bazei materiale existente în comună și stimularea implicării părinților în procesul educativ. Un efect indirect ar fi acela al diminuării riscului de abandon școlar și ratei infracționalității în rândul tinerilor, precum și stabilizarea tinerilor în comuna Sălașu de Sus.

III.3.6.1 Educație, cultură și sport, proiecte propuse:

Nr. crt.	Titlul proiectului	Obiective generale/specifice	Activități principale	Rezultate obținute (cuantificabile)	Beneficiari	Instituția responsabilă	Parteneri	Durata proiectului	Buget/Surse de finanțare
1.	Dezvoltarea activităților sportive	- amenajare bază și terenuri sportive pentru antrenament și competiții fotbalistice	- Studiu de fezabilitate, proiect tehnic construcție și dotări - realizare lucrări bază/club sportiv: amenajare terenuri sportive și dotare echipa de fotbal - înființarea unei asociații sportive sau societăți pentru conducerea și administrarea clubului - amenajare parcări	-Petrecerea în mod plăcut și în siguranță a timpului liber -activități sportive dezvoltate. - terenuri sportive amenajate - bază/club sportiv amenajat și dotat corespunzător	Comunitatea locală	Primăria comunei Sălașu de Sus	Parteneriat public - privat	2016 - 2018	Total general estimativ: Lucrări infrastructură: 900.000 Euro Fonduri nerambursabile UE Fonduri Guvernamentale Compania Națională de Investiții (CNI) Primăria comunei Sălașu de Sus – bugetul local Parteneriat public – privat

2.	Construire bazin de inot in comuna Sălașu de Sus	- amenajare bazin de înot pentru activități sportive și de agrement (construirea unui bazin de inot pe raza comunei Sălașu de Sus)	- Studiu de fezabilitate, proiect tehnic construcție și dotări - realizare lucrări și dotări bazin de înot - înființarea unei asociații sportive sau societăți pentru administrarea bazinului de înot - amenajare parcuri	-Petrecerea în mod plăcut și în siguranță a timpului liber -activități sportive dezvoltate. - bazin de înot amenajat și dotat corespunzător	Comunitatea locală - elevii Scolii Generale Petros	Primăria comunei Sălașu de Sus	Parteneriat public - privat	2016 - 2018	Total general estimativ: Lucrări infrastructură: 600.000 Euro Fonduri nerambursabile UE Fonduri Guvernamentale Compania Națională de Investiții (CNI) Primăria comunei Sălașu de Sus – bugetul local Parteneriat public - privat
3.	Construire teren tenis in comuna Sălașu de Sus	- amenajare teren de tenis pentru diversificarea activităților sportive în comuna Sălașu de Sus	- Studiu de fezabilitate, proiect tehnic construcție și dotări - realizare lucrări și dotări teren de tenis - înființarea unei asociații sportive sau societăți pentru administrarea	-Petrecerea în mod plăcut și în siguranță a timpului liber -activități sportive dezvoltate. - teren de tenis amenajat și dotat	-Comunitatea locală - Elevi	Primăria comunei Sălașu de Sus	Parteneriat public - privat	2016 - 2018	Total general estimativ: Lucrări infrastructură: 30.000 Euro

			terenului de tenis - amenajare parcări	corespunzător					Fonduri nerambursabile UE Fonduri Guvernamentale Compania Națională de Investiții (CNI) Primăria comunei Sălașu de Sus – bugetul local Parteneriat public - privat
4.	Amenajare terenuri și săli de sport în satele comunei Sălașu de Sus	Suținerea și diversificarea activităților sportive în comuna Sălașu de Sus	- Studiu de fezabilitate, proiect tehnic construcție și dotări - realizare lucrări și dotări teren de fotbal - amenajare parcări	-Petrecerea în mod plăcut și în siguranță a timpului liber -activități sportive dezvoltate. - terenuri și săli de sport amenajate și dotate corespunzător	-Comunitatea locală - Elevi	Primăria comunei Sălașu de Sus	Parteneriat public - privat	2016 - 2018	Total general estimativ: Lucrări infrastructură: 3.200.000 Euro Fonduri nerambursabile UE Fonduri Guvernamentale

									Compania Națională de Investiții (CNI) Primăria comunei Sălașu de Sus – bugetul local Parteneriat public - privat
5.	Reabilitarea și modernizarea bazei materiale și a infrastructurii unităților de învățământ și grădinițelor din comuna Sălașu de Sus	Creșterea nivelului de confort al elevilor în timpul procesului de învățământ Îmbunătățirea performanțelor școlare Scăderea ratei de abandon școlar	Proiectul propune reabilitarea și modernizarea bazei materiale și a infrastructurii unităților de învățământ din satele componente a comunei Sălașu de Sus Elaborare Studii de Fezabilitate, Proiecte Tehnice. Licitație și atribuire lucrări. Achiziționare mobilier Renovarea/modernizarea spațiilor existente Achiziție microbuz (minim 24 de locuri) Dotarea unităților de învățământ cu tehnică de calcul, birotică, mobilier, material didactic	Creșterea nivelului de confort al elevilor și preșcolarilor în timpul procesului de învățământ Îmbunătățirea performanțelor școlare Scăderea ratei de abandon școlar	Preșcolari Elevii Cadre didactice Unități de învățământ	Primăria comunei Sălașu de Sus	Parteneri privați Inspectoratul Școlar Județean Lucrările vor fi contractate	2014 - 2020	Total general estimativ: 2.400.000 Euro Primăria comunei Sălașu de Sus – bugetul local Fonduri nerambursabile UE

6.	Evenimente culturale artistice și sportive	Angrenarea și participarea cetățenilor la activități culturale artistice și sportive	Organizare și dezvoltare periodică de programe și acțiuni culturale - artistice în comuna Sălașu de Sus, serbări tradiționale: (nedei și manifestări socio-culturale, sărbători de iarnă, sărbătorile comunei, etc.)	Activități culturale artistice, educative și sportive organizate pe raza comunei Sălașu de Sus	Comunitatea locală	Primăria comuna Sălașu de Sus	Parteneriat public - privat	2014 - 2020	Total general estimativ: 120.000 Euro/an Primăria comunei Sălașu de Sus – bugetul local Fonduri nerambursabile UE Parteneriat public privat Donații, sponsorizări, etc.
7.	Reabilitarea, modernizarea și dotarea căminelor culturale din satele comunei Sălașu de Sus	Scopul proiectului este creșterea calității vieții culturale în mediul rural – comuna Sălașu de Sus, prin reabilitarea, modernizarea infrastructurii culturale și dotarea așezămintelor culturale.	Elaborare studii de fezabilitate, proiecte tehnice. Contractare și execuție lucrări, dotări: a) reabilitarea și modernizarea așezămintelor culturale b) dotarea așezămintelor culturale	Cămine culturale reabilite și modernizate în satele componente a comunei Sălașu de Sus	Locuitorii întregii unități administrative a comunei Sălașu de Sus	Primăria Sălașu de Sus	ONG-uri	2014-2020	Total general estimativ: 2.300.000 Euro Fonduri Guvernamentale Compania Națională de Investiții (CNI)

		Obiectivele specifice: - întărirea rolului așezămintelor culturale și posibilitatea ca acestea să devină centre comunitare de acces la informație și cultură în comuna Sălașu de Sus - întărirea coeziunii sociale, diversificarea ofertei culturale și creșterea gradului de acces și de participare a comunităților rurale la viața culturală.							Programul național de reabilitare, modernizare și dotare a așezămintelor culturale Fonduri Structurale Buget Local
8.	Protejarea patrimoniului cultural de interes local al Comunei Sălașu de Sus - Reabilitare lăcaș de cult.	Restaurarea, consolidarea și conservarea obiectivelor de patrimoniu	Elaborare studii de fezabilitate, proiect tehnic Contractare și execuție lucrări de amenajare, Amenajări peisagistice pentru evidențierea obiectivului reabilitat Construcția utilităților anexe (parcaj, grup sanitar, reclame și indicatoare);	Reabilitare/modernizare biserici/lăcașe de cult	Locuitorii comunei Sălașu de Sus	Primăria Comunei Sălașu de Sus	Directia Județeană de Cultură și Culte ONG-uri	2014 - 2020	Total general estimativ: 600.000 Euro Fonduri Structurale Buget Local Donății/sponsorizări
9.	Înfrățiri/colaborări/consolidări partenariete între comuna Sălașu de Sus și alte unități	Dezvoltarea parteneriatelor culturale și de dezvoltare locală între comuna Sălașu de Sus și	- Studiu privind oportunitățile de înfrățire a Comunei Sălașu de Sus - organizarea de vizite, schimburi de experiență,	- realizarea a cel puțin a unei înfrățiri între comuna Sălașu de Sus și o altă localitate din	Comunitatea Locală	Primăria Comunei Sălașu de Sus	-	2014 - 2020	Total general estimativ: 100.000 Euro Fonduri

	administrativ teritoriale din spațiul UE	alte unități admnistrativ teritoriale din spațiul UE. Identificarea posibilităților de înfrățire și/sau colaborări Dezvoltarea de acțiuni și proiecte comune	culturale, participarea la diferite evenimente și acțiuni în comun - elaborarea documentelor oficiale de înfrățire, încheierea și aprobarea acestora de către consiliile locale. - elaborarea de proiecte și acțiuni comune cu localitățile înfrățite	spațiul UE - realizarea a cel puțin 5 acțiuni în comun - schimburi de experiență - dezvoltare locală						Structurale Buget Local
--	---	---	--	--	--	--	--	--	--	---------------------------------------

V. BUGETUL STRATEGIEI

Nr. crt.	Domeniile de intervenție:	Buget General estimativ (Euro) 2014 – 2020	Număr de proiecte propuse
1.	Infrastructură și mediu înconjurător	53.514.000	26
2.	Agricultură, dezvoltare rurală și turism	29.378.000	21
3.	Economie și mediul de afaceri	8.463.000	8
4.	Capacitate administrativă	4.540.000	11
5.	Social și resurse umane	6.205.000	13
6.	Educație, cultură și sport	10.970.000	9
	TOTAL GENERAL	113.070.000	88

VI. MONITORIZARE ȘI EVALUARE

Un comitet de monitorizare va fi creat pentru supravegherea implementării, monitorizării și evaluării strategiei. Comitetul de monitorizare va fi prezidat de Primarul comunei Sălașu de Sus și asistat de un secretariat permanent, responsabil de pregătirea documentelor pentru discuții în cadrul comitetului și pentru redactarea agendei și minuterelor reuniunilor acestuia.

Comitetul de monitorizare va reflecta principiul parteneriatului, incluzând reprezentanți ai primăriei comunei Sălașu de Sus și al serviciilor publice, parteneri sociali, agenți economici și organizații neguvernamentale care pot avea o contribuție eficientă la implementarea strategiei.

Comitetul de monitorizare va fi creat nu mai târziu de 3 luni de la aprobarea strategiei de către Consiliul local al comunei Sălașu de Sus. Comitetul de monitorizare se va întruni de cel puțin două ori pe an.

Două evaluări intermediare vor fi realizate de evaluatori independenți, contractați de Primăria Comunei Sălașu de Sus, în anii 2017 și 2020 pentru a verifica relevanța, eficiența, eficacitatea, utilitatea și sustenabilitatea strategiei și a oferi recomandări pentru îmbunătățirea acestora și lecții pentru viitoarele intervenții de acest gen.

ANEXĂ

PROIECTE ȘI INVESTIȚII DERULATE ÎN PERIOADA 2007-2013

Proiecte și investiții ce au fost finalizate/în curs de finalizare, derulate de Primărie/Consiliul Local cu finanțare de la bugetul local, credite, consiliul județean, fonduri guvernamentale, fonduri europene și/sau alte surse de finanțare nerambursabilă, exclusiv pentru perioada 2007 – 2013:

•Alimentare cu apă și canalizare în satele Mălăiești, Sălașu de Sus, Sălașu de Jos și Ohaba de Sub Piatră (proiect în derulare)

•Alimentare cu apă și canalizare Nucșoara, Paroș, Peștera, Zăvoi

•Înființare centru local de informare turistică și dezvoltarea marketingului serviciilor turistice în comuna Sălașu de Sus (proiect depus Măsura 313 PNDR)

•Amenajarea unui parc de agrement în comuna Sălașu de Sus (proiect depus O.U.G. nr. 59/2007)

•Reabilitare DC 73B Paroș-Coroiești

•Reabilitare DC 79A Nucșoara-Ohaba Sibișel

•Drumuri de acces și drumuri agricole de exploatație în comuna Sălașu de Jos - Măsura 115 FEADR

•Canalizare și stație de epurare în satele Râu-Alb, Râu-Mic și Coroiești

” În puterea noastră, stă doar virtutea și aceasta poate fi obținută prin voință...împreună vom reuși! ”